

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Katedra sociologie a andragogiky

RNDr. Karel Pígl

**OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ
VE STŘEDNÍ ŠKOLE**

Personal Data Protection at a Secondary School

Bakalářská práce

Vedoucí práce: JUDr. Dalimila Gadasová, Dr.

Olomouc 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci na téma Ochrana osobních údajů ve střední škole vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

Ve Znojmě dne 23. listopadu 2011

.....

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce JUDr. Dalimile Gadasové, Dr., za pomoc a odborné rady, které mi poskytla v průběhu psaní této práce.

Anotace

Bakalářská práce pojednává o problematice ochrany osobních údajů žáků střední školy. První část se zaměřuje na stručný historický vývoj a na současnost této oblasti práva z pohledu evropského a českého právního řádu. Důraz je kladen na zákon o ochraně osobních údajů, z něhož je čerpáno ve druhé části, která je věnována aplikační praxi v podmínkách střední školy. Dotazníkovým šetřením ve třetí části práce bylo na vzorku 50 středních škol zjišťováno, zda jsou osobní údaje žáků ve středních školách zpracovávány v souladu s právními předpisy. Následuje vyhodnocení a interpretace výsledků šetření.

Abstract

The bachelor thesis deals with the issue of pupils' personal data protection at secondary schools. The first part is focused on a brief historical development and a current situation of this legal area from the perspective of European and Czech legislation. The emphasis is put on the Act for privacy protection which is used for reference in the second part. This part is dedicated to the practical use of the law in conditions of a secondary school. A questionnaire survey executed in fifty schools and presented in the third part was used to find out if pupils' personal data are processed in accordance with legal regulation. The following part comprises an assessment and interpretation of the survey.

Obsah

Úvod	8
1 Problematika osobních údajů v právních předpisech EU a ČR	11
1.1 Právní předpisy EU	11
1.1.1 Historická východiska	11
1.1.2 Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat	11
1.1.3 Směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů	12
1.1.4 Směrnice o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací	12
1.1.5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů	13
1.2 Právní předpisy ČR	14
1.2.1 Historická východiska	14
1.2.2 Občanský zákoník	15
1.2.3 Listina základních práv a svobod	15
1.2.4 Zákon na ochranu osobních údajů	16
1.2.5 Základní pojmy vymezené v Zákoně	16
1.2.6 Zpracování osobních údajů	19
1.2.7 Povinnosti správců a zpracovatelů při zpracování osobních údajů a citlivých údajů	20
1.2.8 Informační povinnost	22
1.2.9 Zabezpečení osobních údajů	24
1.2.10 Oznamovací povinnost	25
1.2.11 Předávání osobních údajů do jiných států	26
1.2.12 Postavení a působnost Úřadu	26
1.2.13 Trestní zákoník	27
2 Zpracování a ochrana osobních údajů ve střední škole	28
2.1 Školní matrika školy	28
2.2 Školní matrika školského zařízení	30
2.3 Dokumentace školy	30
2.4 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní	31
2.5 Příjímací řízení	32

2.6	Statistické výkazy	33
2.7	Vysvědčení	34
2.8	Třídní knihy a třídní výkazy	34
2.9	Záznamy z pedagogických rad	35
2.10	Závěrečná a maturitní zkouška	35
2.11	Školní úrazy	36
2.12	Ochrana osobních údajů při praktickém vyučování	37
2.13	Fotografie žáků	37
2.14	Kamerové systémy	39
2.15	Elektronická pošta žáků	40
2.16	Komunikace žáků ve škole	40
2.17	Elektronické karty a používání otisků prstů	41
2.18	Výroční zpráva o činnosti školy	43
2.19	Zpráva o vlastním hodnocení školy	44
2.20	Další vzdělávací aktivity školy	44
2.21	Webové stránky školy	45
2.22	Informace v tisku	46
2.23	Pořizování záznamů ve výuce	46
2.24	Školní stravování	46
2.25	Návštěva školy	47
2.26	Soutěže	47
2.27	Školní knihovna	48
2.28	Spolupráce školy a Policie České republiky	49
2.29	Spolupráce školy a soudů	50
2.30	Spolupráce školy a orgánů péče o dítě	51
2.31	Spolupráce školy a Probační a mediační služby	51
2.32	Spolupráce školy a orgánů sociálního zabezpečení	52
2.33	Spolupráce školy a orgánů státní sociální podpory	52
2.34	Spolupráce školy a zdravotních pojišťoven	52
2.35	Spolupráce školy a pojišťoven	52
2.36	Zahraniční aktivity školy	53
2.37	Sociální síť	54
2.38	Osobní údaje žadatelů o informace	54
2.39	Kontrolní činnost ve škole	55
2.40	Správa počítačové sítě školy	56

3	Průzkumné šetření	57
3.1	Struktura dotazníku	57
3.2	Výběr škol	57
3.3	Vyhodnocení a interpretace dotazníkového šetření	58
	Závěr	63
	Literatura	64
	Seznam zkratk	70
	Přílohy	72
	Příloha č. 1 – Text dotazníku	72
	Příloha č. 2 – Vyhodnocení dotazníku	76

Úvod

Společnost se ve 21. století nachází ve fázi učící se a informační společnosti. Nikdy v dějinách lidstva se množství informací nenásobilo takovým tempem jak v posledních desetiletích. Zvláště s masivním nástupem informačních a komunikačních technologií se stává zpracování, sdružování a třídění informací snazší, časově a materiálně méně náročné. Vznikají rozsáhlé databáze rozličných informací, roste obchodování s informacemi a s tím spojené jejich zneužívání.

Specifické postavení mezi informacemi mají ty, které se týkají fyzických osob, vypovídají o jejich životě a všem, co s ním souvisí, a v českém právním systému je nazýváme osobními údaji. Vznikají informační systémy shromažďující osobní údaje z různých oblastí života lidí za účelem evidenčním, marketingovým, v souvislosti s ustanoveními veřejného práva a z mnoha dalších důvodů. Databáze se mohou sdružovat a jejich synergií vzniká zcela nová hodnota, která daleko více vypovídá o životě člověka než původní izolované databáze. Jsme dnes svědky shromažďování informací ze života lidí na ulicích, v obchodech, úřadech, tisíce kamer sledují život člověka. Mobilní sítě monitorují kromě hovorů polohu mobilních telefonů každého, satelity umístěné na oběžné dráze zaznamenávají předměty velikosti pár centimetrů, pomocí platebních karet je monitorován každý nákup člověka a ve spojení se záznamem v obchodním domě i jeho nákup. Významné je rozšiřování RFID čipů, jejichž údaje jsou snímány na vzdálenost desítek metrů.

Samostatnou kapitolou dnešního světa je internet. Již miliardy lidí využívají tohoto významného vynálezu posledních 30 let. Je však zaznamenávána každá otevřená webová stránka z konkrétního počítače a každý mail, který člověk odešle. Sociální sítě, kterým lidé svěřují jakákoliv tajemství, se stávají nekonečnou studnicí osobních údajů o každém člověku.

V souvislosti s globalizací se také v oblasti informačních systémů stále nekompromisněji prosazuje integrace databázových systémů. Dochází k propojování s cílem zjednodušit různé správní a informační agendy. V České republice se připravuje sjednocení systémů do čtyř základních, které by byly přístupné příslušným institucím, aby lépe mohly vykonávat své činnosti a usnadnit lidem život.

Všechny tyto přínosné a záslužné kroky mají řadu negativních stránek. Zásadním problémem je jejich zneužitelnost kýmkoliv za jakýmkoliv účelem, velmi vzdáleným od původního záměru. Pro dnešní hackery není problém narušit bankovní informační systémy, vstoupit do počítačů v domácnostech, viry pacifikovat informační systémy rozsáhlých výrobních podniků či dokonce jaderných elektráren a vojenských složek. Fenomén zneužití informačních systémů, které také obsahují osobní údaje, nebyl nikdy v minulosti tak rozšířený a „snadný“, i když také v minulosti ke zneužívání osobních údajů vedených v písemné formě docházelo. Nejvýraznější bylo zneužití evidence matrik fašistickým Německem za druhé světové války při holocaustu.

Přesun informací do sféry snadného vlivu - na internet - je hybnou strategií řady firem. Avšak tam se dá k informacím dostat snáze než v kancelářích a sejfích. Jsou nabízeny kancelářské aplikace spuštěné z internetu, jsou institucím vnučovány systémy vedení spisové služby a podatelen v prostředí internetu. K jakému ochromení chodu firem a institucí v případě výpadku připojení k internetu může dojít, lze dovozovat z míry závislosti chodu dnešních firem a institucí na internetu.

Informace a konkrétně osobní údaje se staly kromě nutných informací o dané osobě v různých informačních systémech mimořádně výnosným obchodním artiklem.

Vědecký pokrok jde však mílovými kroky stále dál. V současné době je třeba více se zabývat biometrickými údaji, jejich shromažďováním, využíváním a bohužel zneužíváním, jakož i problematikou DNA, která vyžaduje přijetí samostatného zákona, jenž je připravován.

Stále větší kontrola je vyžadována různými institucemi a často společným jmenovatelem rostoucího zpracování osobních údajů je terorismus a další kriminální činnost. Za cenu zvyšování bezpečí platí lidé stále většími zásahy do soukromí a do svých osobních práv.

Žádná oblast lidské činnosti není problematice zpracovávání osobních údajů a analýzám rozsahu a potřeby ušetřena. Také školství, jako významná sféra veřejného života každé společnosti, se bez zpracování osobních údajů nemůže obejít. Právě problematice osobních údajů ve školství je věnována tato práce.

Cílem bakalářské práce je analyzovat na základě vymezení právního prostředí nejčastější situace, postupy a činnosti ve střední škole, při kterých dochází ke zpracování osobních údajů žáků, zjistit reálný stav ve vzorku středních škol a nastínit možnosti odstranění případných nedostatků.

V první části se práce zabývá obecným vhladem do problematiky ochrany osobních údajů z pozice českého a evropského práva včetně stručného historického vývoje. Druhá část je věnována příkladům aplikační praxe při zpracování osobních údajů ve školském prostředí. Třetí část se zaměřuje na mapování situace ve středních školách a interpretaci zjištěných údajů. Použito bylo dotazníkové šetření ve vybraném vzorku 50 středních škol České republiky. Psaní práce neprovázely žádné obtíže. Negativem byla nízká návratnost dotazníků, jejíž potenciální důvody jsou popsány v příslušné kapitole.

Práce se zaměřuje na dílčí segment českého školství - střední školy - avšak většina závěrů je s drobnými odlišnostmi uplatnitelná také ve školství základním a vyšším odborném. Cílem práce je, aby se stala informační a metodickou pomůckou pro management alespoň části z více než 5000 středních, základních a vyšších odborných škol v České republice.

V práci je použito právních předpisů účinných k 31. srpnu 2011. Práce se zabývá osobními údaji žáků a nikoliv zaměstnanců právnické osoby, která činnost školy realizuje. Odkazy na osobní údaje zaměstnanců jsou uvedeny jen zcela výjimečně s ohledem na jejich vazbu na osobní údaje žáků.

Pro zjednodušení textu je na školu pohlíženo jako na instituci a nikoliv na činnost vykonávanou právnickou osobou a místo termínů žákyně a žák je používán termín žák bez jakéhokoliv diskriminujícího podtextu.

1 Problematika osobních údajů v právních předpisech EU a ČR

1.1 Právní předpisy EU

1.1.1 Historická východiska

V zemích EU má problematika ochrany osobních údajů dlouhou tradici. S nástupem počítačů, kdy rostly možnosti a rozsah zpracování osobních údajů, si evropské země uvědomily nutnost právní regulace této oblasti, a proto byly v 70. letech minulého století přijímány zákony zahrnující právní regulaci a ochranu osobních údajů.¹ Evropské země navazovaly na Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod sjednanou v Římě v listopadu 1950 Radou Evropy, v níž je kodifikováno v čl. 8, že „každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence“. Zásah do tohoto práva je možný jen v případech stanovených zákony. Na základě této Úmluvy byl zřízen Evropský soud pro lidská práva, jako významná evropská instituce zajišťující ochranu a jednotnost v Evropě.²

Také OSN vyvíjela aktivity, které vedly v prosinci 1966 v New Yorku k otevření k podpisu Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.³ V čl. 17 odst. 1 a 2 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech se říká, že „nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence ani útokům na svou čest a pověst. Každý má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům.“ Tato proklamativní ustanovení byla východiskem pro další speciální předpisy, které již mají závazný charakter a obsahují sankční části.

1.1.2 Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat

Úmluva o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat byla přijata Radou Evropy pod číslem 108 v roce 1981 (dále jen Úmluva č. 108). Je základním nástrojem regulujícím tuto oblast, z něhož byly vyvozeny další dokumenty. Naše země přistoupila k Úmluvě č. 108 za 20 let od jejího přijetí.

V Úmluvě č. 108 je deklarována úcta k základním svobodám, zejména k jejímu právu na soukromý život. Je vztahována sice k automatizovanému zpracování osobních údajů, avšak podle čl. 3. odst. 2 písm. c) této úmluvy může kterýkoliv stát rozšířit tuto úmluvu také na zpracování osobních údajů mimo automatizované systémy. Objevuje se zde také pojem

---

¹ MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, a. s., 2004, s. 184

² sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o podepsání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších předpisů

³ vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

osobní údaje, které „znamenají každou informaci týkající se identifikované nebo identifikovatelné fyzické osoby“.⁴

Podle Úmluvy č. 108 mají být osobní údaje získávány a zpracovány poctivě, přesně, přiměřeně účelu a pro daný účel, aktuálně a v souladu se zákony. Objevuje se také kategorie „zvláštní skupina údajů“, kterou známe v našem právním řádu jako citlivé údaje. Mezi tyto osobní údaje patří ty, které uvádějí rasový původ, politické názory, náboženské nebo jiné přesvědčení, údaje týkající se zdraví nebo pohlavního života a odsouzení za trestný čin.⁵ Úmluva č. 108 ukládá smluvním státům přijmout bezpečnostní opatření „proti náhodnému nebo neoprávněnému zničení nebo ztrátě údajů, jakož i proti neoprávněnému přístupu, změnám nebo šíření“.⁶ Úmluva č. 108 obsahuje také sankční část a povinnost svěřit kompetence v oblasti ochrany osobních údajů speciálnímu úřadu, který bude na dodržování Úmluvy č. 108 dohlížet.

1.1.3 Směrnice o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

Evropský parlament a Rada Evropy přijaly v roce 1995 Směrnici č. 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Směrnice č. 46). Dále rozvíjí Úmluvu č. 108 a zavádí další pojmy: rejstřík osobních údajů, správce, zpracovatel, souhlas subjektů údajů a další. Definice těchto pojmů byly ve větší míře přežaty také do českého právního řádu a v kapitole, týkající se něho, budou podrobněji rozebrány. Struktura Směrnice č. 46 kopíruje z větší části Úmluvu č. 108 v oblasti zásad pro zpracování osobních údajů, rozšiřuje zvláštní kategorii údajů o etnický původ, politické názory a odborovou příslušnost, vymezuje informování v případě, kdy jsou osobní údaje shromažďovány od subjektů údajů a kdy nikoliv, právo subjektů údajů na přístup k údajům a problematiku bezpečnosti zpracování. Je uložena oznamovací povinnost vůči dozorovému orgánu, který musí vzniknout v každém státu Evropské unie. Směrnice č. 46 byla návodnou pro přijetí zákona v České republice.

1.1.4 Směrnice o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací

S dalším rozvojem internetu a přechodem řady databází do elektronické podoby vyvstala potřeba zpřesnění zpracování osobních údajů elektronickými prostředky, a tím tedy upřesnění Směrnice č. 46. V roce 2002 byla přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích) (dále

---

⁴ čl. 2 Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat publikované ve sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 115/2001 Sb., o přijetí Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat

⁵ čl. 6 tamtéž

⁶ čl. 7 tamtéž

Směrnice č. 58), jejímž cílem je sladění právních předpisů v členských státech a zajištění rovnocenné ochrany základních práv v této oblasti⁷. Přestože se osobní údaje vztahují k fyzickým osobám, zajišťuje tato směrnice také ochranu oprávněných zájmů právnických osob v oblasti elektronických komunikací. Specifika elektronické komunikace a především její bezpečnost budou do budoucna předmětem diskusí a normativních regulací ze strany státu, neboť právě sem se přesouvá a ve větší míře bude přesouvat snaha kriminálních živlů získávat přístup k osobním údajům a těžit z jejich zneužívání. Problematika rizik, která mají být kompenzována technickými a organizačními opatřeními, bude muset být neustále aktualizována tak, jak poroste počet a rozsah napadání elektronických sítí. V členských státech EU musí být zakázán odposlech, příposlech a další druhy zachycování sdělení. Zvláštní důraz je kladen na provozní údaje, které vznikají při elektronické komunikaci, a na jejich vymazání a anonymizování, jakmile ztratí svou potřebnost. Velmi významné jsou údaje lokalizující provozovatele elektronické komunikace. Také ty musí být po ztrátě potřebnosti anonymizovány a dále nezpracovávány. Směrnice č. 58 upravuje také nevyžádaná sdělení, kterých je v rámci marketingových aktivit firem v posledních letech velké množství. Nabídky musí být zasílány s předchozím souhlasem adresáta, nebo pokud má fyzická nebo právnická osoba elektronické kontakty na své odběratele, pak v elektronické komunikaci musí být dostupná a snadno použitelná možnost vyjádřit nesouhlas s takovýmto používáním kontaktních údajů.⁸

1.1.5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů

Toto nařízení č. 45/2001 (dále jen Nařízení č. 45) má dva hlavní cíle: zajistit, aby orgány a instituce Společenství chránily při své činnosti právo na soukromí v souvislosti se zpracováním osobních údajů, a zřídit dozorový orgán Společenství – evropského inspektora ochrany údajů.

Zásady zpracování údajů jsou použity ze Směrnice č. 46, avšak navíc je zpřesněno předávání osobních údajů do třetích zemí. Nařízení č. 45 se vztahuje na všechny druhy zpracování osobních údajů: automatizované, částečně automatizované i neautomatizované. Do evropské legislativy jsou zapracována práva subjektů údajů vyjádřená procesními nástroji:

1. právem na přístup k informacím, zda a které osobní údaje správce o subjektu údajů zpracovává,
2. právem na opravu nepřesných nebo neúplných osobních údajů,

⁷ čl. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích)

⁸ čl. 13 tamtéž

3. právem na blokování, pokud subjekt údajů popírá správnost údajů nebo je správce již nepotřebuje, ale jsou potřebné jako důkaz a nebo jsou zpracovány nedovoleně a subjekt údajů odmítá jejich výmaz,
4. právem na výmaz nedovoleně zpracovávaných údajů,
5. právem subjektu údajů, aby správce oznámil třetí osobě, které údaje byly sděleny, veškeré opravy, výmazy a blokování,
6. právem subjektu na námitku, pokud existují vážné a legitimní důvody proti zpracování svých osobních údajů nebo hodlá správce sdělit osobní údaje třetí osobě nebo než budou použity pro účely marketingu.⁹

Významné je ustanovení, že každá země jmenuje alespoň jednoho inspektora ochrany osobních údajů se stanovenými kompetencemi. Mezi základní požadavky patří vedení rejstříku oznámení zpracování osobních údajů.¹⁰

Nařízením č. 45 se zřizuje Evropský inspektor ochrany údajů, který jako nezávislý orgán dozoru zajišťuje, „aby orgány a instituce Společenství dodržovaly základní práva a svobody fyzických osob, zejména jejich právo na soukromí.“¹¹

1.2 Právní předpisy ČR

1.2.1 Historická východiska

Na území, kde se nyní nachází Česká republika, byly v 19. století přijaty zákony o ochraně svobody osobní a na ochranu svobody domovní. Nově vzniklá Československá republika vycházela z právních předpisů Rakousko-Uherska a přijala obdobná zákonná ustanovení.¹² Vývojem nejen v rámci Evropy, ale i České republiky prošlo chápání pojmu soukromí, které Mates¹³ chápe ve dvou rovinách: „v užším slova smyslu, jako ochranu subjektivně vytvářené představy o soukromém životě, jednak v širším smyslu, jakožto ochranu rozsáhlejšího okolí, které bezprostředně navazuje na životní zájmy a potřeby osoby, představované zejména jeho rodinou, příbuznými, přáteli apod.“ Mates¹⁴ uvádí, že „má právo na soukromí dvě dimenze: předně jde o intimní sféru, kam se má člověk možnost uchýlit a bránit ji vůči těm, jímž sem není povoleno vstupovat, a dále oprávnění zvolit si způsob života, v němž je obsažena i možnost navazování nejrůznějších vztahů s okolním světem, souvisejících s osobností člověka (např. vztahy pracovní, rodinné a sexuální).“

⁹ čl. 13 - 18 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů

¹⁰ čl. 26 tamtéž

¹¹ čl. 41 tamtéž

¹² MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, a. s., 2004, s. 10

¹³ tamtéž s. 15

¹⁴ tamtéž s. 15

1.2.2 Občanský zákoník

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, je významnou právní normou, upravující mimo jiné problematiku soukromí a osobních údajů. Deklaruje právo na ochranu osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy. Písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejich projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity jen s jejím svolením. Výjimky představuje použití těchto materiálů na základě zákona a pro vědecké, umělecké, tiskové a další účely, avšak jen v souladu s oprávněnými zájmy fyzické osoby. Svých práv se může osoba domáhat soudní cestou a v případě snížení důstojnosti nebo vážnosti ve značné míře má fyzická osoba právo na náhradu utrpěné újmy v penězích.¹⁵ Význam ochrany osobních údajů překračuje rovinu soukromého práva a vstupuje do roviny práva veřejného, zvláště správního a trestního.

1.2.3 Listina základních práv a svobod

Později než občanský zákoník přijatá, avšak svým rozsahem, významem a právní silou jej převyšující, je Listina základních práv a svobod (dále jen Listina) přijatá formou ústavního zákona bezprostředně po vzniku České republiky v roce 1993. Zaručuje nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, s výjimkou stanovenou zákonem, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a ochranu jména. Každý má právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života a na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě.¹⁶ Ostatní lidé mají však touto Listinou také zaručeno právo na informace.¹⁷ Zde může docházet ke konfliktu těchto dvou práv. Podle Ústavního soudu „toto základní právo je zásadně rovno základnímu právu upravenému v čl. 10 Listiny...“.¹⁸ Nelze žádnému ze základních lidských práv přiznat vyšší důležitost, tedy právo na informace a právo na ochranu osobnosti jsou si rovny.¹⁹ Je třeba vždy individuálně posoudit, který zájem je větší a ten převáží buď ve prospěch ochrany osobních údajů, nebo ve prospěch poskytnutí informací obsahujících osobní údaje. „Je proto úkolem obecných soudů, aby na základě konkrétních okolností daného případu zvážily, zda výrok dosahuje takové intenzity, že zasahuje do práva na ochranu osobnosti dané osoby, či je situaci přiměřený, tedy zda

¹⁵ § 11 - 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ čl. 7 a 10 Listiny základních práv a svobod vydané usnesením předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷ čl. 17 tamtéž

¹⁸ nález Ústavního soudu ze dne 10. prosince 1997, sp. zn. II. ÚS 357/96, s. 5

¹⁹ *Zveřejňování osobních údajů v médiích*. Stanovisko č. 5/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2009_5.pdf>, s. 2

v daném případě preferovat právo na ochranu cti a dobré pověsti dotčené osoby nebo upřednostnit právo na svobodu projevu a šíření informací.²⁰

1.2.4 Zákon na ochranu osobních údajů

Stěžejní a konkrétní úpravu problematiky ochrany osobních údajů přinesl zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen Zákon), který nahradil zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech, ve znění pozdějších předpisů. Ten sice vycházel z evropských právních norem, avšak omezoval se pouze na informační systémy. Stanovil „...povinnosti související s ochranou informací při provozování informačního systému, který nakládá s osobními údaji a odpovědnost provozovatele informačního systému a dalších fyzických a právnických osob, které se účastní provádění činností souvisejících s provozováním takového informačního systému.“²¹

Tento Zákon je sice obecnou právní úpravou ochrany osobních údajů, avšak nikoliv jedinou. Řada zákonů, z nichž některé budou zmíněny v rámci další kapitoly týkající se aplikační praxe, se problematikou ochrany osobních údajů zabývá a obsahuje také sankční nástroje. Ve druhé kapitole bude odkazováno na ustanovení Zákona, a proto bude stručně pojednáno o důležitých pojmech, nástrojích a postupech uvedených v Zákoně.

1.2.5 Základní pojmy vymezené v Zákoně

Tato práce se zabývá ochranou osobních údajů, a proto objasnění pojmu **osobní údaj** má zásadní význam. Podle Zákona „...se rozumí osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu...“²² Osobní údaj je vždy chápán ve vztahu k nějaké fyzické osobě, která se stává uvedením do vztahu subjektem údajů.²³ Maštalka²⁴ uvádí, že „...osobní údaj vytváří souhrn datových položek: které především poskytují základní identifikaci osoby anebo umožňují její dosažení a na které se pak váží anebo mohou být navázány další informace týkající se příslušné osoby.“ Identifikační údaje jsou vyžadovány při různých právních úkonech občanů, avšak jsou jen malou částí všech osobních údajů. Jejich zpřístupnění různým orgánům veřejné správy při běžných právních úkonech je nezbytné. Jsou do jisté míry z hlediska ochrany osobnosti neutrální.

²⁰ nález Ústavního soudu ze dne 4. dubna 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04, s. 4

²¹ § 1 zákona č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech, ve znění pozdějších předpisů

²² § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²³ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 19

²⁴ MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 21

Problematika určenosti a určitelnosti je velmi široká. V praxi je pro rozlišení určenosti a určitelnosti používána náročnost (materiální, finanční, časová či jiná) vedoucí k úplné identifikaci osoby. Při malé náročnosti se subjekt údajů považuje za určený, při velké náročnosti se bere za určitelný a při zvláště vysoké náročnosti pak za neurčitelný.²⁵ Kolik osobních údajů jednoznačně identifikuje danou fyzickou osobu, závisí na daném konkrétním případě. Někdy postačuje pouze jeden osobní údaj (např. prezident) a každý spojí tento údaj v daném státě a době s jedinou fyzickou osobou, jindy je osobních údajů potřeba více (např. jméno, příjmení, bydliště, datum narození). „Zákon o ochraně osobních údajů o prostředcích nutných k identifikaci nehovoří, proto je nutno každou informaci, resp. to, jestli je osobním údajem či ne, posuzovat objektivně a zároveň konkrétně podle dané situace.“²⁶

Anonymním údajem je údaj, který v původní podobě nebo po provedeném zpracování nelze vztáhnout k určenému nebo určitelnému subjektu údajů.²⁷ Ve smyslu této definice lze chápat, že proces anonymizování dat je nevratný a nepřipouští žádné mezistupně v tomto procesu. Při tomto výkladu ztrácí anonymizovaný údaj statut osobního údaje, neboť došlo ke ztrátě „propojení“ na fyzickou osobu.

Pseudonymizovaný údaj, na rozdíl od anonymizovaného údaje, je pomocí kódů upravený údaj, který lze nepřímo přiřadit konkrétní fyzické osobě, a tedy stále zůstává osobním údajem.²⁸

Osobní údaj, který byl zpřístupněn zejména hromadnými sdělovacími prostředky, jiným veřejným sdělením nebo jako součást veřejného seznamu, se nazývá **zveřejněným osobním údajem**,²⁹ jehož charakteristickým rysem je, že zveřejnění již nelze vzít zpět.

Zvláštní postavení mezi osobními údaji a zvýšenou ochranu mají **citlivé údaje**, jako skupina osobních údajů vypovídajících o národnostním, rasovém nebo etnickém původu, politických postojích, členství v odborových organizacích, náboženství a filozofickém přesvědčení, odsouzení za trestný čin, zdravotním stavu a sexuálním životě subjektu údajů a genetický údaj subjektu údajů. Dále jsou citlivými údaji také biometrické údaje umožňující přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů.³⁰ V dnešním multikulturním světě se také obyvatelstvo České republiky setkává na svém území, kromě po staletí žijících minorit, také s cizinci přicházejícími z celého světa. Jejich rasový a etnický původ bývá často odlišný, včetně kulturních hodnot, a právě toto zákonné ustanovení má být jejich obranou před případným znevýhodňováním, např. na trhu práce. Politické, filozofické a náboženské postoje a názory dnes lidé vyjadřují ohledně společenského dění, komentáři na internetu či

²⁵ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 31

²⁶ KUČEROVÁ, Alena, NONNEMANN, František. *Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2010, s. 16

²⁷ § 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁸ *Často kladené otázky*. Otázka č. 27. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011].

Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=331#a29>>, s. 1

²⁹ § 4 písm. l) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³⁰ § 4 tamtéž

účastí na mítincích politických uskupení či náboženských obřadech. Odlišnost v těchto oblastech se může stát diskriminujícím faktorem např. ze strany zaměstnavatele. Hmatatelným znakem členství v odborové organizaci je žádost zaměstnance platit odborové příspěvky a jeho účast na akcích pořádaných odborovou organizací. Odsouzení za trestný čin je citlivý údaj, který opět může fyzickou osobu znevýhodnit. O těchto citlivých údajích vypovídá výpis z rejstříku trestů, který však neobsahuje ta odsouzení, za která se na pachatele hledí, jako by nebyl odsouzen. Údaje o zdravotním stavu mohou mít různou podobu: diagnóza v textové či obrazové podobě, způsob ošetření, předepsaná, prováděná nebo doporučená terapie a léky, údaje o sklonu k užívání návykových látek a doklady z vyšetření. Také zdravotnické oddělení či specializace lékaře může vypovídat o zdravotním stavu. Údaje o sexuálním životě zahrnují výslovné označení sexuální orientace, provozování sexuálních praktik nebo chování a jakékoliv údaje o sexuálním partnerovi nebo partnerech včetně identifikačních. Na rozdíl od manželství je zápis v matriční knize registrovaného partnerství údajem vypovídajícím o sexuálním životě obou partnerů.³¹ Biometrické údaje jsou pojmem velmi širokým. Zahrnují jakékoliv tělesné proporce, záznam otisku prstu, DNA, oční duhovky a sítnice, hlas, styl chůze apod.³² Většina z tělesných proporcí není považována za citlivý údaj, neboť neumožňují identifikaci a autorizaci konkrétní fyzické osoby. V poslední době je velmi často zvláště orgány činnými v trestním řízení využíván důkaz pomoci DNA, jako jedné z jedinečných biometrických charakteristik. Na základě této charakteristiky byla řada podezřelých i odsouzených po letech zproštěna obvinění a propuštěna z výkonu trestu. Objevují se však významné vědecké názory, že analýza DNA není zcela prokazatelným důkazem.³³ Evropské právní předpisy převážně pracují nikoliv s pojmem citlivý údaj, ale zvláštní kategorie údajů.³⁴

Jedním ze stěžejních pojmů Zákona, který vyjadřuje vlastní činnost s osobními údaji a tím přináší rizika zneužití osobních údajů, je **zpracování osobních údajů**, jenž zahrnuje operace prováděné správcem nebo zpracovatelem, a to především shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchovávání, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace. Výčet je uveden slovem zejména a je tedy pouze příkladný. Zákonodárce nemohl postihnout všechny činnosti, které se s osobními údaji mohou provádět zvláště s ohledem na technický pokrok.³⁵ Obsah většiny těchto činností je intuitivně znám. Podrobněji jsou definovány pouze čtyři:

³¹ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 86

³² KOUDELKA, Zdeněk. *Opravdu se stalo. K věci*. Bulletin č. 1/2007. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/zpravodaj/bulletin_2007_01.pdf>, s. 12

³³ BOBŮRKOVÁ, Eva. *Vědci varují: stopy DNA používané k usvědčení zločinců nejsou neomylné*. [online]. MF Dnes, 2011. [cit. 16. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/vedci-varuji-stopy-dna-pouzivane-k-usvedceni-zlocincu-nejsou-neomylné-1mx-/veda.asp?c=A110304_1542950_veda_vse>, s. 1

³⁴ čl. 8 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

³⁵ § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Shromažďováním osobních údajů se rozumí systematický postup s cílem získat osobní údaje a buď ihned, nebo v budoucnu je zpracovávat. Uchováváním je chápáno udržování údajů v takové podobě, která je umožňuje dále zpracovávat. Blokování je vytvoření stavu dočasné nepřístupnosti dat a likvidace je trvalé vyloučení ze zpracování zničením nosičů nebo vymazáním z datových nosičů.³⁶

Maštalka³⁷ uvádí, že ochrana osobních údajů a zpracování osobních údajů jsou dvě od sebe neoddělitelné kvality. Pokud by nedocházelo ke zpracovávání osobních údajů, nebylo by třeba hovořit o jejich ochraně a naopak chránit osobní údaje je třeba právě při jejich zpracovávání.

Zpracování osobních údajů provádějí fyzické nebo právnické osoby, které vystupují v pozici **správce**, jenž je subjektem určujícím účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj, **zpracovatele**, jenž zpracovává osobní údaje na základě pověření správce nebo zvláštního zákona, a **příjemce**, kterému jsou osobní údaje zpřístupněny.³⁸

Jedním ze základních úkonů stanovených Zákonem je **souhlas subjektu údajů**, tedy svobodný a vědomý projev jeho vůle vyjadřující souhlas se zpracováním jeho osobních údajů.³⁹

1.2.6 Zpracování osobních údajů

Zpracování osobních údajů lze podle Matoušové a Hejlíka⁴⁰ charakterizovat pěti znaky:

1. je stanoven účel zpracování,
2. předmětem jsou údaje neuzavřeného počtu fyzických osob zařazených do určité kategorie,
3. získané údaje mají stejný rozsah a strukturu a obsahují identifikační i popisné údaje,
4. získané údaje jsou nebo budou uchovávány společně,
5. operace s osobními údaji je automatizována nebo jde o datový soubor tříděný podle kritérií.

Podle Matoušové a Hejlíka⁴¹ nesplnění některé z těchto podmínek vzbuzuje obavu, že není postupováno v souladu se Zákonem.

---

³⁶ § 4 písm. f) – j) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³⁷ MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 26

³⁸ § 4 písm. j), k) a o) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

³⁹ § 4 písm. n) tamtéž

⁴⁰ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 139 – 140

⁴¹ tamtéž s. 140

1.2.7 Povinnosti správců a zpracovatelů při zpracování osobních údajů a citlivých údajů

Postup správce a jeho povinnosti, stanovené Zákonem korespondují s Nařízením č. 45 a mezi jeho povinnosti patří:

1. stanovit účel, který nemůže být během zpracování měněn, a prostředky a způsob zpracování osobních údajů, včetně technického a organizačního zabezpečení,
2. shromažďovat osobní údaje odpovídající stanovenému účelu a v rozsahu nezbytném pro naplnění účelu; jakékoliv shromažďování nadbytečných osobních údajů je porušením Zákona,
3. shromažďovat osobní údaje pouze otevřeně k předem deklarovanému účelu a tyto nesdružovat s jinými shromážděnými za jiným účelem,
4. zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž byly shromážděny, s výjimkou, kdy jsou údaje zpracovávány příslušnými orgány v zájmu bezpečnosti, obrany, veřejného pořádku a dalších v Zákoně vymezených veřejných zájmů, a kdy dal subjekt údajů předem souhlas s tímto jiným účelem zpracování,
5. zpracovávat pouze přesné osobní údaje, které získal v souladu se Zákonem, v případě nezbytnosti je aktualizuje, nepřesné údaje blokuje, opraví, doplní nebo zlikviduje,
6. uchovávat osobní údaje po dobu nezbytně nutnou pro jejich zpracování; po jejím skončení lze osobní údaje uchovávat jen pro potřeby statistické, vědecké a archivační s lhůtami stanovenými zvláštními zákony nebo skartačními a spisovými řády.⁴²

Jedním ze základních principů Zákona je udělení souhlasu subjektem údajů správci údajů k jejich zpracování. Tento vědomý úkon subjektu údajů jednak umožňuje jeho volbu, zda osobní údaje o něm bude někdo zpracovávat či nikoliv, a jednak je informován o tomto zpracování. Při udělování souhlasu musí být subjekt údajů spraven pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům souhlas dává, jakému správci a na jaké období. Souhlas správce musí prokázat po celou dobu zpracování.⁴³ Obecnou formulací typu „Souhlasím se zpracováním svých osobních údajů dle zákona o ochraně osobních údajů“, považuje Úřad za nevyhovující.⁴⁴

Výjimek ze Zákona, kdy správce může zpracovávat osobní údaje subjektu údajů bez jeho souhlasu je sedm, avšak rozsah některých je značný:

1. jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce, kterou mu ukládá zvláštní zákon, což je nejčastější důvod u orgánů veřejné správy,

⁴² § 5 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ § 5 odst. 2 a 4 tamtéž

⁴⁴ *Souhlas se zpracováním osobních údajů*. Stanovisko č. 2/2008. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2008 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2008_2.pdf>, s. 3

2. jestliže je zpracování nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy uskutečněné na návrh subjektu údajů,
3. pokud je to nezbytně třeba k ochraně životně důležitých zájmů subjektu údajů; souhlas je třeba získat bez zbytečného odkladu, jinak musí správce ukončit zpracování a údaje zlikvidovat,
4. jedná-li se o oprávněně zveřejněné osobní údaje v souladu se zákonem č. 81/1966 Sb., o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích, ve znění pozdějších zákonů,
5. pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby,
6. pokud poskytuje osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné anebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním zařazení,
7. jedná-li se o zpracování výlučně pro účely archivnictví podle příslušného zákona.⁴⁵

Povinnosti správce údajů se obdobně vztahují také na zpracovatele, který přichází do styku s osobními údaji i ve stejném rozsahu jako správce údajů. Vzhledem k tomu, že postavení zpracovatele je odvozeno od správce, nemůže se na zpracovatele vztahovat povinnost stanovení účelu, k němuž mají být osobní údaje zpracovány nebo určení komu budou údaje předávány. Navíc má povinnost v případě zjištění, že správce porušuje své povinnosti stanovené Zákonem, jej neprodleně upozornit a ukončit zpracování osobních údajů, jinak se vystavuje nebezpečí náhrady škody subjektu údajů společně a nerozdílně se správcem údajů.⁴⁶ Vzhledem k závažnosti zpracování osobních údajů musí být vztah správce osobních údajů a zpracovatele upraven písemnou smlouvou o zpracování osobních údajů, která obsahuje zejména vymezení rozsahu zpracování, účel, dobu a garanci zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů. Na zpracovatele může také přenést správce informační povinnost a povinnost poskytnout informace uloženou mu Zákonem.⁴⁷

Zákon upravuje za účelem nabízení obchodu a služeb také spolupráci dvou správců, kdy lze pro tyto účely použít jméno, příjmení a adresu subjektu údajů, pokud byly tyto údaje získány z veřejného seznamu nebo v souvislosti s činností správce nebo zpracovatele. Předávání údajů dalšímu správci je podmíněno jejich využitím pouze za účelem nabízení obchodu a služeb, údaje byly získány v souvislosti s činností správce nebo se jedná

⁴⁵ § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, a. s., 2004, s. 206

⁴⁷ § 11 odst. 7 a § 12 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

o zveřejněné údaje a subjekt údajů byl informován o úmyslu předání jinému správci a nevyslovil s postupem nesouhlas.⁴⁸

V případě zpracování citlivých údajů je také nezbytný souhlas subjektu údajů. Avšak v tomto případě je nazýván výslovným souhlasem a kromě čtyř náležitostí souhlasu musí být subjekt údajů poučen o jeho právech dle ustanovení § 12 a § 21 Zákona. Také u tohoto souhlasu Zákon nevyžaduje písemnou formu. V případě ústní formy může být v budoucnu obtížné existenci souhlasu prokázat.

Stejně jako při zpracování osobních údajů také u údajů citlivých je řada výjimek. Jsou precizněji a konkrétněji formulovány. Mezi důvody patří zejména zachování života a zdraví subjektů i jiných osob, odvrácení bezprostředního závažného nebezpečí hrozícího jejich majetku, zpracování citlivých údajů na základě ustanovení zvláštních zákonů, např. při zdravotní péči, v pracovněprávních otázkách, v sociální oblasti (nemocenské a důchodové pojištění, sociální podpora a další dávky), v oblasti trestního práva apod. Citlivé údaje lze zpracovávat, pokud je sám subjekt údajů zveřejní, či je to nezbytné pro zajištění a uplatnění právních nároků.⁴⁹

1.2.8 Informační povinnost

Při zpracování osobních údajů je vztah subjektu údajů a správce nerovný. Subjekt je znevýhodněn, neboť mohou být o něm zpracovávány osobní údaje, aniž by to mohl ovlivnit. A právě Zákon tento nepoměr vyrovnává řadou informačních povinností a souhlasů. Je navíc koncipován tak, že povinnosti jsou ukládány jen správci a zpracovateli a práva jen subjektu údajů. V Zákoně převažují ustanovení veřejného práva, avšak zčásti má soukromoprávní prvky.

Již při shromažďování osobních údajů je správce povinen informovat subjekt o rozsahu, účelu, způsobu a komu mohou být údaje zpřístupněny, pokud nejsou tyto informace subjektu již známy. V případě zpracování osobních údajů bez nutnosti souhlasu ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 Zákona lze předpokládat, že „...subjekt údajů musí nebo může existenci takového zpracování předpokládat, a pokud nemá již potřebné znalosti, může je získat ze zákonů a dalších právních předpisů vydaných k provedení těchto zákonů na základě výslovného zákonného zmocnění.“⁵⁰

Podle Maštalky⁵¹ je přísnější režim uplatněn v případě získávání osobních údajů správcem přímo od subjektu údajů. Musí jej poučit, zda je poskytnutí povinné či dobrovolné, a pokud je povinné je poskytnout podle zvláštního zákona, pak jej o tom poučí včetně následků při odmítnutí.

⁴⁸ § 5 odst. 5 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ § 9 tamtéž

⁵⁰ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 290

⁵¹ MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 87

Z povinnosti informovat subjekt údajů jsou uvedeny v Zákoně čtyři výjimky:

1. Pokud zpracovává osobní údaje výlučně pro účely výkonu státní statistické služby, vědecké nebo archivní účely a poskytnutí takových informací by vyžadovalo neúměrné úsilí nebo nepřiměřeně vysoké náklady, nebo pokud ukládání na nosiče informací nebo zpřístupnění je výslovně stanoveno zvláštním zákonem. Statistické účely vycházejí striktně ze zvláštního zákona, archivní účely převážně také a vědecké účely je třeba náležitě mít zdůvodněny.
2. Zpracování údajů mu ukládá zvláštní zákon nebo je takových údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštních zákonů. Opět se předpokládá, že subjekt údajů zná zvláštní zákony a není již třeba jej informovat.
3. Zpracovává výlučně oprávněně zveřejněné osobní údaje. Pokud byly oprávněně zveřejněny, pak jednak na základě zákonného ustanovení, tedy se předpokládá znalost subjektem údajů, nebo byly zveřejněny na základě vůle subjektu údajů a lze předpokládat jeho nezájem nebo obtížnější identifikaci subjektu údajů.⁵²
4. Zpracovává osobní údaje získané se souhlasem subjektu údajů. Pokud již byl souhlas udělen, pak se předpokládá, že subjekt údajů je o zpracování obeznámen.⁵³

Pokud zpracovává správce osobní údaje nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, či citlivé údaje nezbytné pro zajištění a uplatnění právních nároků, je povinen bez zbytečného odkladu subjekt údajů o tomto zpracování informovat.⁵⁴

S mohutným přechodem většiny databází na počítačové zpracování stanovuje Zákon pojistku, že v případě rozhodnutí správce nebo zpracovatele, jehož důsledkem je zásah do právních a právem chráněných zájmů subjektu údajů, pokud se nerozhoduje ve prospěch subjektu údajů a na jeho žádost, musí být fyzicky ověřeno správcem.⁵⁵ Nestačí pouze rozhodnutí, které vygeneruje počítač.

Subjekt údajů má možnost obrátit se na správce se žádostí o informaci o zpracování jeho osobních údajů a správce bez zbytečného odkladu, avšak za úplatu přiměřenou nákladům za poskytnutí informace, má povinnost informace sdělit. Minimální rozsah musí obsahovat účel zpracování osobních údajů, osobní údaje nebo jejich kategorie a jejich zdroje a případní příjemci a povahu automatizovaného zpracování v souvislosti s jeho využitím při rozhodování, pokud jsou na základě zpracování činěny úkony nebo rozhodnutí, jejichž obsahem je zásah do práva a oprávněných zájmů subjektu údajů.⁵⁶

S informační povinností je úzce spjata právo subjektu údajů domáhat se nápravy formou vysvětlení správce či zpracovatele nebo požádání o odstranění vzniklého stavu, pokud subjekt údajů zjistí, že dochází ke zpracování jeho osobních údajů v rozporu s ochranou

⁵² MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008, s. 87

⁵³ § 11 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁴ § 11 odst. 5 tamtéž

⁵⁵ § 11 odst. 6 tamtéž

⁵⁶ § 12 odst. 1 – 3 tamtéž

soukromého a osobního života nebo v rozporu se Zákonem. Náprava může být provedena formou blokování, provedení opravy, doplnění nebo likvidace osobních údajů. Pokud není sjednána náprava, může se subjekt údajů domávat svých práv u Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen Úřad). Obrátit se na Úřad může také přímo bez komunikace se správcem či zpracovatelem.⁵⁷

1.2.9 Zabezpečení osobních údajů

„Správce a zpracovatel jsou povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.“⁵⁸ Z tohoto důvodu je nutné, aby správce nebo zpracovatel zpracovali a dokumentovali přijatá a provedená technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů.⁵⁹ Osnovou pro tato opatření jsou v Zákoně uvedené rizika. Dle názoru Úřadu nestačí pouze zpracovat interní dokumenty, ale je třeba, aby všichni oprávnění zaměstnanci s nimi byli řádně a prokazatelně seznámeni a dodržovali je, což musí být kontrolováno. Správce musí vynaložit veškeré možné úsilí, které je po něm možné požadovat, aby nedošlo k neoprávněnému nakládání s osobními údaji, které zpracovává. Musí zajistit a garantovat, že s osobními údaji bude nakládáno dle všech ustanovení Zákona.⁶⁰ Zpracování osobních údajů ve stanoveném rozsahu provádějí osoby, které mají k osobním údajům přístup, ostatní osoby nesmí mít k osobním údajům a prostředkům pro zpracování přístup, neoprávněné osoby s osobními údaji nesmí nijak manipulovat, musí být patrné, kdo, kdy a proč měl k osobním údajům přístup. Organizační opatření musí vycházet z účelu zpracování osobních údajů promítnutého do organizačního řádu, pracovních náplní obsahujících rozsah přístupu k osobním údajům a příslušnou odpovědnost, systému přenosu a sdílení informací, funkčního kontrolního systému, systému řízení rizik a kvality. Dle Úřadu ve vnitřním předpisu je třeba stanovit pravidla a povinnosti zaměstnanců zvláště pro dokumenty vedeny v papírové formě a zvláště pro elektronické dokumenty.⁶¹ Důležité je také umístění pracovníků u příslušné techniky, klíčový režim budovy, režim návštěv, úklidu, oprav apod. Nelze opomenout také fyzické zabezpečení osobních údajů z hlediska umístění místnosti, kdy často při vloupání nerozhoduje ani vyšší poschodí. Z hlediska technických opatření je samozřejmě současné hardwarové a softwarové vybavení včetně antivirových

⁵⁷ § 21 odst. 1 – 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ § 13 odst. 1 tamtéž

⁵⁹ § 13 odst. 2 tamtéž

⁶⁰ *Povinnost zabezpečit osobní údaje, zproštění odpovědnosti*. Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW:

<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a66>>, s. 1

⁶¹ *K zabezpečení osobních údajů zpracovávaných výpočetní technikou*. Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011]. Dostupný na WWW:

<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a38>>, s. 1

a antispamových programů, správa počítačů a počítačové sítě, včetně aktualizací, a přenos osobních údajů po síti, individuální přístup dle příslušného oprávnění na základě ryze individuálních tzv. silných hesel měnících se v předem určené periodě. Zvláštní pozornost si zaslouží systém zálohování, ukládání nosičů, likvidace již nepoužitelných nosičů a také odnášení prostředků výpočetní techniky obsahujících osobní údaje mimo budovu správce.

Povinnost mlčenlivosti o osobních údajích a bezpečnostních opatřeních se vztahuje na všechny zaměstnance správce a zpracovatele, kteří při výkonu pracovních úkolů zpracovávají osobní údaje.⁶²

1.2.10 Oznamovací povinnost

Z důvodu přehledu o správci a zpracovateli osobních údajů je zřízen registr, který spravuje Úřad. Každý, kdo hodlá jako správce zpracovávat osobní údaje nebo změnit již registrované zpracování, je povinen tuto skutečnost písemně Úřadu oznámit. Oznámení lze vyplnit na stránkách Úřadu pomocí interaktivního formuláře, který zaručuje, že oznámení bude obsahovat všech 9 položek stanovených zákonem: identifikační údaje správce, účel zpracování, kategorii subjektu údajů a osobních údajů, zdroje osobních údajů, popis způsobu zpracování a jeho místo, příjemce osobních údajů, předpokládaná předání osobních údajů do ciziny a popis bezpečnostních opatření.⁶³

Pokud oznámení obsahuje všechny náležitosti a není důvodná obava, že zpracováním osobních údajů by mohlo dojít k porušení Zákona, provede Úřad zápis do registru. V opačném případě vyzve k doplnění oznámení a stanoví příslušnou lhůtu. Registrace může být zrušena, pokud je správcem porušována nebo pokud již ke zpracování nedochází.⁶⁴ Pokud Úřad registraci provedl, nevydává o tom rozhodnutí podle správního řádu. V opačném případě při nepovolení nebo zákazu zpracovávat osobní údaje postupuje podle správního řádu.

Oznamovací povinnosti nepodléhá zpracování osobních údajů, které jsou součástí souborů veřejně přístupných na základě zvláštního zákona (např. obchodní a živnostenský rejstřík, katastr nemovitostí apod.), které správci ukládá zvláštní zákon nebo je takových osobních údajů třeba k uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona (všechna zpracování orgány veřejné správy), nebo v případě zpracování, které sleduje politické, filozofické, náboženské nebo odborové cíle, prováděné v rámci oprávnění činnosti sdružení a týká se pouze členů sdružení nebo osob, se kterými je sdružení v opakujícím se kontaktu a osobní údaje nejsou zpřístupňovány bez souhlasu subjektu údajů.⁶⁵ Mates a Neuwirt⁶⁶ uvádějí, že jakékoliv zpracování osobních údajů nad rámec zákonných

⁶² § 15 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶³ § 16, § 29 a § 35 tamtéž

⁶⁴ § 16, § 17 a § 17a tamtéž

⁶⁵ § 18 tamtéž

⁶⁶ MATES, Pavel, NEUWIRT, Karel. *Právní úprava ochrany osobních údajů v ČR*. 1. vydání. Praha: IFEC, s. r. o., 2000, s. 29

ustanovení je nutno Úřadu oznámit. Pokud je zřejmé, že některé osobní údaje jsou nadbytečné pro splnění daného účelu, pak se jedná o porušení Zákona.

1.2.11 Předávání osobních údajů do jiných států

Ve Směrnici č. 46 je deklarováno, že volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu vyžaduje také volný pohyb osobních údajů mezi státy EU a také ochranu základních práv jednotlivců.⁶⁷ Toto ustanovení bylo přijato do Zákona jako zákaz omezování volného pohybu osobních údajů do jiného státu EU.⁶⁸ V případě třetích zemí může být pohyb realizován, pokud je volný pohyb zakotven v mezinárodní smlouvě, jejímž účastníkem je Česká republika nebo o pohybu rozhodl orgán EU.⁶⁹ V ostatních případech je pohyb umožněn, pokud se tak děje se souhlasem subjektu údajů nebo na základě jeho pokynu, v případě osobních údajů, které jsou na základě zvláštního zákona součástí datových souborů veřejně přístupných, či přístupných na základě prokázání právního zájmu, v případech důležitého veřejného zájmu plynoucího z mezinárodní smlouvy či zvláštního zákona, při potřebě pohybu osobních údajů z důvodu jednání o uzavření, či změně smlouvy v zájmu subjektu údajů nebo při plnění z této smlouvy vyplývající, v případě ochrany práv nebo životně důležitých zájmů subjektu údajů a pokud jsou v třetí zemi vytvořeny záruky ochrany osobních údajů. V současné době není v rámci školství s výjimkou vysokého častý pohyb osobních údajů do jiných členských států EU.

1.2.12 Postavení a působnost Úřadu

Nezbytnost zřízení Úřadu vyplývá z dokumentů EU. Mezi hlavní úkoly Úřadu, jako nezávislého orgánu státní správy, patří zejména dozor nad dodržováním povinností stanovených Zákonem, vedení registru zpracování osobních údajů, přijímání stížností a podnětů na porušení povinností stanovených Zákonem, vyřizování a informování o vyřízení a projednávání přestupků a jiných deliktů na úseku ochrany osobních údajů. Úřad je metodickým orgánem pro tento úsek a partnerem obdobných orgánů v zemích EU a orgánů mezinárodních organizací působících na tomto úseku.⁷⁰ Plní také kontrolní funkci v oblasti šíření obchodních sdělení.⁷¹

Struktura Úřadu, jeho činnost, kontrolní řád a přehled správních deliktů nejsou z hlediska této práce významné. Důležité je, že sankce za porušení povinností stanovených Zákonem se pohybují až v řádech miliónů Kč, přičemž nejvyšší pokuta je ve výši 10 mil. Kč.⁷²

⁶⁷ bod č. 3 preambule směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů

⁶⁸ § 27 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ § 27 odst. 2 tamtéž

⁷⁰ § 29 odst. 1 tamtéž

⁷¹ § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

⁷² § 45 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

1.2.13 Trestní zákoník

Problematika ochrany osobních údajů je natolik závažná, že požívá v rámci veřejného práva také ochrany právem trestním. Za neoprávněné nakládání s osobními údaji je považováno i nedbalostní neoprávněné zveřejnění, sdělení, zpřístupnění či jiné zpracování a přisvojení osobních údajů, které byly o jiné osobě shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a dojde tím k vážné újmě na právech nebo oprávněných zájmech osoby, které se osobní údaje týkají. Trestní odpovědnosti podléhá také porušení státem uložené nebo uznané povinnosti mlčenlivosti o osobních údajích jiné osoby, které byly získány v souvislosti s výkonem povolání, zaměstnání nebo funkce a byla způsobena vážná újma na právech nebo oprávněných zájmech této osoby. Skutek je posuzován přísněji v případě organizované skupiny, při způsobení značné škody nebo škody velkého rozsahu, při úmyslu získat pro sebe nebo jiného značný prospěch nebo prospěch velkého rozsahu a při skutku spáchaném tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, internetem nebo jiným obdobně účinným způsobem. Trestní sazba se pohybuje od 1 do 8 let odnětí svobody, udělení peněžitého trestu nebo zákazu činnosti.⁷³

---

⁷³ § 180 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

2 Zpracování a ochrana osobních údajů ve střední škole

Kapitola je věnována vybraným nejčastějším situacím, postupům a činnostem ve střední škole, při nichž dochází ke zpracování osobních údajů. Na této aplikační praxi je dokumentováno použití Zákona a zákonů zvláštních z jiných oblastí veřejného i soukromého práva, které jsou ve škole aplikovány.

2.1 Školní matrika školy

Pojem matrika po staletí vyjadřoval evidenci narozených a zemřelých osob. Školní matrika školy je základní evidenční nástroj školy. „Smyslem všech registrů, evidencí a informačních systémů není pouze údaje a informace získávat, uchovávat, třídít atd., ale také zpřístupňovat, poskytovat. V opačném případě by nepochybně ztrácely jednu ze svých podstatných funkcí.“⁷⁴ Okruh příjemců údajů školní matriky školy je striktně omezený, stejně jako osobní údaje, které smí obsahovat. Výčet těchto údajů je uveden v § 28 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Osobní údaje vedené ve školní matrice školy lze rozdělit do pěti kategorií:

1. identifikační údaje (jméno, příjmení, rodné číslo, popř. datum narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno, státní občanství, místo narození, místo trvalého pobytu, u cizinců místo pobytu v ČR nebo v zahraničí),
2. údaje o předchozím vzdělávání, včetně dosaženého stupně vzdělání,
3. údaje o vzdělávání ve škole (obor, forma, délka vzdělávání, datum zahájení vzdělávání, údaje o průběhu a výsledcích vzdělávání, vyučovací jazyk, datum ukončení vzdělávání, údaje o zkoušce, kterou bylo ukončeno),
4. specifické údaje (zdravotní způsobilost ke vzdělávání a zdravotní obtíže s možným vlivem na vzdělávání, zdravotní postižení žáka včetně druhu postižení či zdravotního znevýhodnění, sociální znevýhodnění, je-li škole sděleno),
5. kontakt na zákonného zástupce nezletilého žáka (jméno, příjmení, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá v ČR trvalý pobyt, adresu pro doručování písemností a telefonické spojení).

Povinnost provádět změny ve školní matrice školy neprodleně plyne ze zásady Zákona zpracovávat pouze přesné osobní údaje a dle nezbytnosti je aktualizovat. Při vedení školní matriky školy se postupuje podle Zákona. Velmi omezený je okruh osob, kterým mohou být osobní údaje poskytnuty a musí jít o oprávněný zájem plynoucí ze zvláštního zákona.

---

⁷⁴ MATES, Pavel, MATOUŠOVÁ, Miroslava. *Evidence, informace, systémy. Právní úprava*. 1. vydání. Praha: CODEX Bohemia, s. r. o., 1997, s. 158

V bodě 1. jsou uvedeny základní identifikační údaje. Chybí zde národnost, která patří mezi citlivé údaje a pro vlastní vzdělávání nemá význam. Dle Matoušové a Hejlíka⁷⁵ jméno a příjmení jsou osobním údajem jen tehdy, jestliže existuje vazba mezi nimi a reálnou fyzickou osobou. V opačném případě osobním údajem nejsou. Rodné číslo je významný osobní údaj. Ale neplatí to vždy. „Existuje i případ, kdy řada čísel splňující podmínky rodného čísla není rodným číslem, a to tehdy, je-li někým účelově sestavena např. pro demonstrační účel. Do okamžiku, kdy porovnáním s reálnými rodnými čísly v nějakém souboru osobních údajů je tato řada přiřazena určenému subjektu údajů, není osobním údajem (ani rodným číslem), od tohoto okamžiku jím je.“⁷⁶

Rodné číslo je oprávněna užívat nebo rozhodovat o jeho využívání výlučně fyzická osoba, které bylo přiděleno nebo její zákonný zástupce; jinak lze rodné číslo využívat, jen jde-li o činnost ministerstev, jiných správních úřadů a orgánů pověřených výkonem státní správy, soudů, notářů, pokud tak stanoví zvláštní zákon anebo se souhlasem nositele.⁷⁷ V daném případě je zvláštním zákonem školský zákon.

V bodě 4. jsou navíc uvedeny citlivé údaje, které vyžadují zvláště zodpovědné zpracování. 5. bod se odlišuje od čtyř předchozích v tom, že se jedná o osobní údaje jiného subjektu údajů než žáků.

Významné a často diskutované je předávání osobních údajů žáků pro statistické účely a plnění dalších povinností podle školského zákona ze školní matriky školy Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy ČR nebo jím zřízené organizaci a krajskému úřadu. Údaje o zdravotní způsobilosti a zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání a údaje o zákonném zástupci se neposkytují a údaje o zdravotním postižení, zdravotním a sociálním znevýhodnění se poskytují pouze v anonymizované podobě.

Podmínky, rozsah, formu a způsob vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky školy a rozsah, formu, způsob a termíny předávání údajů příslušnému orgánu státní správy jsou stanoveny vyhláškou č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů.

Rozsah osobních údajů žáků vedených ve školní matrice školy je konečný a není možné navíc vést jakýkoliv osobní údaj (např. fotografii žáka, zaměstnání zákonných zástupců nezletilého žáka) bez řádného oznámení do registru a souhlasu zletilého žáka nebo zákonného zástupce nezletilého žáka. Oprávnění vést osobní údaje navíc již nevychází ze žádného zvláštního zákona.

⁷⁵ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 56

⁷⁶ tamtéž s. 32

⁷⁷ § 13c odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů

2.2 Školní matrika školského zařízení

Vzdělávací soustava je tvořena školami a školskými zařízeními. Mezi školská zařízení patří zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská poradenská zařízení, školská výchovná a ubytovací zařízení, školská zařízení pro zájmové vzdělávání, zařízení školního stravování a školská účelová zařízení (zajišťují materiálně technické služby, poradenské, ekonomicko-administrativní, odborné, studijně-pracovní, knihovnické, informační služby apod.).

Vedení školní matriky školského zařízení je podmíněno samotným výkonem činnosti školského zařízení, který je možný jen po zápisu do školského rejstříku. Za splnění této podmínky obsahuje školní matrika školského zařízení podle povahy činnosti tyto údaje o dítěti, žákovi nebo studentovi:

1. jméno, příjmení, rodné číslo, popř. datum narození, pokud nebylo rodné číslo přiděleno, státní občanství a místo trvalého pobytu, popř. místo pobytu na území ČR podle druhu pobytu cizince nebo místo pobytu v zahraničí, nepobývá-li dítě, žák nebo student na území ČR,
2. datum zahájení a ukončení školské služby nebo vzdělávání,
3. údaje o zdravotní způsobilosti, popř. obtížích, které by mohly mít vliv na poskytování školské služby nebo vzdělávání,
4. údaje o zdravotním postižení, včetně druhu postižení nebo zdravotního znevýhodnění; údaje o sociálním znevýhodnění jen pokud byl údaj zákonným zástupcem nebo zletilým žákem školskému zařízení poskytnut,
5. označení školy, v níž se žák vzdělává,
6. jméno a příjmení zákonného zástupce, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území ČR místo trvalého pobytu, a adresu pro doručování písemností, telefonické spojení.⁷⁸

Pro hlášení změn, poskytování údajů ze školní matriky školského zařízení a pro režim práce s touto databází platí stejné zásady a předpisy jako v případě školní matriky školy.

2.3 Dokumentace školy

Kromě školní matriky školy vede škola také dokumentaci, v níž jsou (nebo mohou být) vedeny osobní údaje žáků:

1. doklady o přijímání uchazečů ke vzdělávání, o průběhu a ukončování vzdělávání,
2. výroční zprávy o činnosti školy, zprávy o vlastním hodnocení,
3. třídní knihy,
4. záznamy z pedagogických rad,

---

⁷⁸ § 28 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

5. protokoly a záznamy o provedených kontrolách,
6. knihu úrazů a záznamy o úrazech žáků, popř. lékařské posudky.⁷⁹

Tyto jednotlivé druhy dokumentace budou podrobněji probrány v dalších kapitolách.

2.4 Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci mimořádně nadaní

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením (mentální, tělesné, zrakové a sluchové postižení, vady řeči, autismus, vývojové poruchy učení nebo chování, souběžné postižení více vadami), zdravotním znevýhodněním (zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování) nebo sociálním znevýhodněním (rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky).⁸⁰

Speciální vzdělávací potřeby žáků zjišťuje školské poradenské zařízení.⁸¹ Zákonný zástupce nezletilého žáka a zletilý žák mají povinnost informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání.⁸² Pokud jsou škole tyto informace sděleny (a být by měly, neboť zohlednění žákových vzdělávacích potřeb je v jeho zájmu), pak je škola vede ve školní matrice školy.⁸³ Informace poskytuje zákonný zástupce nezletilého žáka nebo zletilý žák a nikoliv školské poradenské zařízení. Často informace nejsou škole poskytnuty, neboť se zákonný zástupce nebo zletilý žák domnívá, že by mu při jeho vzdělávání mohly uškodit, přestože poskytnutí informací není otázkou jeho volby, nýbrž zákonnou povinností. Při jejím porušení dochází k újmě na právech dítěte s možným postihem ze strany orgánů sociálně-právní ochrany dětí.

Na základě vyšetření ve školském poradenském zařízení (pedagogicko-psychologická poradna a speciálně pedagogické centrum), které je iniciováno ze strany školy, pediatra či zákonných zástupců, jejichž souhlas s vyšetřením je nezbytný, je vydán odborný posudek,⁸⁴ který je předán zákonným zástupcem nezletilého žáka nebo zletilým žákem škole. Obsahuje velké množství citlivých údajů a doporučení, jak při vzdělávání žáka postupovat. Poskytnutí tohoto odborného posudku všem pedagogickým pracovníkům představuje zpracování osobních údajů a citlivých údajů žáka nad rámec nezbytný, a tedy dochází k porušení

⁷⁹ § 28 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁰ § 16 odst. 1 – 4 tamtéž

⁸¹ § 16 odst. 5 tamtéž

⁸² § 22 odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) tamtéž

⁸³ § 28 odst. 2 písm. f) tamtéž

⁸⁴ § 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů

Zákona.⁸⁵ Posudek musí zůstat v rovině poradenských služeb, tedy je předán výchovnému poradci, který vykonává poradenské služby ve škole a poskytuje metodickou podporu učitelům při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy. Tento odborně vzdělaný pedagog transformuje požadavky na vzdělávání žáka do konkrétních přístupů k žákovi při jeho vzdělávání a v přiměřené míře provede seznámení třídního učitele a vyučujících žáka. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje pomocí podpůrných opatření, která jsou odlišná anebo nad rámec organizačních opatření, pomocí nichž je vzdělávána ostatní mládež.⁸⁶ Odborný posudek může také obsahovat informace o poruchách chování žáka a vzdělávací cesta žáka je konzultována se školním metodikem prevence, který spolu s výchovným poradcem zajišťuje poskytování poradenských služeb ve škole. Je nepřípustné, aby odborný posudek byl součástí spisu žáka, ke kterému by měli přístup všichni pedagogové. Jednalo by se o neoprávněný přístup k citlivým údajům a tím k porušení povinnosti školy přijmout taková opatření, aby k tomuto nemohlo dojít.⁸⁷

Analogicky se výše uvedené aplikuje na žáky mimořádně nadané.

2.5 Přijímací řízení

Přijímací řízení ke vzdělávání ve střední škole je upraveno školským zákonem. O přijetí uchazeče rozhoduje ředitel školy na základě kritérií:

1. výsledky hodnocení na vysvědčení z předchozího vzdělávání,
2. výsledky hodnocení dosažené při talentové či přijímací zkoušce, pokud jsou stanoveny,
3. další skutečnosti, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče.⁸⁸

Žák a jeho zákonný zástupce projevují svou vůli k přijetí žáka podáním přihlášky ke vzdělávání ve střední škole řediteli střední školy. Použit je tiskopis předepsaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.⁸⁹ Vyplněná přihláška obsahuje jméno, příjmení (včetně rodného), datum a místo narození, adresu trvalého pobytu, kontakt (telefon, e-mail, fax, adresa pro doručování) a výsledky vzdělávání ze základní školy, pokud nejsou doloženy úředně ověřenou kopií vysvědčení, a další schopnosti, vědomosti, zájmy, talent a další informace o uchazeči. Přihláška také může obsahovat citlivé údaje (potvrzení lékaře o zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a výkonu povolání, pokud se jedná o obor, kde je to zvláštním právním předpisem vyžadováno, a zdravotní postižení). Na přihlášce jsou také

⁸⁵ § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁶ § 1 vyhlášky č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁸ § 60 odst. 13 písm. a) až d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ § 60 odst. 5 tamtéž

požadovány osobní údaje zákonného zástupce: jméno, příjmení, kontakt.⁹⁰ Přílohou přihlášky mohou být ověřené kopie vysvědčení, lékařský posudek o zdravotní způsobilosti, rozhodnutí o zdravotním znevýhodnění, posudek školského poradenského zařízení o zdravotním postižení nebo zdravotním znevýhodnění a osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení nebo rozhodnutí o uznání platnosti zahraničního vysvědčení. Po ukončení přijímacího řízení je třeba zvážit, jak dlouho bude škola uchovávat doklady, zvláště u nepřijatých uchazečů, aby nedošlo k porušení povinnosti dané Zákonem, že osobní údaje budou uchovávány pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování.⁹¹ Přestože je dosavadní praxe ve školách zpravidla desetiletá, dle názoru Úřadu by dostačující v případě odvolaných uchazečů měly být 3 roky.⁹²

Výsledky přijímacího řízení (pořadí uchazečů, přehled přijatých a nepřijatých uchazečů a kritéria přijímacího řízení) zveřejní ředitel školy na webových stránkách. Dodržuje přitom ustanovení Zákona. Pořadí se zveřejní pod registračním číslem, které uchazeč obdrží v den konání přijímací zkoušky, pokud se koná, jinak písemnou formou.⁹³

2.6 Statistické výkazy

Systém statistického zjišťování je běžnou činností ve všech oblastech života společnosti. Základním právním předpisem je zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů. Každoročně je vydán program statistických zjišťování, který je vypracován v součinnosti s ministerstvy.⁹⁴ Rozsah shromažďování a nakládání s důvěrnými statistickými údaji (údaj, umožňující přímou nebo nepřímou identifikaci jednotlivé právnické osoby nebo údaj, který je osobním údajem fyzické osoby podle Zákona) Českým statistickým úřadem je značný.⁹⁵ V resortu školství sdružuje údaje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR a jím zřízený Ústav pro informace ve vzdělávání pro statistické účely a plnění dalších povinností uložených školským zákonem z dokumentace škol a školských zařízení a ze školních matrik. Údaje jsou shromažďovány v individuální podobě s výjimkou zdravotního postižení, zdravotního nebo sociálního znevýhodnění, které jsou anonymizovány.⁹⁶

⁹⁰ *Formulář přihlášky ke vzdělávání ve střední škole*. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011. [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/nove-formulare-prihlasek-vzory>>

⁹¹ § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

⁹² *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2004*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2005 [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2004.pdf>, s. 18

⁹³ § 4 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ § 10 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁵ § 17 tamtéž

⁹⁶ § 28 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

2.7 Vysvědčení

„Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení. Za první pololetí lze žákovi vydat místo vysvědčení výpis z vysvědčení...“⁹⁷ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR má uloženu povinnost stanovit prováděcím právním předpisem formu a obsah platných tiskopisů vysvědčení a výpisu z vysvědčení. Na vysvědčení se vždy uvádí rodné číslo žáka, pokud bylo přiděleno, a vysvědčení je veřejnou listinou.⁹⁸ Kromě osobních údajů žáka obsahuje také vlastnoruční podpisy ředitele školy a třídního učitele, což jsou osobní údaje těchto dvou fyzických osob.⁹⁹ Obsah a forma platných tiskopisů vysvědčení je uvedena jako vzor v prováděcí vyhlášce.¹⁰⁰ Vysvědčení neobsahuje osobní údaje žáka nad rámec vedených osobních údajů ve školní matrice školy. Použití osobních údajů žáka pro účely tvorby vysvědčení je dáno právním předpisem, a tedy bez souhlasu subjektu údajů a bez povinnosti oznámení zpracování Úřadu.

2.8 Třídní knihy a třídní výkazy

Třídní kniha obsahuje průkazné údaje o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu.¹⁰¹ Je dokladem o účasti žáka na konkrétních vyučovacích hodinách, dokladem o tom, zda bylo vyučováno to, co ukládá školní vzdělávací program nebo jiné platné dokumenty. Z důvodu absence je možné snadno dovozovat na zdravotní stav žáka či na sociálně patologické jevy, kterými je žák ovlivňován. Škola jako správce citlivých údajů žáka je povinna zajistit, aby k těmto údajům neměla přístup nepovolaná osoba. Třídní knihy v době mimo vyučování musí být uloženy tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo náhodnému přístupu k osobním údajům nebo k jinému neoprávněnému zpracování či zneužití.¹⁰² Učitelé musí být poučeni, že není přípustné, aby v případě nepřítomnosti ze zdravotních či osobních důvodů byly tyto důvody, v případě jejich vědomosti učitelem, v třídní knize konkrétně uvedeny.

Třídní výkazy jsou písemnou formou části školní matriky školy. Ve středních školách je převážně vedena školní matrika školy zčásti v elektronické a zčásti v písemné podobě právě v třídním výkazu a třídní knize. Obě formy jsou právním předpisem připuštěny.¹⁰³ Ve školní dokumentaci, konkrétně v třídním výkazu či v elektronicky vedené školní matrice školy, musí být zaznamenány pochvaly a jiná ocenění a uložení napomenutí nebo důtky.¹⁰⁴ V některých školách již je školní matrika školy vedena plně v elektronické podobě včetně třídních knih,

⁹⁷ § 69 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁸ § 28 odst. 7 tamtéž

⁹⁹ § 28 odst. 8 tamtéž

¹⁰⁰ § 1 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 223/2005 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ § 28 odst. 1 písm. f) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ § 2 vyhlášky č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ § 10 odst. 7 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů

kteřé jsou vedeny prostřednictvím výpočetní techniky umístěné v každé učebně nebo pomocí přenosné výpočetní techniky. Má-li správce zajistit své povinnosti ohledně bezpečnosti osobních údajů žáka uvedených v třídním výkazu, pak jej musí ukládat v uzamčené místnosti a skříní s evidovaným přístupem k němu.

2.9 Záznamy z pedagogických rad

Pedagogickou radu, jako svůj poradní orgán, zřizuje ředitel školy, se kterým projednává všechny zásadní pedagogické dokumenty a opatření týkající se vzdělávací činnosti školy. Při svém rozhodování ředitel školy k názorům pedagogické rady přihlíží. Jejimi členy jsou všichni pedagogičtí pracovníci školy.¹⁰⁵ Ředitel školy má povinnost v případě podmíněného vyloučení a vyloučení žáka ze školy informovat o svém rozhodnutí pedagogickou radu.¹⁰⁶ Na jednáních pedagogických rad jsou projednávány výsledky vzdělávání žáků a tříd s uvedením osobních údajů žáků. Jednání pedagogické rady je neveřejné a také záznam není veřejnou listinou. Je třeba dbát, aby byly projednávány pedagogické záležitosti a následně dokumentovány v záznamu jen s takovým rozsahem osobních údajů žáků, který je nezbytný pro řádné projednání věci. Je nepřijatelné uvádět před pedagogickou radou důvody nepřítomnosti žáků ve formě lékařských diagnóz, osobních a rodinných problémů žáka nebo jiných citlivých či osobních údajů a toto zaznamenávat v záznamu z jednání pedagogické rady. Takovýmto zpracováním osobních nebo dokonce citlivých údajů by škola, jako jejich správce, porušila ustanovení Zákona.¹⁰⁷

2.10 Závěrečná a maturitní zkouška

Závěrečnou zkouškou se ukončuje střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání. Závěrečná zkouška probíhá ve škole nebo na pracovištích právnických nebo fyzických osob, kde probíhalo praktické vyučování. Škola spravuje osobní údaje žáka v souvislosti se závěrečnou zkouškou v rámci vedení dokumentace o průběhu vzdělávání a jeho ukončování.¹⁰⁸ Náležitosti výučního listu se řídí stejnými pravidly platnými pro vysvědčení.

Při maturitní zkoušce jsou osobní údaje žáka zpracovávány školou podle zákonného oprávnění plynoucího ze stejného právního předpisu jako při závěrečné zkoušce. Podstatnou odlišností je, že jsou osobní údaje žáka předávány mimo školu. „Žák koná maturitní zkoušku, náhradní nebo opravnou zkoušku na základě přihlášky podané řediteli školy. Ředitel školy zajistí předání údajů z přihlášek Centru, a to včetně rodných čísel žáků, a nebylo-li rodné

¹⁰⁵ § 164 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁶ § 31 odst. 4 tamtéž

¹⁰⁷ § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ § 28 odst. 1 písm. c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

číslo žákovi přiděleno, jména a příjmení žáka a data a místa jeho narození“.¹⁰⁹ „V přihlášce žák uvede jméno, popřípadě jména, a příjmení, školu, třídu a obor vzdělání, rodné číslo, bylo-li přiděleno, jinak datum narození a místo narození, státní občanství,...“¹¹⁰ Uvede také názvy zkušebních předmětů a úroveň obtížnosti zkoušek a případné zařazení žáka s přiznaným uzpůsobením podmínek pro konání maturitní zkoušky do kategorie a skupiny a přiloží odborný posudek školského zařízení, který se zařadí do školní matriky školy.¹¹¹ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR je správcem registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek, Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání je zpracovatelem osobních údajů žáků vedených v tomto registru.¹¹²

Ředitel střední školy má v souvislosti s maturitní zkouškou povinnost navrhnout pedagogické pracovníky pro odbornou přípravu pro výkon funkce zadavatelů, komisařů a hodnotitelů.¹¹³ Registr pedagogických pracovníků, kteří jsou oprávněni k výkonu funkce komisaře, zadavatele a hodnotitele, vede Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání jako státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR, která je správcem osobních údajů. Tento registr obsahuje také rodná čísla pedagogických pracovníků.¹¹⁴

Pro vydávání vysvědčení o maturitní zkoušce a výučního listu platí stejné náležitosti jako je popsáno v kapitole věnované vysvědčení.

Škola v souvislosti se závěrečnou a maturitní zkouškou zpracovává osobní údaje na základě zákonného zmocnění, a tedy bez souhlasu subjektu údajů a bez oznamovací povinnosti vůči Úřadu.

2.11 Školní úrazy

Povinnost školy zajišťovat bezpečnost a ochranu žáků při vzdělávání a s ním souvisejících činnostech a zároveň poskytovat žákům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví plyne ze školského zákona.¹¹⁵ Střední škola je povinna vést evidenci úrazů žáků, ke kterým došlo při vzdělávání a souvisejících činnostech, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu určeným orgánům a institucím.¹¹⁶ Povinnost vést údaje o úrazu a vzniklých změnách zdravotního stavu, které patří mezi citlivé údaje, vyplývá tedy ze zvláštního zákona. Údaje se vedou v knize úrazů, kam se zapisují nejpozději do 24 hod. od okamžiku, kdy se škola o úrazu dozví. Výčet údajů je s ohledem na další řízení (např.

¹⁰⁹ § 81 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ § 4 odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů

¹¹¹ § 4 odst. 1 písm. g) a odst. 3 tamtéž

¹¹² § 80 odst. 1, odst. 3 písm. i) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ § 80 odst. 5 tamtéž

¹¹⁴ § 80 odst. 3 písm. j) tamtéž

¹¹⁵ § 29 odst. 2 tamtéž

¹¹⁶ § 29 odst. 3 tamtéž

o náhradě školy, řešení pojistné události pojišťovnou, trestní odpovědnosti, sociálních dávek apod.) široký: pořadové číslo úrazu, jméno, příjmení, datum narození zraněného, popis úrazu, popis události, při které k úrazu došlo, včetně data a místa události, způsob ošetření, podpis zapisující osoby a další údaje potřebné k sepsání záznamu o úrazu¹¹⁷.

2.12 Ochrana osobních údajů při praktickém vyučování

Před zahájením praktického vyučování je podepsána s fyzickou nebo právnickou osobou, u které bude odborná praxe probíhat, Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování podle ustanovení § 12 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů. Ustanovení vyhlášky hovoří o počtu žáků, kteří se zúčastňují praktického vyučování, avšak požaduje upravit způsob odměňování žáků za produktivní činnost, který nemůže být anonymní. Také pro vstup do výrobních podniků a dalších institucí je běžné zhotovení karty, která z bezpečnostních důvodů nebývá anonymní.

Ochrana osobních údajů žáků může být také narušena při praktickém vyučování samotnými žáky. Také oni se mohou při výkonu praktických činností setkávat s osobními údaji žáků. Např. žáci oborů zdravotnických škol při praktickém vyučování ve zdravotnických zařízeních pracují se zdravotnickou dokumentací pacientů, která obsahuje osobní údaje pacienta v rozsahu nezbytném pro identifikaci pacienta a zjištění anamnézy, informace o onemocnění pacienta, o průběhu a výsledku vyšetření a léčení a o dalších významných okolnostech souvisejících se zdravotním stavem pacienta a s postupem při poskytování zdravotní péče.¹¹⁸ Do zdravotnické dokumentace mají právo nahlížet osoby získávající způsobilost k výkonu zdravotnického povolání v rozsahu nezbytně nutném na základě předchozího souhlasu pacienta. Tyto osoby jsou povinny o skutečnostech, o nichž se ze zdravotnické dokumentace dozvěděly, zachovávat mlčenlivost.¹¹⁹ Autor řešil v minulosti případ, kdy žákyně při výkonu odborné praxe ošetřovala jinou žákyni a měla přístup k její zdravotnické dokumentaci. Tyto citlivé údaje o své spolužačce sdělila jiným žákům ve škole, čímž hrubě porušila příslušné ustanovení zákona č. 20/1966 Sb., ustanovení školního řádu a také ustanovení § 180 trestního zákoníku. Takovouto záležitost není možné řešit bez spolupráce s orgány činnými v trestním řízení a správním řízením o vyloučení žákyně ze školy.

2.13 Fotografie žáků

Dle názoru Úřadu fotografie osoby obsahuje řadu znaků (např. biometrických), které mohou vypovídat o citlivých údajích a může tedy být fotografie brána jako zdroj pro

¹¹⁷ § 1 vyhl. č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁸ § 67b odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdravý lidu, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁹ § 67b odst. 11 tamtéž

zpracování citlivých údajů. Pokud se však fotografie používají pro pouhé odlišení osob a dále se informace nezpracovávají, pak takové používání fotografií, nelze brát jako zpracování citlivých údajů.¹²⁰ Fotografie mohou být pořizovány a šířeny nesystematicky v režimu zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, nebo systematicky v režimu Zákona. Důležitým aspektem je, zda šíření nebo zveřejňování fotografií je z vůle zobrazeného, či z vůle jiné osoby. Významné je, zda se jedná o šíření fotografií na internetu, kde je šíře zveřejnění obrovská, nebo jinými způsoby s daleko nižším stupněm zveřejnění.

Stanovisko č. 3/2010 Úřadu pro ochranu osobních údajů rozlišuje tři stupně použití fotografií:

1. nesystematické pořízení a použití jednotlivých fotografií ze schůzí, jednání a dalších akcí podléhající souhlasu dané osoby a nebo bez souhlasu pro úřední účely či vědecké a umělecké nebo pro mediální zpravodajství,
2. systematické pořizování a zpracování fotografií v datových souborech bez vazby na citlivé údaje podléhající režimu Zákona jen se souhlasem fyzické osoby a nebo bez souhlasu ve výše vymezených případech stanovených Zákonem,
3. systematické pořizování a zpracování fotografií za účelem zpracování citlivých údajů získaných z fotografií s výslovným souhlasem fyzické osoby a nebo bez souhlasu v Zákonem vymezených situacích (zachování života a zdraví, odvrácení závažného nebezpečí, odhalování trestné činnosti apod.).

Zpracování fotografií žádný školský předpis neupravuje, a tedy neukládá. Zpracování fotografií žáků, např. jako součást školní matriky školy, je systematickou činností neuloženou žádným zákonem a tedy podléhající oznamovací povinnosti a nutnosti souhlasu žáka, příp. jeho zákonného zástupce.

Zveřejňování fotografií žáků v tisku je za účelem tiskového zpravodajství a tedy bez nutnosti souhlasu fyzické osoby. Pokud však je s fotografií uveřejněno také jméno a příjmení, případně další údaje vedoucí k identifikaci osoby, je potřebný předchozí souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Občanský zákoník v § 9 uvádí, že „nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku“. Z tohoto ustanovení lze dovozovat, že nezletilý žák střední školy, ač nedosáhl zletilosti, a tedy způsobilosti k právním úkonům v plném rozsahu, je schopen posoudit požadavek na zveřejnění jeho fotografie a tedy udělit souhlas sám bez zákonného zástupce. Toto lze aplikovat i na souhlas se zpracováním dalších osobních údajů jiným způsobem.

---

¹²⁰ *K použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby.* K problémům z praxe č. 3/2010 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 30. 6. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uouu.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=709>>, s. 1

2.14 Kamerové systémy

Kamerové systémy tvořily v roce 2010 33,4 % z celkového počtu podaných oznámení o zpracování osobních údajů doručených Úřadu.¹²¹

Monitoring prostor škol pomocí kamerového systému z důvodu ochrany majetku a zdraví žáků a zaměstnanců je možný na základě oznámení Úřadu o zahájení zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému a po splnění dalších podmínek. Úřad při kontrole kamerových systémů se záznamem považuje zásah do soukromí žáků a zaměstnanců školy jako významnější než je odhalování drobnějších incidentů.¹²²

Přes výše uvedené je možné kamerový systém se záznamem ve škole provozovat jako krajní řešení pro ochranu majetku a osob po vypořádání se s řadou otázek, které jsou řešeny v publikovaných textech Úřadu:

1. Prostory školy je třeba rozčlenit na vnější a vnitřní a ty na třídy, chodby, šatny, kabinety, jídelny a další. Monitoring se záznamem v době mimo provoz budovy problematický není. V době provozu dle názoru Úřadu nesmí být monitorovány prostory tříd, sociálních zařízení a šaten, kde by docházelo k nepřipustnému zásahu do soukromí osob.¹²³
2. Doba zpracování osobních údajů musí odpovídat účelu. Tím je ochrana majetku a osob. Krádež nebo vloupání jsou odhaleny nejpozději druhý den, v případě víkendů do 3 dnů a v době prázdnin je možná doba delší.¹²⁴
3. Na toto zpracování osobních údajů nelze uplatnit žádnou výjimku ze souhlasu subjektu údajů. Použití argumentace o ochraně práv a právem chráněných zájmů správce nesmí být v rozporu s právem subjektů údajů na ochranu soukromého a osobního života. Žáci a zaměstnanci tráví ve škole značnou část života a mají právo na soukromí i v tuto dobu. Souhlas žáků (s ohledem na jejich věkovou kategorii není nutný souhlas zákonných zástupců v případě jejich nezletilosti) a zaměstnanců je nezbytný a musí mít všechny potřebné atributy: vědomý projev vůle, svobodný a informovaný). Pokud jeden souhlas neudělí, je prakticky nemožné kamerový systém zákonně provozovat.
4. Informační povinnost¹²⁵ lze vůči žákům a zaměstnancům splnit popsáním ve školním řádu, kde je třeba uvést účel a rozsah, další zpracování a jeho způsob včetně uvedení osob, které budou zpracování realizovat. Žáci a zaměstnanci musí být informováni o svém přístupu k takto získaným osobním údajům, o právu na opravu,

¹²¹ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2010*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2011, s. 47

¹²² *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2008*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neúveden [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2008.pdf>, s. 50

¹²³ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2010*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2011, s. 30

¹²⁴ *Praktické otázky provozování kamerových systémů ve školách a školských zařízeních*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=382&loc=383>>, s. 1

¹²⁵ § 11 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

odstranění, blokování a likvidaci.¹²⁶ Pro nepravidelně nebo ojediněle příchozí je třeba splnit informační povinnost vyvěšením tabulky s uvedením správce osobních údajů, kontaktem na osobu nebo místo, kde lze získat další informace o kamerovém systému.¹²⁷

5. Na informační povinnost vůči Úřadu nelze uplatnit žádnou výjimku.¹²⁸ Je třeba před zahájením zpracování zvážit počet a umístění kamer, jejich typy a nasměrování, aby byl naplněn a nikoliv překročen účel zpracování osobních údajů, připravit texty souhlasu subjektu údajů, informací pro nepravidelně příchozí, připravit organizační a bezpečnostní opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nakládání se shromážděnými údaji a nebyly využívány k jinému účelu (např. evidenci docházky).¹²⁹

2.15 Elektronická pošta žáků

Žádný právní předpis neukládá škole vést evidenci e-mailových adres žáků. Každý žák si může svou e-mailovou schránku zřídit, kde uzná za vhodné. Pokud je zřízena na serveru školy, jedná se i v tomto případě o osobní schránku žáka a jako taková požívá ochrany dané čl. 13 Listiny základních práv a svobod, podle níž „nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, ať již uchovávaných v soukromí nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon.“ Taktéž zpracování osobního údaje – e-mailové adresy žáka – je možné jen po předchozím souhlasu žáka, případně jeho zákonného zástupce. Dle názoru Úřadu důkazem, že se jedná o osobní schránku je fakt, že k ní má přístup jen žák na základě jména a hesla, přidělených pouze jemu.¹³⁰ Odesílané a přijímané „...elektronické dokumenty (např. soubory typu docx, xlsx, pdf či jpeg) jsou podle § 40 občanského zákoníku písemnostmi, byť nejsou listinami. Proto pro ně platí stejná pravidla jako pro ostatní písemnosti.“¹³¹

2.16 Komunikace žáků ve škole

Škola je pro žáky sociální prostředí, ve kterém tráví velkou část svého raného věku. Je prostředím, kde jsou navazovány sociální vazby se spolužáky, učiteli a dalšími zaměstnanci školy. Pro většinu se jedná o nejvýznamnější komunikační část dne. Projevy a záznamy

¹²⁶ § 21 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁷ *Praktické otázky provozování kamerových systémů ve školách a školských zařízeních*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=382&loc=383>>, s. 1

¹²⁸ § 18 odst. 1 písm. a) – c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹²⁹ *Vyjádření a doporučení ÚOOÚ k možnosti instalovat kamerový systém v prostorách školy*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vyjadreni_a_doporuceni_uoou.pdf>, s. 1 - 2

¹³⁰ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2010*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2011, s. 27 - 28

¹³¹ *Ochrana soukromí zaměstnanců se zvláštním zřetelem k monitoringu pracoviště*. Stanovisko č. 2/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2009_2.pdf>, s. 3

týkající se projevů osobní povahy mohou být pořízeny nebo použity jen se svolením žáka.¹³² Záznam telefonních hovorů není z pohledu chodu školy možný, neboť žáci telefonují ze svých mobilních telefonů a nepoužívají technické prostředky ve vlastnictví školy.

Listovní zásilky zpravidla do školy pro jednotlivé žáky nedocházejí. Pokud by ale došla na jméno žáka, postupuje podatelna školy stejně, jako v případě obdržené pošty pro zaměstnance školy, kdy je jeho jméno uvedeno na prvním místě, tedy předává poštu adresátovi bez otevření.

2.17 Elektronické karty a používání otisků prstů

Z ekonomických důvodů a z důvodů zvýšení bezpečnosti žáků a zaměstnanců škol jsou zaváděny elektronické (čipové a magnetické) karty. Používají se ve školách především ke vstupu do budovy, ve školních knihovnách, školních jídelnách a při kopírování. V prvních třech případech použití karty identifikuje žáka, neboť podstata použití určení žáka vyžaduje, v případě kopírování se většinou jedná o dobíjecí anonymní kartu, kdy není evidováno její použití ve vztahu k jednotlivému žákovi.

Před výrobou karty žák vyjádří svůj souhlas s takovýmto použitím svých osobních údajů a poté, co je karta předána žákovi, disponuje osobními údaji na kartě žák sám. Škola nevystupuje ve vztahu k těmto osobním údajům žáka na kartě jako správce osobních údajů. Tyto karty jsou za úplaty a stávají se tedy majetkem žáka, případně jeho zákonného zástupce.

Při používání karet škola zpracovává osobní údaje žáka. Povinnost vést údaje o docházce do školy má škola podle školského zákona,¹³³ jen forma evidence, jakou se škola o docházce dozvídá, není písemná, či ústní, ale elektronická. Čtečky mohou být propojeny se školní matrikou školy a s dálkovým přístupem, pomocí něhož zákonní zástupci nezletilých žáků sledují výsledky vzdělávání a docházku do školy. Poskytování údajů o docházce žáka jeho zákonným zástupcům má oporu v ustanovení § 21 odst. 1 písm. b) a odst. 2 školského zákona, neboť zákonní zástupci žáka mají právo na informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka, mezi něž patří o to, zda se vzdělávání vůbec zúčastňuje.

V případě výdeje obědů se jedná o školskou službu založenou právním vztahem mezi žákem, u nezletilých jeho zákonným zástupcem, a školou. Žák je před nasmlouváním služby srozuměn, že se nepoužívá papírová stravenka, ale doložení o zaplacení oběda se osvědčuje elektronicky. Knihovní služby jsou na podobném principu jako školní stravování, avšak použití karty není doklad o odebrané službě a platbě za ni, ale o výpůjčce či navrácení školního majetku, které neprobíhá evidencí v papírové kartě knihy, ale elektronicky.

¹³² § 12 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹³³ § 28 odst. 2 písm. e) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

V praxi se často používají multifunkční karty, které kromě výše uvedených situací ve škole mají široké uplatnění v kulturních a sportovních zařízeních a v obchodní síti.

V tomto případě je třeba rozlišit tři varianty zajištění karet. První možností je, že multifunkční karty je oprávněna vydávat přímo škola. Jelikož se jedná o zpracování osobních údajů žáka z důvodu nezbytnosti pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy uskutečněné na návrh žáka,¹³⁴ není souhlas žáka potřebný. Svůj souhlas (pokud nejsou zpracovávány jeho citlivé údaje) dává vstupem do smluvního vztahu, který pořízení karty požaduje. Druhou možností je, že žádanky o vystavení karty si vyplní žáci a sami zajistí předání organizaci, která karty vyrobí. Pak škola neposkytuje žádné osobní údaje žáků a není správcem těchto údajů. Třetí možnost je, že škola osobní údaje žáků použije ze školní matriky školy a osobní údaje předá organizaci, která multifunkční karty vyrobí. Takovéto zpracování osobních údajů však není v souladu s účelem, pro který škola osobní údaje žáků zpracovává. Je tedy nutný souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce a je nutná předchozí registrace tohoto zpracování Úřadem.

Multifunkční karta je využívána k různým službám ve škole a mimo školu. Karta je prostředkem pro zpracování osobních údajů. Správce osobních údajů není vázán na kartu, ale na poskytovanou službu. Takových služeb může být řada a stejně tak i správců osobních údajů. Údaje získané v každé aplikaci nelze propojovat, neboť by došlo k porušení účelu zpracování, pro který byly získány,¹³⁵ a dle Úřadu synergií údajů by mohl být mapován denní režim žáka, což je hrubý zásah do jeho soukromí.¹³⁶

Autorovi není známo, zda v některé škole je také používán pro vstup do školy otisk prstů. „Otiskem prstů se rozumí obraz papilárních linií prstu včetně charakteristických změn (markantů) zaznamenaný na vhodném nosiči a určený pro další použití. V systémech biometrické identifikace nebo autentizace se markanty digitálně vyhodnocují. Otisk prstu je považován za prakticky unikátní. To zakládá možnost přímého ztotožnění nositele zobrazované biometrické charakteristiky. Tím otisk prstu naplňuje znaky citlivého biometrického údaje jako údaje umožňujícího přímou identifikaci nebo autentizaci subjektu údajů...“¹³⁷ Takováto identifikace, kdy dojde k rozpoznání jednotlivce odlišením od ostatních osob, má své opodstatnění ve zcela mimořádných případech (např. jaderná zařízení, významné vojenské objekty, objekty zpravodajských služeb apod.) a mezi ně jistě nepatří provoz školy. Dle názoru Úřadu při registraci takového zpracování citlivých údajů by se případný správce musel vypořádat s tím, zda otisky prstů budou v databázi ve své původní

¹³⁴ § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹³⁵ § 5 odst. 1 písm. f) tamtéž

¹³⁶ *K využívání elektronických karet*. Stanovisko č. 8/2006. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2006 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_8.pdf>, s. 2 - 3

¹³⁷ *Biometrická identifikace nebo autentizace zaměstnanců*. Stanovisko č. 3/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2009_3.pdf>, s. 1

podobě nebo budou vytvořeny hashováním počítačové „otisky“, které nelze převést do původní podoby. Na rozdíl od identifikace autentizace pouze ověřuje totožnost fyzické osoby a údaje mohou být uchovávány decentralizovaně. Osoba vloží své osobní číslo a přiloží prst, dojde k ověření totožnosti, snímek prstu do dalšího zpracování nevstupuje a systém to ani neumožňuje. Dále se zpracovává jen osobní číslo, k čemuž má škola oprávnění.¹³⁸ „Použití systémů, v jejichž paměti dochází k uchovávání biometrických údajů, nelze považovat za nezbytné pro jakoukoliv běžnou evidenci. Objevily se pokusy o jejich uplatnění např. pro evidenci odběru obědů žáky ve školní jídelně, evidenci vstupu pedagogických pracovníků a studentů do budovy školy, ...“¹³⁹

V poslední době se dle Výroční zprávy Úřadu začíná používat nová technologie nazývaná 3D-biofotoportrét. Speciální kamera sejme řadu rozměrů obličeje a sken je převeden do jednosměrně zašifrovaného řetězce čísel. Při vstupu do budovy je zadáno osobní číslo a obraz osoby je převeden do binárního kódu a porovnán s databází. Protože není možný zpětný převod do fotografie, nejedná se v případě binárního kódu o biometrický údaj.¹⁴⁰

2.18 Výroční zpráva o činnosti školy

Výroční zprávu o činnosti školy za školní rok zpracovává ředitel školy, zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole.¹⁴¹ Rámcovou strukturu, obsah a postup zpracování výroční zprávy stanovilo vyhláškou na základě zákonného zmocnění Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Výroční zpráva musí obsahovat mimo jiné údaje o vedení školy, rámcový popis personálního zabezpečení činnosti školy, údaje o přijímacím řízení, údaje o výsledcích vzdělávání a o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků¹⁴².

Údaje o vedení školy mohou obsahovat jména, příjmení, tituly, vykonávané funkce a kontakty (telefonní číslo, e-mailová adresa), kým a kdy byla osoba jmenována do funkce. U všech pedagogických pracovníků je možné kromě jména, příjmení, titulu a kontaktů uvést předměty, které vyučují, další funkce, které vykonávají (třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik sociálně-patologických jevů apod.), zapojení do projektových týmů a absolvované vzdělávací akce. Tyto údaje mohou být zveřejněny bez souhlasu subjektu údajů, neboť se jedná o osobní údaje o veřejně činné osobě, zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné nebo úřední činnosti, o jeho funkčním nebo pracovním

¹³⁸ *Biometrická identifikace nebo autentizace zaměstnanců*. Stanovisko č. 3/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2009_3.pdf>, s. 3

¹³⁹ *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2007*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2007.pdf>, s. 43

¹⁴⁰ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2009*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2010, s. 55

¹⁴¹ § 10 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školný zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴² § 7 vyhl. č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů

zařazení.¹⁴³ Dle Výroční zprávy Úřadu nelze uvádět např. údaje, z nichž lze dovozovat na zdravotní stav zaměstnanců školy.¹⁴⁴

Výsledky přijímacího řízení, průběhu a ukončování vzdělávání je možné zveřejňovat pouze v anonymní podobě v přehledové formě.

2.19 Zpráva o vlastním hodnocení školy

Vlastní hodnocení školy je jednou ze dvou forem hodnocení školy a východisko pro zpracování výroční zprávy o činnosti školy.¹⁴⁵ Vlastní hodnocení se zpracovává podle rámcové struktury a projednává se v pedagogické radě po skončení tříletého cyklu. Lze tedy dovozovat, že výsledky vlastního hodnocení školy mají písemnou podobu. Rámcová struktura vlastního hodnocení školy se zaměřuje na stanovené cíle, jejich reálnost, důležitost, míru naplňování a oblasti, kde je třeba činnost zlepšit. Během realizace vlastního hodnocení školy pracují pedagogičtí pracovníci s osobními údaji vedenými ve školní matrice školy a s dalšími informacemi, které mohou obsahovat osobní údaje. Toto zpracování osobních údajů vychází z ustanovení právních předpisů a nepodléhá souhlasu subjektu údajů a ani oznamovací povinnosti vůči Úřadu. Vlastní písemný výstup – zpráva o vlastním hodnocení školy – nebude obsahovat žádné osobní údaje žáků, neboť to není nezbytné pro naplnění povinnosti školy dané právními předpisy.

2.20 Další vzdělávací aktivity školy

Materiální a personální podmínky střední školy umožňují pořádání různých vzdělávacích akcí pro zaměstnance jiných organizací, kteří pracují v regionu ve stejném oboru, jako působí škola. Tyto akce pořádá škola na základě živnostenského oprávnění v rámci doplňkové činnosti. Žádný právní předpis škole neukládá tuto činnost vykonávat. Protože je zpravidla vydáváno osvědčení o absolvování školení nebo kurzu, je třeba získat od účastníků nezbytné osobní údaje (jméno, příjmení, datum narození, bydliště). Zpracování osobních údajů musí probíhat se souhlasem subjektů údajů a je třeba předem oznámit toto zpracování Úřadu.

Škola může získat autorizaci k ověřování výsledků dalšího vzdělávání.¹⁴⁶ „Ověření, zda si fyzická osoba osvojila příslušnou odbornou způsobilost vymezenou kvalifikačním standardem dané dílčí kvalifikace, se provede zkouškou podle hodnotícího standardu dané dílčí kvalifikace...Podmínkou pro konání zkoušky je podání přihlášky ke zkoušce, jejíž

¹⁴³ § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁴ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2009*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2010, s. 29

¹⁴⁵ § 12 odst. 1 a 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁶ § 9 – 11 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů

formulář zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup,...“.¹⁴⁷ Na přihlášce uvede žadatel jméno, příjmení, titul, datum a místo narození, adresu trvalého pobytu a případně adresu pro doručování, pokud se liší od místa trvalého pobytu, e-mailovou adresu, telefon, nejvyšší dosažené vzdělání a svůj podpis. Na základě úspěšně vykonané zkoušky je vydáno osvědčení, které obsahuje jméno, případně jména, a příjmení a případný akademický titul a vědeckou hodnost, rodné číslo, pokud bylo přiděleno, jinak datum narození, místo narození a údaje o autorizované osobě.¹⁴⁸

Další možností je provádění rekvalifikací v rámci oboru vzdělání, který má škola zapsán v rejstříku škol a školských zařízení.¹⁴⁹ Škola provádí rekvalifikace na základě dohody s Úřadem práce České republiky.¹⁵⁰ V tomto případě se pracuje s identifikačními údaji, které jsou pro potřeby rekvalifikace, tedy jméno, popř. jména, příjmení, popř. rodné příjmení, státní příslušnost, rodné číslo nebo datum a místo narození, nebylo-li rodné číslo přiděleno a bydliště osoby.¹⁵¹

2.21 Webové stránky školy

Internet patří mezi nejvýznamnější vynálezy lidstva. Okruh uživatelů roste a v ČR mezi lety 2005 až 2009 došlo k nárůstu uživatelů internetu ve věkové kategorii 16 – 74 let z 32 % na 60 %, tedy skoro na dvojnásobek.¹⁵² V nejnižší ze sledovaných věkových skupin je procento výrazně vyšší. Téměř všechny školy informují o své činnosti na webových stránkách. Návštěvnost webových stránek, zvláště těch částí, kde jsou fotografie ze školních akcí, je velká a z hlediska celosvětové dostupnosti stránek je také potenciální šíře veřejnosti obrovská. Zveřejnění jména, příjmení, třídy a školy v souvislosti se školními akcemi na webových stránkách jako zpracování osobních údajů není škole uloženo žádným zákonem, a protože se nejedná o záležitost tisku, je nutný předchozí souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce. Zveřejňování negativních informací o žákovi může vést k občanskoprávní žalobě, kterou se může prostřednictvím svého zákonného zástupce domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby bylo dáno přiměřené zadostiučinění.¹⁵³ Povinnost zveřejňovat výsledky přijímacího řízení je popsána v příslušné kapitole.

Dle názoru Úřadu publikování fotografií žáků na webových stránkách ze školních akcí, které zachycovaly průběh školních akcí a nikoliv podobizny jednotlivých žáků a jsou

¹⁴⁷ § 17 odst. 1 a 3 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů

¹⁴⁸ § 19 odst. 1 – 3 tamtéž

¹⁴⁹ § 108 odst. 2 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁰ § 108 odst. 6 tamtéž

¹⁵¹ § 5 písm. a) tamtéž, *Formulář přihlášky ke zkoušce pro uchazeče o uznání dílčí kvalifikace*. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011. [cit. 27. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/prihlaska-ke-zkousce-pro-uchazece-o-uznani-dilci-kvalifikace>>

¹⁵² *Internet a komunikace*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2011 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/internet_a_komunikace>, s. 1

¹⁵³ § 13 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

označeny pouze názvem akce a datem konání, nelze chápat jako zpracování osobních údajů žáků.¹⁵⁴

Na webových stránkách je možné uvádět údaje o pedagogických pracovnících školy v rozsahu jejich veřejné nebo úřední činnosti, jak je popsáno v kapitole o výroční zprávě o činnosti školy.

2.22 Informace v tisku

Právo na informace patří mezi základní lidská práva stejně jako právo na ochranu osobních údajů. Dle Úřadu žádnému z těchto dvou práv nelze přisoudit vyšší důležitost. Při zveřejňování osobních údajů v případě dětí a mladistvých je třeba postupovat obezřetněji, neboť jejich obrana je omezenější.¹⁵⁵ Žádný právní předpis neukládá škole publikovat osobní údaje žáků v tisku. Jejich zveřejnění musí být proto na základě souhlasu žáka, případně jeho zákonného zástupce,¹⁵⁶ i v případě publikování úspěchů žáků, při němž nedochází ke konfliktu s ustanovením § 12 odst. 3 občanského zákoníku, kdy nesmí být publikování v rozporu s oprávněnými zájmy žáka.

2.23 Pořizování záznamů ve výuce

V poslední době dochází v některých školách k pořizování audiovizuálních záznamů vyučovacích hodin, které jsou následně publikovány na internetu jako ukázkové či demonstrující nové výukové metody. Ze záznamů je patrné, jak který žák reaguje, jak odpovídá, jak se chová, bývá uvedena škola a z probíraného učiva lze snadno dovodit ročník, pokud není uveden. Z odpovědí mohou být patrné filozofické názory žáků střední školy. Tato činnost není škole uložena žádným právním předpisem, jedná se o iniciativu školy, často zapojené do některého alternativního vyučovacího proudu, a proto je nezbytný výslovný souhlas zákonného zástupce nebo zletilého žáka, a předchozí oznámení Úřadu.

2.24 Školní stravování

Školní stravování žáků střední školy je realizováno ve školních jídelnách, které jsou zpravidla zapsány v rejstříku škol a školských zařízení a vedou školní matriku školského zařízení. Výčet osobních údajů vedených v této databázi je uveden již dříve v textu. Školský zákon¹⁵⁷ neukládá vést evidenci plateb. Avšak s ohledem na § 123 odst. 3 školského zákona, podle něhož lze poskytovat školské služby za úplatu, a školní stravování je vždy

¹⁵⁴ Ke zveřejňování osobních údajů žáků na internetu. Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011]. Dostupný na WWW:

<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a38>>, s. 1

¹⁵⁵ ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2009*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2010, s. 53

¹⁵⁶ § 12 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁵⁷ § 28 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

zpoplatněno, je třeba vést evidenci o průběhu tohoto smluvního vztahu a o právních nárocích, které z něho vyplývají podle občanského zákoníku. Souhlas subjektu údajů není potřebný a taktéž není ani oznamovací povinnost Úřadu. Mimořádnou pozornost si zaslouží citlivé údaje o zdravotním stavu některých žáků, kteří odebírají obědy ve zvláštním dietním režimu s ohledem na jejich onemocnění.

2.25 Návštěva školy

Dle Matoušové a Hejlíka¹⁵⁸ je prokazování totožnosti oprávněné v prostorách, které nejsou běžně přístupny široké veřejnosti a kde to vyžaduje charakter objektu a zabezpečení majetku, který se v objektu nachází.

Škola není určena k běžnému vstupu veřejnosti, v jejích prostorách se nacházejí nezletilí, o jejichž výchovu a bezpečnost v době jejich přítomnosti ve škole škola odpovídá, a škola je vybavena moderní a drahou didaktickou a výpočetní technikou. Prokazování totožnosti osob při vstupu do školy je legitimní záležitostí. Podle názoru Úřadu je právem vlastníka nebo provozovatele, s ohledem na odpovědnost za majetek, provoz a případně zajištění bezpečnosti v objektu, požadovat, aby návštěvník sdělil jméno navštívené osoby, poskytl údaje v rozsahu jména a příjmení, a v případě, že se jedná o služební jednání, předložil současně služební průkaz, jehož číslo včetně názvu vysílající instituce lze v této souvislosti zaznamenat. Pokud probíhá jednání z podnětu občana, je tímto dokladem především občanský průkaz nebo cestovní doklad, jehož číslo a druh lze opět v této souvislosti zaznamenat. Další osobní údaje jsou již nadbytečné a mohlo by dojít k porušování povinnosti stanovené v § 5 odst. 1 písm. d) Zákona, tj. povinnosti shromažďovat osobní údaje odpovídající stanovenému účelu a v nezbytném rozsahu. Uchovávání osobních údajů po dobu nezbytnou pro daný účel je v řádu týdnů.¹⁵⁹

Každá škola by měla mít zpracovány směrnici týkající se bezpečnosti žáků, zaměstnanců a majetku. Regulace a evidence vstupu osob do objektu školy si jasnou vnitřní úpravu vyžaduje, včetně postupů při neoprávněném vniknutí osoby do budovy. Také žáci, pokud nejsou osobě vrátného známi, by se při vstupu měli prokazovat dokladem totožnosti nebo speciálním školním průkazem.

2.26 Soutěže

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR je zmocněno upravit prováděcím předpisem organizaci zájmového vzdělávání ve školských zařízeních pro zájmové

¹⁵⁸ MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 52

¹⁵⁹ *Evidence při vstupech do budov*. Stanovisko č. 1/2004. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2004 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2004_1.pdf>, s. 1

vzdělávání a organizaci a financování soutěží v zájmovém vzdělávání.¹⁶⁰ V prováděcí vyhlášce je stanoveno, že organizátor krajského kola soutěží vyhlášených nebo spoluvyhlášených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR má povinnost sdělit mu do jednoho měsíce po skončení krajského kola jméno, příjmení a rok narození soutěžících, kteří se umístili na prvním až desátém místě, a adresy škol, které navštěvují. U ústředních kol se sdělují tyto osobní údaje o všech soutěžících.¹⁶¹ Účast žáků na soutěžích není povinnou součástí jejich vzdělávání a poskytnutí osobních údajů žáků pořadateli soutěže není nakládáním s osobními údaji žáků uložené školským zákonem nebo zvláštním právním předpisem. Osobní údaje žáků tedy mohou poskytnout přímo žáci sami nebo jejich zákonní zástupci a škola nebude vystupovat jako správce osobních údajů.

2.27 Školní knihovna

Nedílnou součástí většiny vzdělávacích institucí je informační centrum často nazývané v případě škol školní knihovnou. Její existence může být upravena dvěma způsoby.

První způsob vychází z ustanovení § 120 školského zákona, podle něhož se zřizují školská účelová zařízení, která napomáhají školám a školským zařízením při jejich činnosti a mimo jiné např. zajišťují knihovnické a informační služby pro žáky, studenty a zaměstnance. Podmínkou výkonu činnosti školní knihovny jako školského zařízení je zápis do školského rejstříku.¹⁶² Ke dni 21. 7. 2011 bylo v rejstříku škol a školských zařízení zapsáno 13 školních knihoven ve školách v České republice.¹⁶³ V tomto případě pak je školní knihovna povinna vést školní matriku školského zařízení, která musí obsahovat osobní údaje podle povahy činnosti uvedené v kapitole o školní matrice školského zařízení. Tyto osobní údaje se pak zpracovávají na základě zvláštního zákona, kterým je školský zákon, a není třeba souhlasu subjektu údajů a není oznamovací povinnost Úřadu. Pokud patří mezi čtenáře zaměstnanci a jiné osoby, které nejsou žáky školy, bude režim zpracování osobních údajů podle druhého způsobu uvedeného níže. Ke shromažďování údajů o historii výpůjček žáků, která není vyžadována školským zákonem, je třeba přistupovat jako u druhého způsobu.

Při druhém způsobu (téměř stoprocentním ve školách v České republice) existuje školní knihovna bez statutu školského zařízení ve smyslu školského zákona a nemůže vést školní matriku školského zařízení. Okruh zpracovaných osobních údajů je tedy menší a vychází z ustanovení Zákona. Stejně jako v prvním případě se činnost řídí zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Aby knihovna plnila ochranu knihovního

¹⁶⁰ § 112 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶¹ § 8 vyhlášky č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání

¹⁶² § 7 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶³ Rejstřík škol a školských zařízení vedený MŠMT. [online]. Praha: MŠMT, 2011 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://rejsskol.msmt.cz/>>

fondy před odcizením a poškozením, musí vést evidenci výpůjček.¹⁶⁴ Provozovatel knihovny je správcem osobních údajů čtenářů ve smyslu ustanovení § 4 písm. j) Zákona. Ke zpracování osobních údajů školní knihovnou může docházet bez souhlasu subjektu údajů, protože se jedná ze strany školy o zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce a ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, tedy ochrana knihovního fondu, zároveň jde o plnění podmínek smlouvy, jehož jednou stranou je subjekt údajů. Pro případ vedení evidence uživatelů knihovny podle aktuálních výpůjček je možné uplatnit jednu z výše uvedených výjimek. Osobní údaje musí knihovna shromažďovat pouze takové, které odpovídají stanovenému účelu a rozsahu, jenž je pro naplnění účelu nezbytný. Jedná se o údaje nutné k identifikaci čtenáře a jeho kontaktování. Nadbytečné je zpracování rodného čísla, údajů o škole, kam žák dochází, či o zaměstnavateli čtenáře, který je pracovně aktivní. Velmi významný je čas, po který jsou údaje zpracovávány. Po vrácení knih a jejich kontrole by měly být identifikační údaje čtenáře likvidovány a dále vedeny jen anonymizované údaje o počtu výpůjček. Pozdější zjištění poškození již nemá žádný právní význam pro náhradu škody a není tedy důvodné osobní údaje čtenáře zpracovávat déle. Podle názoru Úřadu je zcela postačující vedení jména, příjmení, data narození a adresy trvalého pobytu. V knihovnách bývají evidováni čtenáři, kteří nemají žádnou výpůjčku, a lze dohledat, co měli půjčeno v minulosti. Na toto zpracování nelze aplikovat žádnou z výjimek pro zpracování údajů bez souhlasu subjektu údajů, a tedy je nutný předchozí souhlas budoucího čtenáře. Významné je také vymezení účelu, neboť dlouhodobějším sledováním půjčovaného žánru lze dovodit např. filozofické či náboženské zaměření čtenáře, což patří mezi citlivé údaje. Oznamovací povinnost Úřadu se nevztahuje na zpracování osobních údajů, jestliže jich je třeba na uplatnění práv a povinností vyplývajících ze zvláštního zákona (ochrana knihovního fondu podle knihovního zákona). Dle názoru Úřadu pokud je ale vedena stálá evidence, včetně údajů o dřívějších výpůjčkách, důvod pro výjimku z oznamovací povinnosti není naplněn.¹⁶⁵

Údaje o čtenářích školní knihovny se předávají pouze v agregované podobě.¹⁶⁶

2.28 Spolupráce školy a Policie České republiky

Úkoly Policie České republiky jsou vymezeny v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Podle § 18 tohoto zákona je policista v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu policie oprávněn požadovat od školy věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů. Škola je

¹⁶⁴ § 18 zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁵ *Zpracování osobních údajů v souvislosti s činností knihovny*. Stanovisko č. 2/2002. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2002 [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2002_2.pdf>, s. 1 - 3

¹⁶⁶ příloha č. 2 čl. 25 vyhl. č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů

povinna požadovanou pomoc poskytnout. Poskytnutí osobních údajů žáků tedy škola ukládá zvláštní zákon, údaje jsou poskytnuty bez souhlasu žáka. Podle § 66 téhož zákona může policie žádat v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu od školy poskytnutí informací z evidence, tedy školní matriky školy, která je vedena na základě požadavku jiného právního předpisu, v našem případě školského zákona. Škola je povinna bez zbytečného odkladu žádosti vyhovět. Policie musí evidovat údaje o útvaru nebo policistovi, který osobní údaje požadoval, a o účelu, k němuž byly osobní údaje požadovány, nejméně po dobu 5 let.¹⁶⁷ Dle Úřadu škola akceptuje nikoliv telefonickou žádost, nýbrž pouze písemnou žádost, na kterou písemně odpovídá. V případě ústního jednání si škola vyžádá kopii protokolu. Vlastní žádost nebo protokol a písemné poskytnutí osobních údajů škola archivuje, aby mohla dostát zákonnému požadavku, jehož obsahem je prokázat, kdy, komu a za jakým účelem předala osobní údaje vedené ve školní matrice školy.¹⁶⁸ Policejní orgán může vyžadovat vysvětlení od školy také podle právních předpisů trestního práva.¹⁶⁹

2.29 Spolupráce školy a soudů

Předávání osobních údajů žáků je upraveno řadou procesních předpisů, podle kterých soudy postupují.

V případě trestního soudnictví ve věcech mládeže, pokud soud hodlá upustit od uložení trestního opatření a vyřídít věc napomenutím nebo přenecháním postižení mladistvého školníka, jež je žákem, pak si soud vyžádá stanovisko školy, která je také povinna o výsledku vyrozumět soud pro mládež.¹⁷⁰ Zástupce školy má právo se účastnit hlavního líčení a veřejného zasedání.¹⁷¹ Škola poskytuje podklady o školní docházce, chování a prospěchu žáka do zprávy, kterou zpracovává orgán sociálně-právní ochrany dětí nebo Probační a mediační služba.¹⁷²

Soud může, pokud to vyžaduje zájem na řádné výchově dítěte, stanovit nad nezletilým dohled, který provádí za součinnosti školy.¹⁷³ Lze tedy očekávat poskytování osobních údajů žáka soudem.

Občanský soudní řád ukládá škole na dotaz soudu sdělit mu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí, které je u něho vedeno. Předseda senátu může uložit škole, která by měla listinu potřebnou k důkazu, aby ji soudu předložila.¹⁷⁴

¹⁶⁷ § 18 a § 66 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

¹⁶⁸ *Předávání osobních údajů Policii České republiky*. K problémům z praxe č. 3/2001, aktualizace červen 2009 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2001 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=363>>, s. 1

¹⁶⁹ § 158 odst. 3 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁰ § 11 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷¹ § 54 odst. 1 tamtéž

¹⁷² § 56 odst. 2 a 3 tamtéž

¹⁷³ § 43 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁴ § 128, § 129 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Trestní řád ukládá škole povinnost bez odkladu a bez úplaty vyhovět dožádáním orgánů činným v trestním řízení (soudů, státních zastupitelství a policie) při plnění jejich úkolů.¹⁷⁵ Škola má povinnost na vyzvání soudu vydat věc důležitou pro trestní řízení, což může být také listina.¹⁷⁶ Zaměstnanci školy mají také povinnost na základě předvolání dostavit se a vypovídat jako svědci o trestném činu a pachateli.¹⁷⁷

2.30 Spolupráce školy a orgánu péče o dítě

Sociálně-právní ochranou dětí se rozumí ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu, ochrana jeho oprávněných zájmů, včetně jeho jmění a působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny.¹⁷⁸ Zaměstnanci orgánu sociálně-právní ochrany a zaměstnanci obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu jsou oprávněni v souvislosti s plněním úkolů podle zákona č. 359/1999 Sb. navštěvovat dítě ve škole a ve školském zařízení a zjišťovat jaké má dítě chování. Jsou oprávněni poříditi obrazové a zvukové záznamy dítěte a prostředí, v němž se zdržuje, je-li to třeba pro účely ochrany práv dítěte.¹⁷⁹ Škola je povinna bezplatně údaje potřebné pro poskytnutí sociálně-právní ochrany sdělit.¹⁸⁰

2.31 Spolupráce školy a Probační a mediační služby

Probační úředník při výkonu dohledu dohlíží na plnění povinností, které soud uložil mladistvému. Dohled vykonává také ve škole.¹⁸¹ „Probační a mediační služba postupuje, je-li to účelné, v součinnosti s orgány sociálního zabezpečení, školami a školskými zařízeními,…”¹⁸² Zaměstnanci Probační a mediační služby jsou oprávněni obracet se na školu s dožádáním o sdělení potřebných informací a škola je povinna požadované údaje bez zbytečného odkladu sdělit.¹⁸³ V naprosté většině případů se bude jednat o osobní a citlivé údaje žáků a toto jejich zpracování je v souladu se zvláštním zákonem a tedy bez souhlasu subjektu údajů a bez oznámení Úřadu.

¹⁷⁵ § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁶ § 78 odst. 1 tamtéž

¹⁷⁷ § 97 tamtéž

¹⁷⁸ § 1 odst. 1 písm. a) – c) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

¹⁷⁹ § 52 odst. 1 a 2 tamtéž

¹⁸⁰ § 53 odst. 1 písm. c) tamtéž

¹⁸¹ § 80 odst. 2 zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

¹⁸² § 5 odst. 1 zákona č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů

¹⁸³ § 5 odst. 3 tamtéž

2.32 Spolupráce školy a orgánů sociálního zabezpečení

Úkoly v oblasti důchodového pojištění plní u žáků střední školy škola, kterou navštěvují.¹⁸⁴ Škola je povinna na žádost orgánu sociálního zabezpečení nebo žáka vydat písemné potvrzení o formě a době vzdělávání žáka, včetně data zahájení, ukončení, případně přerušování vzdělávání, a to do 8 dnů od obdržení žádosti.¹⁸⁵

2.33 Spolupráce školy a orgánů státní sociální podpory

Státní sociální podporu poskytuje stát na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin.¹⁸⁶ Orgány státní sociální podpory jsou reprezentovány krajskými pobočkami a pobočkou pro hlavní město Prahu Úřadu práce České republiky, krajskými úřady a Magistrátem hlavního města Prahy.¹⁸⁷ Škola má povinnost na výzvu příslušného orgánu státní sociální podpory, která rozhoduje o dávce pro žáka nebo jeho rodinu, nebo na základě žádosti žáka, jeho zákonného zástupce nebo osoby společně s žákem posuzované, sdělit bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši či výplatu.¹⁸⁸

2.34 Spolupráce školy a zdravotních pojišťoven

„Ústřední pojišťovna Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky vede registr všech pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění.“ Registr obsahuje rodné číslo, jméno, příjmení, popř. rodné příjmení, adresu pobytu, datum vzniku a zániku pojistného vztahu, u pojištěnců, za které je plátcem stát, časové období, označení skupiny pojištěnců, datum odhlášení a přihlášení k pojištění v České republice.¹⁸⁹ Škola patří mezi státní orgány a jiné právnické osoby, která z úřední povinnosti vede evidenci žáků a je povinna na výzvu pojišťovny sdělovat bezplatně výše uvedené osobní údaje o žácích.¹⁹⁰

2.35 Spolupráce školy a pojišťoven

Téměř každá škola má uzavřenu smlouvu s pojišťovnou v různém rozsahu pojistného plnění. Na základě tohoto smluvního vztahu a pro jeho naplnění je v případě úrazu žáka nebo škodách na majetku či jiné pojistné události nezbytné vyplnit oznámení o škodné události. Událost musí být podrobně popsána, a proto jsou uváděny údaje o poškození zdraví žáka a jeho majetku. Jedná se o zpracování osobních údajů, v případě zdravotního stavu, citlivých údajů, jejichž zpracování je nezbytné pro plnění smluvní povinnosti

¹⁸⁴ § 36 písm. o) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁵ § 40 tamtéž

¹⁸⁶ § 1 odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

¹⁸⁷ § 2a odst. 1 tamtéž

¹⁸⁸ § 63 odst. 1 tamtéž

¹⁸⁹ § 27 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších zákonů

¹⁹⁰ § 27 odst. 2 tamtéž

správce,¹⁹¹ a v případě citlivých údajů o zdravotním stavu se jedná o posuzování zdravotního stavu pro likvidaci pojistné události.¹⁹²

2.36 Zahraniční aktivity školy

Střední škola může pořádat exkurze, výlety a další poznávací a vzdělávací akce v zahraničí pořádané českými cestovními kancelářemi. Jedná se o akce pořádané v souladu s učebními dokumenty daného oboru vzdělání. V těchto případech nedochází k předávání osobních údajů žáků do zahraničí.

V rámci pořádání takovýchto akcí může být požadován seznam účastníků s některými osobními údaji žáků, kteří se účastní exkurze v zahraničním průmyslovém zařízení či v jiné instituci. Lze předpokládat, že je exkurze dojednána dopředu včetně uzavření písemné smlouvy upravující podmínky exkurze. U zemí Evropské unie, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarska není pohyb osobních údajů vázán na povolení Úřadu. U ostatních zemí, které jsou nazývány třetími zeměmi, a kde je obava, že v těchto zemích není s osobními údaji nakládáno podle evropského standardu daného směrnicemi a nařízeními EU, je nutný předchozí souhlas Úřadu, který zkoumá ve správním řízení „...všechny okolnosti související s předáním osobních údajů, zejména zdroj, konečné určení a kategorii předávaných osobních údajů, účel a dobu zpracování, s přihlédnutím k dostupným informacím o právních nebo jiných předpisech, upravujících zpracování osobních údajů ve třetí zemi“.¹⁹³ Škola při správním řízení musí prokázat oprávněnost poskytnutí osobních údajů do třetí země např. tím, že předání je nutné pro jednání o uzavření nebo změnu smlouvy, uskutečněné z podnětu subjektu údajů.¹⁹⁴ Podle názoru Úřadu je další možností prokázání souhlasu žáka, z něhož musí být patrné, že si je vědom do jakého státu budou jeho osobní údaje předány a komu a vhodné je také uvést v souhlasu poučení o tom, že v dané zemi nejsou osobní údaje přiměřeně chráněny.¹⁹⁵ Zahraniční aktivity jsou vždy pro žáky dobrovolné, jsou pro ně zajímavé a inspirující v jejich přípravě na povolání, a proto také se těchto akcí účastní z vlastního podnětu a vůle.

Stejně je postupováno také v případě organizování praktického vyučování v zahraničních institucích a podnicích. Před zahájením praktického vyučování je podepsána se zahraničním partnerem Smlouva o obsahu, rozsahu a podmínkách praktického vyučování podle ustanovení § 12 vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů. Postupuje se analogicky jako u praktického vyučování.

¹⁹¹ § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹² § 9 písm. c) tamtéž

¹⁹³ *Předání osobních údajů do jiných států*. Stanovisko č. 2/2010. [online]. Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2010_2.pdf>, s. 2

¹⁹⁴ § 27 odst. 3 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁵ *Předání osobních údajů do jiných států*. Stanovisko č. 2/2010. [online]. Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2010_2.pdf>, s. 4

2.37 Sociální sítě

V době rozsáhlého používání internetu a obliby ve využívání sociálních sítí zvláště mladými lidmi rostou rizika zneužití osobních údajů, které jsou často bez zábran mladými lidmi poskytovány zcela neznámým lidem. S pohybem v kyberprostoru je spojena kyberšikana (cyber stalking), různé formy vydírání i mravnostní (grooming, prostituce) a ekonomické kriminality (phishing). Osobní údaje takto poskytnuté jsou přístupny velkému okruhu osob a není možné je vzít zpět. Často se jedná o citlivé údaje. Nepříznivý dopad fenoménu sociálních sítí lze zmírňovat úzkou spoluprací rodičů a školy, zvláště třídních učitelů, školních metodiků prevence sociálně-patologických jevů, školních psychologů a výchovných poradců. Poskytování osobních údajů dětmi na sociálních sítích často neobsahuje žádný kvalifikovaný souhlas a vytváří u dětí představu, že se vlastně o nic vážného nejedná. Kromě oblasti působení na žáky je důležitá také oblast technická, spočívající v regulaci školní počítačové sítě a zamezení přístupu na vybrané webové stránky a sociální sítě. Zcela nekontrolované používání těchto sítí v prostředí školy může vést k rozsáhlým výchovným problémům. Podle Úřadu nesystematické zveřejňování osobních nebo citlivých údajů v sociálních sítích nepodléhá režimu Zákona, avšak režimu občanského zákoníku, případně trestního zákoníku.¹⁹⁶

2.38 Osobní údaje žadatelů o informace

Na školu se obrazejí fyzické a právnické osoby se žádostmi o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Škola je povinným subjektem, který má podle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejímu působení jednak z titulu veřejné instituce (netýká se soukromých škol) a z titulu, že má zákonem svěřeno rozhodování o právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech fyzických osob v oblasti veřejné správy.¹⁹⁷ V případě žádosti o informace uvede fyzická osoba své jméno, příjmení, datum narození a adresu trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování.¹⁹⁸ Pokud tyto údaje žádost neobsahuje, není žádostí ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. Podle názoru Úřadu se škola stává správcem osobních údajů žadatelů o informace, jejichž osobní údaje zpracovává jen v souvislosti s přípravou a poskytnutím požadované informace. Při zveřejňování poskytnutých informací na žádost na svých webových stránkách zveřejňuje

¹⁹⁶ *Zveřejňování osobních údajů na internetu*. K problémům z praxe č. 4/2010 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=729>>, s. 1

¹⁹⁷ § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

¹⁹⁸ § 14 odst. 2 tamtéž

škola pouze poskytnuté informace bez osobních údajů jejich žadatele, neboť ten poskytl své osobní údaje pouze z důvodu získání informací.¹⁹⁹

2.39 Kontrolní činnost ve škole

Provádění kontrolní činnosti ve škole je náplní řady kontrolních orgánů a dalších institucí. Při těchto kontrolách jsou kontrolním orgánům předkládány dokumenty školy obsahující osobní údaje žáků i zaměstnanců školy, kterými kontrolní pracovníci prokazují svá zjištění. Základním právním předpisem je zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, který opravňuje kontrolní pracovníky požadovat po škole předložení originálních dokladů a dalších písemností, záznamů dat na paměťových médiích, požadovat poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech a zajišťovat v odůvodněných případech doklady. Kontrolní pracovníci jsou vázáni mlčenlivostí o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly, a nesmí zneužít znalosti těchto skutečností.²⁰⁰ Škola musí doklady předložit, a protože plní povinnost uloženou zákonem,²⁰¹ kdy musí vytvořit podmínky k provedení kontroly, zejména poskytnout součinnost odpovídající oprávnění kontrolních pracovníků, není potřebný souhlas subjektů osobních údajů.²⁰² Podle Úřadu musí být požadované doklady přiměřené účelu kontroly.²⁰³

Mezi další právní předpisy, které upravují kontrolní činnost ve školách je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů. V § 13 tohoto zákona, který upravuje pravidla pro výkon veřejnosprávní kontroly na místě, je odkázáno na ustanovení části třetí zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, která právě upravuje základní pravidla kontrolní činnosti (kontrolní řád).

Dalším významným právním předpisem upravujícím výkon kontrolní činnosti ve školách je zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů. Také tento zákon v § 39 odst. 2 odkazuje při finanční kontrole prostředků státního rozpočtu a dalších veřejných fondů na použití zvláštního právního předpisu, kterým je opět zákon č. 552/1991 Sb.

Při kontrole Nejvyšším kontrolním úřadem mají jeho kontrolní pracovníci oprávnění požadovat po škole předložení originálů dokladů a dalších písemností, požadovat poskytnutí pravdivých a úplných ústních a písemných informací.²⁰⁴

¹⁹⁹ *Zveřejňování osobních údajů žadatelů o informace*. Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW:

<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a61>>, s. 1

²⁰⁰ § 11 a 12 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů

²⁰¹ § 14 odst. 1 tamtéž

²⁰² § 5 odst. 2 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰³ *Poskytování osobních údajů při kontrolní činnosti*. Stanovisko č. 5/2006. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2006 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2006_5.pdf>, s. 1

²⁰⁴ § 21 odst. b) a d) zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů

Protokoly z kontrolní činnosti podle výše uvedených právních předpisů mohou obsahovat osobní údaje. Jejich uvedení vychází ze zákonné povinnosti kontrolního orgánu zjistit reálný stav věci, dostatečně jej popsat a zadokumentovat. Protokoly nejsou veřejné a kontrolovaná osoba po přijetí nápravných opatření, pokud byla uložena, je archivuje.

2.40 Správa počítačové sítě školy

Školní matrika školy nebo školského zařízení, část dokumentace školy, rozhodnutí ředitele školy a další dokumenty, které obsahují osobní údaje žáků, jsou v současnosti vedeny převážně v elektronické podobě nebo duplicitně také v písemné podobě. Správa počítačové sítě školy je řešena outsourcingem nebo vlastním zaměstnancem.

V případě zajištění správy externí firmou je nezbytné, aby v příslušné smlouvě uzavřené podle občanského nebo obchodního zákoníku byla upravena povinnost mlčenlivosti o osobních údajích žáků, ke kterým má externí firma z titulu administrátorských práv přístup. Do smlouvy musí být také promítnuta bezpečnostní opatření, která je povinna škola přijmout,²⁰⁵ včetně přesně popsaného rozsahu činností.²⁰⁶

Pokud správu počítačové sítě vykonává zaměstnanec, pak také on, musí mít v pracovní smlouvě, na jejíž základě tuto činnost vykonává, uvedenu povinnost mlčenlivosti.

Podle názoru Úřadu nelze pohlížet na externí firmu nebo oprávněného zaměstnance jako na správce nebo zpracovatele osobních údajů a odpovědnost ve smyslu Zákona zůstává na správci údajů – škole. V postavení zpracovatele by se správce počítačové sítě ocitl pouze v případě, že by se skutečně podílel na zpracování osobních údajů a nikoliv pokud pouze udržuje hardwarovou a softwarovou infrastrukturu.²⁰⁷ Povinnost mlčenlivosti o osobních údajích a bezpečnostních opatřeních daná ustanovením § 15 Zákona se na ně vztahuje.

---

²⁰⁵ § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²⁰⁶ § 14 tamtéž

²⁰⁷ *Zpracování osobních údajů na základě smluv uzavíraných se zpracovateli (tzv. řetězení zpracovatelů osobních údajů)*. Stanovisko č. 1/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2009_1.pdf>, s. 2

3 Průzkumné šetření

3.1 Struktura dotazníku

Pro zjištění situace v oblasti ochrany osobních údajů ve středních školách v České republice bylo provedeno individuální parciální kvantitativní průzkumné šetření formou dotazníku, jenž obsahoval 41 dotazníkových položek, které byly převážně organizačního typu. Otázky se týkaly obecného povědomí o Zákonu, zpracování osobních údajů žáků ve školní matrice školy, o technicko-organizačních opatřeních, registraci, předávání osobních údajů žáků do zahraničí, vedení další dokumentace obsahující osobní údaje žáků a o některých dalších vybraných činnostech, při nichž jsou ve škole zpracovávány osobní údaje žáků. Poslední dvě otázky se týkaly typu střední školy a doby výkonu funkce ředitele.

Dotazník byl uvozen krátkým informačním textem a obsahoval pouze uzavřené, převážně dichotomické a polytomické otázky s jedinečnou sestavou maximálně 4 variant odpovědí. Převažoval výběr jedné odpovědi, u dvou otázek bylo možné označit i více odpovědí. Byla připuštěna možnost, že respondent odpověď nebude znát a neodpoví. Dotazník byl určen pro ředitele střední školy, neboť právě on formuje přístup všech zaměstnanců střední školy k ochraně osobních údajů žáků a zodpovídá také za tuto agendu.

3.2 Výběr škol

Dotazník byl nejdříve pilotován na třech středních školách (2 gymnázia a 1 odborná škola), jejíž ředitelé patří k předním odborníkům v řízení školství. Tito ředitelé neměli připomínky k textu dotazníku, a proto nebyl pro vlastní průzkum upravován.

Následně byl dotazník elektronicky rozeslán do 207 středních škol v České republice. Školy byly vybrány v Jihomoravském (bez města Brna), Zlínském, Moravskoslezském, Jihočeském kraji a v kraji Vysočina. Na území České republiky byly také osloveny střední školy sdružené v Asociaci ředitelů zdravotnických škol Čech, Moravy a Slezska. Dotazníky byly rozesílány ve třech vlnách v měsíci září 2011. Vyplněno bylo 50 dotazníků, tj. návratnost byla 24 %. Příčiny nízké návratnosti mohou být způsobeny nárůstem administrativy ředitelů středních škol, kdy 50 % své pracovní doby věnují řízení provozu a administrativě,²⁰⁸ a velkým množstvím různých dotazníkových šetření, která jsou ředitelům středních škol zasílána. Navíc měsíc září patří ve škole mezi organizačně a administrativně nejnáročnější období školního roku. Respondenti byli tvořeni z jedné pětiny řediteli gymnázií, z 68,4 % řediteli středních odborných škol a z jedné desetiny řediteli středních odborných učilišť. V dalším textu bude na výsledky dotazníku, které jsou přílohou č. 2 této práce, odkazováno pouze číslem otázky. S ohledem na přehlednost byla procenta zaokrouhlena na jedno

²⁰⁸ *Klesající výsledky českého základního a středního školství: fakta a řešení* [online]. Praha: McKinsey & Company, 2010 [cit. 31. 10. 2011]. Dostupný na WWW: http://docs.google.com/viewer?url=http://www.mckinsey.com/locations/prague/work/probono/2010_09_02_McKinsey%26Company_Klesajici_vysledky_ceskych_zakladnich_a_strednich_skol_fakta_a_reseni.pdf&chrome=true, s. 21

desetiné místo a součet se v některých případech bude odlišovat od 100 % o jednu desetinu. V současnosti, kdy probíhají optimalizace sítě středních škol, vykonává řada příspěvkových organizací současně činnost gymnázia a zároveň střední odborné školy, či středního odborného učiliště, a proto není součet škol roven počtu respondentů.²⁰⁹ Z hlediska délky výkonu funkce ředitele školy převažovali ředitelé s praxí delší než 15 let (36 %) a následovali začínající ředitelé do 5 let a ředitelé do 10 let praxe, kterých bylo shodně 26 %.²¹⁰ Tyto dvě otázky sledovaly zjištění identifikačních znaků respondenta. Další nezávisle proměnné nebyly o respondentech zjišťovány.

3.3 Vyhodnocení a interpretace dotazníkového šetření

Podrobné grafické vyhodnocení dotazníku je obsahem přílohy č. 2. V této části práce jsou uvedeny podstatné výsledky a jejich interpretace.

Úvodní otázka byla zaměřena na studium Zákona, jakožto základního právního předpisu pro ochranu osobních údajů. Téměř polovina respondentů (46 %) Zákon prostudovala podrobně a téměř stejná část povrchně (44 %). Jen 10 % Zákon prolistovalo a nikdo se nedomnívá, že není pro práci ředitele střední školy potřebný. Lze říci, že informovanost o ustanoveních Zákona je mezi respondenty velmi dobrá.²¹¹ Odpovědi na druhou otázku, která se týká základních pojmů Zákona, potvrzují výsledky první otázky. 36 % respondentů zná obsah vybraných devíti pojmů a více než polovina (54 %) zná obsah většiny pojmů. Otázka znalosti pojmů je nezbytností avšak nikoliv zárukou jejich správného používání v konkrétních situacích při chodu školy. Pojmy jsou natolik zásadní, že dle autora by byla žádoucí znalost všech pojmů.²¹²

Otázka, týkající se používání osobních údajů žáků pro jiný účel, než byl účel, pro který byly shromážděny,²¹³ byla zodpovězena ¼ respondentů tak, že zřejmě na těchto školách není dodržen účel zpracování osobních údajů a dochází k porušování ustanovení Zákona.²¹⁴ Ředitelé těchto škol by si měli při každém zpracování osobních údajů žáků klást otázku, zda je účel použití osobních údajů dodržen a odpovídá účelu získání osobních údajů. Také sdružování osobních údajů žáků s jinými osobními údaji a tím vytváření nové „hodnoty“ osobních údajů žáků, které se děje u 16,3 % respondentů, je porušením Zákona.²¹⁵ To svědčí o tom, že osobním údajům žáků není přikládána důležitost, kterou vyžadují.²¹⁶ Vcelku příznivě působí odpovědi na otázku frekvence aktualizování osobních údajů žáků,²¹⁷ kdy v 88 % dochází k aktualizaci po každé změně. Roční či měsíční aktualizace je dle názoru

²⁰⁹ viz příloha č. 2, otázka č. 40

²¹⁰ otázka č. 41

²¹¹ otázka č. 1

²¹² otázka č. 2

²¹³ otázka č. 3

²¹⁴ § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁵ § 5 odst. 1 písm. h) tamtéž

²¹⁶ otázka č. 4

²¹⁷ otázka č. 5

autora zcela nedostačující z hlediska vypovídací hodnoty osobních údajů a dochází k porušení ustanovení Zákona,²¹⁸ neboť jsou dlouhodobě zpracovávány neaktuální osobní údaje.

Školský zákon v § 28 ukládá škole, které osobní údaje žáka budou vedeny ve školní matrice školy. Toto ustanovení respektuje 85,7 % respondentů, avšak dalších 14,3 % zpracovává také další osobní údaje žáků.²¹⁹ Podrobnější zkoumání by zasluhovala analýza těchto osobních údajů, které nejsou zpracovávány školou na základě zákonného zmocnění, existence souhlasu subjektu údajů, případně jejich zákonných zástupců, oznámení do rejstříku vedeného Úřadem a další nakládání s těmito osobními údaji.

Zpracování technicko-organizačních opatření formou řídicího aktu je realizováno ve $\frac{2}{3}$ dotazovaných škol. Třetina respondentů uvádí pouze ústní zásady anebo zcela chybějící úpravu.²²⁰ Z hlediska možných závažných důsledků při zneužití osobních údajů žáků a z hlediska případných vyvození pracovněprávních postihů vůči oprávněným zaměstnancům je absence písemné úpravy závažným nedostatkem. Prokazatelnost seznámení zodpovědných zaměstnanců s technicko-organizačními opatřeními je deklarována téměř 80 % respondentů.²²¹ U pětiny může být nekomplexnost nebo neprokazatelnost seznámení vážným nedostatkem při řešení jakýchkoliv pochybení odpovědných zaměstnanců.

Evidenci přístupu k elektronicky vedeným osobním údajům ve školní matrice školy ukládá Zákon.²²² Více než třetina respondentů uvedla, že přístupy jsou evidovány nesystematicky, a tedy s nízkou důkazní hodnotou, nebo nejsou evidovány vůbec.²²³ Tento stav není příznivý, přestože většina evidenčních systémů toto logování umožňuje. Dle autora tento stav svědčí o nedostatečném odborně zvládnutém evidenčním systému nebo o volbě systému, který nesplňuje požadavky Zákona, nebo o liknavém přístupu k ochraně osobních údajů žáků.

Problematika řízení rizik a jejího komplexního pojetí ve školských organizacích není vždy doceňována. Pouze přibližně třetina respondentů má rizika spojená s nakládáním s osobními údaji žáků zahrnuta do systému řízení rizik v organizaci.²²⁴ Další téměř třetina má jen zčásti a třetina vůbec. Nevymezení rizik, které jsou spojeny s jakoukoliv řídicí činností, a přijetí opatření k jejich odstranění nebo alespoň zmírnění, lze považovat za manažerské selhání ředitele školy.

Všichni respondenti uvedli, že zpracovávání osobních údajů žáků vedení škol kontroluje. Tři čtvrtiny uvedly, že často, zbývající ojediněle.²²⁵ Tento stav je příznivější než u jiných

²¹⁸ § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²¹⁹ otázka č. 6

²²⁰ otázka č. 7

²²¹ otázka č. 8

²²² § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

²²³ otázka č. 9

²²⁴ otázka č. 10

²²⁵ otázka č. 11

otázek. Nelze vyloučit, že tato kontrolní činnost souvisí s vyplňováním různých statistických výkazů, s přestupy žáků mezi školami, s větším počtem kol přijímacích řízení a častější potřebou různých sestav statistických údajů pro potřeby výročních zpráv, zpráv o vlastním hodnocení či souvisí s realizací různých mezinárodních standardů kvality ve školách.

Specifika zpracování osobních údajů v listinné a elektronické podobě jsou natolik odlišná, že vyžadují odlišný přístup odpovědných osob. Tento názor zastává jen asi třetina respondentů.²²⁶ Dvě třetiny jsou názoru, že lze obě oblasti zpracování zahrnout do jedné pravidel.

V době zvýšené kriminality nemá více než pětina škol zpracován klíčový režim budovy školy.²²⁷ Osloveny nebyly málotřídní školy, ale školy minimálně s desítkami zaměstnanců. Přesto tato část z oslovených škol nemá zřejmě v režimu přístupu do jednotlivých prostor školy jasno, což může být potenciálně zneužito nejen k hospodářské trestné činnosti, ale i k odcizení a zneužití osobních údajů žáků.

Počítačová síť středních škol čítá běžně desítky počítačů zapojených do sítě a jejich správou bývá pověřen kvalifikovaný zaměstnanec nebo externí firma. S tím korespondují odpovědi respondentů, kteří v naprosté většině (90 %) uvádějí, že jsou počítače s osobními údaji žáků chráněny antivirovým a antispamovým programem.²²⁸ Poměrně vysoké procento (18 %) respondentů uvádí, že likvidované nebo prodávané počítače nemají nebo jen někdy mají bezpečně smazány údaje na pevných discích. Riziko neoprávněného přístupu k osobním údajům z těchto počítačů je vysoké.²²⁹

Hesla na počítačích jsou téměř ve $\frac{4}{5}$ případů silná a v desetině ne všude. Triviální hesla jsou stále na počítačích v desetině dotazovaných škol, což není uspokojivý stav.²³⁰ Velmi příznivé je, že všechny počítače mají hesla a dokonce v 96 % případů má každý oprávněný zaměstnanec heslo vlastní.²³¹ Nepříznivá situace je u periodických změn hesel, což se děje jen u $\frac{1}{4}$ dotazovaných škol a u pětiny jen na některých počítačích. Více než polovina hesla nemění, což zvyšuje riziko jejich zjištění nepovolanou osobou a následně to může vést k jejímu zneužití včetně osobních údajů žáků.²³²

Možnosti odcizení počítačů nebo notebooků mimo prostor školy jsou malé, neboť 90 % respondentů uvedlo, že tato technika školu neopouští a zbývajících 10 % uvedlo, že zřídka.²³³

V otázce, zda škola zpracovává osobní údaje, jejichž zpracování vyžaduje předchozí oznámení a zápis do registru vedeného Úřadem, se 87 % domnívá, že nezpracovává

---

²²⁶ otázka č. 12

²²⁷ otázka č. 13

²²⁸ otázka č. 15

²²⁹ otázka č. 19

²³⁰ otázka č. 16

²³¹ otázka č. 14

²³² otázka č. 17

²³³ otázka č. 18

takovéto údaje.²³⁴ Také $\frac{4}{5}$ dotazovaných škol nemají žádnou registraci v registru vedeném Úřadem.²³⁵ Tento stav lze vyložit dvěma způsoby: buď opravdu takovéto údaje škola nezpracovává anebo je zpracovává, registraci nemá a porušuje tím Zákon. Druhému způsobu nasvědčuje skutečnost, že např. 11 škol z dotazovaných, tj. 22 %, používá kamerový systém se záznamem,²³⁶ avšak 5 škol nemá toto zpracování osobních údajů registrováno.²³⁷

Předávání osobních údajů do zahraničí není u škol běžné a týká se asi pouze $\frac{1}{5}$ dotazovaných škol.²³⁸ Toto může být spojeno s odbornými praxemi žáků v zahraničních firmách a exkurzemi a stážemi v zahraničí.

V případě zpracování citlivých údajů uvedených ve zprávách z vyšetření žáků v pedagogicko-psychologické poradně škola ve většině případů (87,8 %) ukládá zprávy u výchovných poradců, jež transformují závěry vyšetření do pedagogických postupů, se kterými seznamují učitele daného žáka.²³⁹ Správní spis o přijímacím řízení k danému žákovi je většinou správně uložen (84 %) odděleně od osobního spisu a tím se neseznamují se správním spisem další osoby, které z hlediska správního řádu nejsou k seznámení oprávněny.²⁴⁰ Při práci s třídními knihami v písemné formě 87,5 % dotazovaných škol dbá na jejich řádné uložení.²⁴¹ U všech tří situací uvedených v tomto odstavci je však jisté procento dotazovaných škol, kde existuje reálné riziko neoprávněného přístupu k osobním údajům žáků a jejich zneužití. Kniha školních úrazů obsahující citlivé údaje žáků je u všech dotazovaných škol uložena na bezpečném místě a přístup k ní mají jen oprávněné osoby.²⁴²

V 6,1 % dotazovaných škol, které mají odbornou praxi jako součást výuky nebo se s osobními či citlivými údaji žáci při odborné praxi seznamují, došlo k následnému porušení mlčenlivosti a sdělení údajů neoprávněným osobám.²⁴³ Příčinou může být nedostatečné poučení žáků nebo porušení jejich povinnosti i přes toto poučení.

V polovině dotazovaných škol nemají žáci své mailové adresy na serveru školy. Je k dispozici řada serverů, kde tuto možnost žáci mají a využívají ji. Listovní tajemství respektuje naprostá většina škol (91,7 %), na jejichž serverech mají žáci mailové schránky. Dvě školy listovní tajemství, jako jedno z ústavních práv, porušují.²⁴⁴

Používání elektronických karet se ve školách stále rozšiřuje. Z dotazovaných škol²⁴⁵ již polovina je používá pro vstup do budovy a pro školní jídelnu nebo kopírování. Méně (10 %) škol realizuje půjčování ve školní knihovně kartou a pětina škol dosud karty nezavedla.

---

²³⁴ otázka č. 20

²³⁵ otázka č. 21

²³⁶ otázka č. 28

²³⁷ otázka č. 29

²³⁸ otázka č. 22

²³⁹ otázka č. 23

²⁴⁰ otázka č. 24

²⁴¹ otázka č. 25

²⁴² otázka č. 26

²⁴³ otázka č. 27

²⁴⁴ otázka č. 30

²⁴⁵ otázka č. 31

Pozitivním jevem z hlediska ochrany osobních údajů je, že žádná z dotazovaných škol nepoužívá otisk prstu žáka k jeho identifikaci či vstupu.²⁴⁶

Výroční zprávy o činnosti škol převážně (72 %) neobsahují žádné osobní údaje žáků. Jen pozitivní informace o žácích uvádí pětina dotazovaných škol, pozitivní a negativní informace 8 % škol.²⁴⁷ Otázkou je, zda je uvedení negativních informací natolik nezbytné pro demonstraci výsledků vzdělávání, že převáží ochranu osobnosti daného žáka. Výrazně vyšší procento dotazovaných škol (92 %) neuvádí ve zprávách o vlastním hodnocení žádné osobní údaje žáků.²⁴⁸ V negativních a pozitivních souvislostech uvádí osobní údaje jen malý počet škol (8 %). Opět je třeba položit otázku o nezbytnosti použití osobních údajů v této zprávě.

Na webových stránkách uvádějí školy řadu osobních údajů žáků. $\frac{4}{5}$ dotazovaných škol je uvádí po udělení souhlasu.²⁴⁹ Zbývající školy předchozí souhlas nemají a bylo by třeba se podrobně zabývat složením těchto osobních údajů, aby bylo možné dovodit hodnocení tohoto stavu.

Spolupráce škol s Policií ČR, s orgány sociálně právní ochrany dětí, státní sociální podpory, soudy a Probační a mediační službou patří mezi zákonné povinnosti škol. Bez poskytování osobních a citlivých údajů žáků nemohou být naplněny povinnosti těchto orgánů dané zvláštními zákony. Pro pozdější dokladování poskytnutých osobních údajů 82 % dotazovaných škol reflektuje pouze na písemné žádosti těchto orgánů a jen necelá pětina škol poskytuje osobní údaje telefonicky, tedy nepochybně bez písemného protokolu, nebo ústně při návštěvě pracovníků těchto orgánů. Pokud je při návštěvě vyhotoven protokol, není co namítat.²⁵⁰

Osobní údaje žáků, které jsou vyžadovány osobami, jež se představí jako rodiče žáka školy, neposkytuje téměř 90 % dotazovaných respondentů. 10,2 % škol, které poskytují osobní údaje žáků prostřednictvím telefonu kdovíkomu bez prokázání oprávněného zájmu, nakládá s osobními údaji neoprávněně a vystavuje své žáky možnosti zneužití těchto osobních údajů, které může mít i fatální důsledky.²⁵¹

Pořizování audiovizuálních nahrávek vyučovacích hodin se realizuje pouze v 6 % dotazovaných škol, a to vždy na základě souhlasu žáka nebo jeho zákonného zástupce.²⁵² I přesto je třeba dobře promyslet před oznámením Úřadu účel zpracování těchto i citlivých údajů žáků, aby nedocházelo k nekontrolovatelnému šíření videonahrávky.

Povinnost mlčenlivosti daná Zákonem je promítnuta do smluv (pracovních, obchodních) o správě počítačové sítě u $\frac{3}{5}$ dotazovaných škol. U zbývajících škol (40,8 %) toto ustanovení ve smlouvách chybí, což je vážné porušení Zákona.²⁵³

---

²⁴⁶ otázka č. 32

²⁴⁷ otázka č. 33

²⁴⁸ otázka č. 34

²⁴⁹ otázka č. 35

²⁵⁰ otázka č. 36

²⁵¹ otázka č. 37

²⁵² otázka č. 38

²⁵³ § 15 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Závěr

Systematická ochrana osobních údajů žáků střední školy je činností, která se objevuje ve středních školách v posledním desetiletí. Tato problematika zasahuje do práva soukromého i veřejného, prolíná především právem občanským a školským, ale i řadou dalších právních odvětví.

V této práci autor v úvodní části nastínil vzhled do právní úpravy ochrany osobních údajů jak na úrovni státu, tak i Evropské unie, bez něhož by nebylo možné uvést příklady zpracování osobních údajů žáků střední školy v kontextu právních předpisů, které se na zpracování vztahují.

Volba 40 nejčastějších postupů, situací a činností ve školách, při nichž dochází ke zpracování osobních údajů žáků, vycházela ze zkušeností autora. Z uvedených příkladů vyplývají možná pochybení, kterých se mohou vedoucí pracovníci škol i řadoví pedagogové dopouštět, a jsou prezentovány způsoby, jak se chybám vyvarovat.

Třetí část práce byla věnována dotazníkovému šetření ve středních školách. Negativem byla nízká návratnost dotazníků. Byl obeslán poměrně velký vzorek středních škol v republice (téměř 20 %), avšak návratnost byla pouze 24 %. Přesto lze některé závěry o stavu ochrany osobních údajů na dotazovaných školách vyvodit. Z tohoto šetření vyplynulo, že problematice osobních údajů je věnována pozornost ze strany managementu škol, avšak v některých případech dochází k porušování ustanovení Zákona. Autor se domnívá, že je třeba zvýšit počet vzdělávacích akcí na téma ochrany osobních údajů. Jako možné východisko pro inspiraci vidí osnovu a metodiku vzdělávacích akcí, které pořádal Úřad v uplynulých několika letech pro pedagogické pracovníky z celé republiky. U autora, který se jedné této vzdělávací akce také zúčastnil, byl podnícen hlubší zájem o tuto problematiku. Bylo by vhodné přiblížit akce školám formou školících aktivit v krajských centrech, ve sborovnách škol, či e-learningem. Zpracování e-learningového kurzu může být námětem jiné bakalářské práce.

Cíle práce vymezené v jejím úvodu se podařilo naplnit. Hlavní beneficienci této práce spatřuje autor v tom, že práce čtenáře vede k ujasnění si teoretických východisek daných právním řádem a k praktickému uplatnění (v souladu s právním řádem) v běžném životě škol v České republice.

Literatura

Knižní publikace

- KUČEROVÁ, Alena, NONNEMANN, František. *Ochrana osobních údajů v otázkách a odpovědích*. 1. vydání. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – BOVA POLYGON, 2010. 152 s. ISBN 978-80-7273-163-3.
- MAŠTALKA, Jiří. *Osobní údaje, právo a my*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2008. 212 s. ISBN 978-80-7400-033-1.
- MATES, Pavel. *Ochrana soukromí ve správním právu*. 1. vydání. Praha: Linde, a. s., 2004. 307 s. ISBN 80-7201-458-7.
- MATES, Pavel, MATOUŠOVÁ, Miroslava. *Evidence, informace, systémy. Právní úprava*. 1. vydání. Praha: CODEX Bohemia, s. r. o., 1997. 264 s. ISBN 80-85963-27-2.
- MATES, Pavel, NEUWIRT, Karel. *Právní úprava ochrany osobních údajů v ČR*. 1. vydání. Praha: IFEC, s. r. o., 2000. 128 s. ISBN 80-86412-02-4.
- MATOUŠOVÁ, Miroslava, HEJLÍK, Ladislav. *Osobní údaje a jejich ochrana*. 2. dopl. a aktual. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7357-322-5.
- ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2009*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2010. 77 s. ISBN 978-80-210-5130-0.
- ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana (ed.). *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2010*. Brno: Nakladatelství MU Brno, 2011. 73 s. ISBN 978-80-210-5428-8.

Nálezy Ústavního soudu České republiky

- Nález Ústavního soudu ze dne 10. prosince 1997, sp. zn. II. ÚS 357/96.
- Nález Ústavního soudu ze dne 4. dubna 2005, sp. zn. IV. ÚS 146/04.

Právní předpisy

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o podepsání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 115/2001 Sb., o přijetí Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích).
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.
- Usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 55/2005 Sb., o podmínkách organizace a financování soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání.
- Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.
- Vyhláška č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 223/2005 Sb., o některých dokladech o vzdělání, ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška č. 671/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o organizaci přijímacího řízení ke vzdělávání ve středních školách, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 256/1992 Sb., o ochraně osobních údajů v informačních systémech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, (zákon o Probační a mediační službě), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

- Zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších zákonů.

Internetové zdroje

- *Biometrická identifikace nebo autentizace zaměstnanců*. Stanovisko č. 3/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2009_3.pdf>.
- BOBŮRKOVÁ, Eva. *Vědci varují: stopy DNA používané k usvědčení zločinců nejsou neomylné*. [online]. MF Dnes, 2011. [cit. 16. 3. 2011]. Dostupný z WWW: <http://technet.idnes.cz/vedci-varuji-stop-y-dna-pouzivane-k-usvedceni-zlocincu-nejsou-neomyln-1mx-/veda.asp?c=A110304_1542950_veda_vse>.
- *Často kladené otázky*. Otázka č. 27. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=331#a29>>.
- *Evidence při vstupech do budov*. Stanovisko č. 1/2004. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2004 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2004_1.pdf>.
- *Formulář přihlášky ke vzdělávání ve střední škole*. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011. [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/nove-formulare-prihlasek-vzory>>.
- *Formulář přihlášky ke zkoušce pro uchazeče o uznání dílčí kvalifikace*. [online]. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, 2011. [cit. 27. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.msmt.cz/vzdelavani/prihlaska-ke-zkousce-pro-uchazece-o-uznani-dilci-kvalifikace>>.
- *Internet a komunikace*. [online]. Praha: Český statistický úřad, 2011 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/internet_a_komunikace>.
- KOUDELKA, Zdeněk. *Opravdu se stalo. K věci*. Bulletin č. 1/2007. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/files/zpravodaj/bulletin_2007_01.pdf>.

- *Klesající výsledky českého základního a středního školství: fakta a řešení.* [online]. Praha: McKinsey & Company, 2010 [cit. 31. 10. 2011]. Dostupný na WWW: http://docs.google.com/viewer?url=http://www.mckinsey.com/locations/prague/work/probono/2010_09_02_McKinsey%26Company_Klesajici_vysledky_ceskych_zakladnich_a_strednich_skol_fakta_a_reseni.pdf&chrome=true.
- *K použití fotografie, obrazového a zvukového záznamu fyzické osoby.* K problémům z praxe č. 3/2010 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 30. 6. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=14&loc=709>.
- *K využívání elektronických karet.* Stanovisko č. 8/2006. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2006 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_8.pdf.
- *K zabezpečení osobních údajů zpracovávaných výpočetní technikou.* Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a38>.
- *Ke zveřejňování osobních údajů žáků na internetu.* Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 25. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a38>.
- *Ochrana soukromí zaměstnanců se zvláštním zřetelem k monitoringu pracoviště.* Stanovisko č. 2/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2009_2.pdf.
- *Poskytování osobních údajů při kontrolní činnosti.* Stanovisko č. 5/2006. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2006 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2006_5.pdf.
- *Povinnost zabezpečit osobní údaje, zproštění odpovědnosti.* Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neuveden [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a66>.
- *Praktické otázky provozování kamerových systémů ve školách a školských zařízeních.* [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uouu.cz/uouu.aspx?menu=382&loc=383>.
- *Předání osobních údajů do jiných států.* Stanovisko č. 2/2010. [online]. Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: http://www.uouu.cz/files/stanovisko_2010_2.pdf.
- *Předávání osobních údajů Policii České republiky.* K problémům z praxe č. 3/2001, aktualizace červen 2009 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2001 [cit.

20. 7. 2011]. Dostupný na WWW:

<<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=363>>.

- Rejstřík škol a školských zařízení vedený MŠMT. [online]. Praha: MŠMT, 2011 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://rejskol.msmt.cz/>>
- *Souhlas se zpracováním osobních údajů*. Stanovisko č. 2/2008. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2008 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2008_2.pdf>.
- *Vyjádření a doporučení ÚOOÚ k možnosti instalovat kamerový systém v prostorách školy*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2007 [cit. 29. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vyjadreni_a_doporuceni_uoou.pdf>.
- *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2004*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2005 [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2004.pdf>.
- *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2007*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neveden [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2007.pdf>.
- *Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů 2008*. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neveden [cit. 26. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/vz_2008.pdf>.
- *Zpracování osobních údajů na základě smluv uzavíraných se zpracovateli (tzv. řetězení zpracovatelů osobních údajů)*. Stanovisko č. 1/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2009_1.pdf>.
- *Zpracování osobních údajů v souvislosti s činností knihovny*. Stanovisko č. 2/2002. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2002 [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2002_2.pdf>.
- *Zveřejňování osobních údajů na internetu*. K problémům z praxe č. 4/2010 [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2010 [cit. 20. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=14&loc=729>>.
- *Zveřejňování osobních údajů v médiích*. Stanovisko č. 5/2009. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, 2009 [cit. 21. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <http://www.uoou.cz/files/stanovisko_2009_5.pdf>.
- *Zveřejňování osobních údajů žadatelů o informace*. Z rozhodovací činnosti úřadu. [online]. Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, rok neveden [cit. 22. 7. 2011]. Dostupný na WWW: <<http://www.uoou.cz/uoou.aspx?menu=10&submenu=12&loc=224#a61>>.

Seznam zkratk

aktual.	aktualizovaný
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
cit.	citováno
č.	číslo
čl.	článek
ČNR	Česká národní rada
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DNA	deoxyribonukleová kyselina, nukleová kyselina nesoucí genetickou informaci
docx, xlsx, pdf, jpeg	textové a obrazové formáty pro elektronické dokumenty
dopl.	doplněné
ed.	editor
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
např.	například
odst.	odstavec
písm.	písmeno
příp.	případně
RFID	Radio Frequency Identification, bezdrátová radiofrekvenční identifikace
Sb.	Sbírka zákonů České republiky
str., s.	strana
školský zákon tzv.	zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů takzvaný(á)
ÚOOÚ, Úřad	Úřad pro ochranu osobních údajů
vyd.	vydání
vyhl.	vyhláška
www	Word Wide Web, systém hypertextových dokumentů na internetu
zák.	zákon
Zákon	zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých

3D

zákonů, ve znění pozdějších předpisů
třídídimenzionální, trojrozměrný

Přílohy

Příloha č. 1 - Text dotazníku

Dotazníkové šetření

Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli,

v rámci mé bakalářské práce s názvem *Ochrana osobních údajů ve střední škole* provádím průzkum na vybraných středních školách, který má zmapovat stav ochrany osobních údajů žáků střední školy.

Obracím se na Vás se žádostí o vyplnění níže přiloženého dotazníku, s jehož výsledky Vás po vyhodnocení seznámím. Domnívám se, že otázky Vás mohou inspirovat při řešení dané problematiky, nasměrovat Vás k dalšímu studiu či korigovat zvolené přístupy ve Vaší každodenní praxi.

Dotazník vyplňte, prosím, zvýrazněním vybrané varianty nebo Vámi zvoleným symbolem u dané varianty, která nejvíce odpovídá skutečnosti. Pokud se některá otázka netýká Vaší školy nebo odpověď neznáte, nechte ji bez odpovědi. Vaše odpovědi budou anonymně vyhodnoceny a souborné výsledky budou publikovány v mé práci.

Děkuji.

Karel Pígl

č. ot.	otázka	hodnocení			
1.	Prostudoval(a) jste zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů?	Ano, podrobně	Ano, jen povrchně	Ne, jen prolistoval(a)	Ne, není k mé práci potřebný
2.	Je Vám znám obsah pojmů: osobní údaj, citlivý údaj, zpracování osobních údajů, anonymní údaj, zveřejněný osobní údaj, správce, zpracovatel a příjemce osobních údajů, souhlas subjektu údajů?	Ano, všech	Ano, většiny	Ano, jen několika	Ne, nejsou k mé práci potřebné
3.	Osobní údaje žáků jsou používány i pro jiný účel, než pro který byly shromážděny?	Ano, často	Ano, ojediněle	Ne	
4.	Osobní údaje žáků jsou sdružovány s dalšími osobními údaji za jiným účelem, než pro který byly shromážděny?	Ano, často	Ano, ojediněle	Ne	
5.	Jak často jsou osobní údaje žáků vedené ve	Ročně	Měsíčně	Týdně	Po každé jejich změně

	školní matrice školy aktualizovány?				
6.	Jsou ve školní matrice školy vedeny jen údaje vymezené v § 28 školského zákona?	ano	Ne, jsou vedeny i další údaje		
7.	Jsou ve škole zpracována technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů?	Ano, směrnicí či jiným aktem řízení	Ano, ústními zásadami	Ne	
8.	Byli s technicko-organizačními opatřeními prokazatelně seznámeni všichni zainteresovaní zaměstnanci?	Ano	Ne, jen někteří	Ne	
9.	Je evidováno, kdo a kdy manipuloval s osobními údaji žáků v elektronicky vedené školní matrice školy? (odpovězte pouze, pokud máte takto matriku vedenu)	Ano, všechny vstupy	Ano, nesystematicky	Ne	
10.	Jsou rizika spojená s neoprávněným přístupem k osobním údajům žáků zahrnuta do systému rizik v organizaci?	Ano	Ano, jen zčásti	Ne	
11.	Je zpracovávání osobních údajů žáků kontrolováno vedením školy?	Ano, často	Ano, ojediněle	Ne	
12.	Jsou pravidla pro zpracování osobních údajů stanovena zvlášť pro elektronické a zvlášť pro písemné vedení?	Ano	Ne		
13.	Je zpracován klíčový režim budovy školy?	Ano	Ne		
14.	Jsou prostředky informační techniky, pomocí nichž jsou vedeny osobní údaje žáků, chráněny heslem jedinečným pro každého oprávněného zaměstnance?	Ano	Ne, heslo je společné	Ne, heslo není zadáno	
15.	Jsou počítače, v nichž jsou osobní údaje žáků, chráněny antivirovým a antispamovým programem, který je	Ano	Jen antivirový program	Ne	

	pravidelně a často aktualizován?				
16.	Jsou hesla na počítačích, v nichž jsou uloženy osobní údaje žáků, tzv. silná?	Ano	Jen někde	Ne	
17.	Jsou hesla na počítačích, v nichž jsou uloženy osobní údaje žáků, měněna v předem dané periodě?	Ano	Jen někde	Ne	
18.	Jsou počítače nebo notebooky s osobními údaji žáků odnášeny mimo budovu školy?	Ano, často	Ano, zřídka	Ne	
19.	Jsou osobní údaje žáků v počítačích, které jsou likvidovány nebo prodávány, řádně mazány?	Ano, vždy	Ano, jen někdy	Ne	
20.	Zpracovává škola osobní údaje, jejichž zpracování vyžaduje oznámení do registru vedeného Úřadem pro ochranu osobních údajů?	Ano	Ne		
21.	Kolik má škola registrací v registru vedeném Úřadem pro ochranu osobních údajů?	Žádnou	Jednu	Dvě	Více než 2
22.	Předává škola osobní údaje žáků do zahraničí?	Ano, jen do zemí EU	Ano, i do jiných zemí	Ne	
23.	Jsou zprávy z vyšetření žáků v pedagogicko-psychologické poradně uloženy u výchovného poradce, který instruuje vyučující, jak k žákovi přistupovat ve výuce?	Ano	Ano, převážně	Ne, jsou u třídních učitelů	Ne, má k nim přístup každý učitel
24.	Je správní spis vedený v souvislosti s přijímacím řízením u přijatých žáků archivován po ukončení přijímacího řízení samostatně?	Ano	Ne, spis je vložen do osobní složky žáka		
25.	Jsou třídní knihy, pokud jsou vedeny v písemné formě, ukládány tak, aby byl znemožněn neoprávněný přístup k nim?	Ano	Ne		

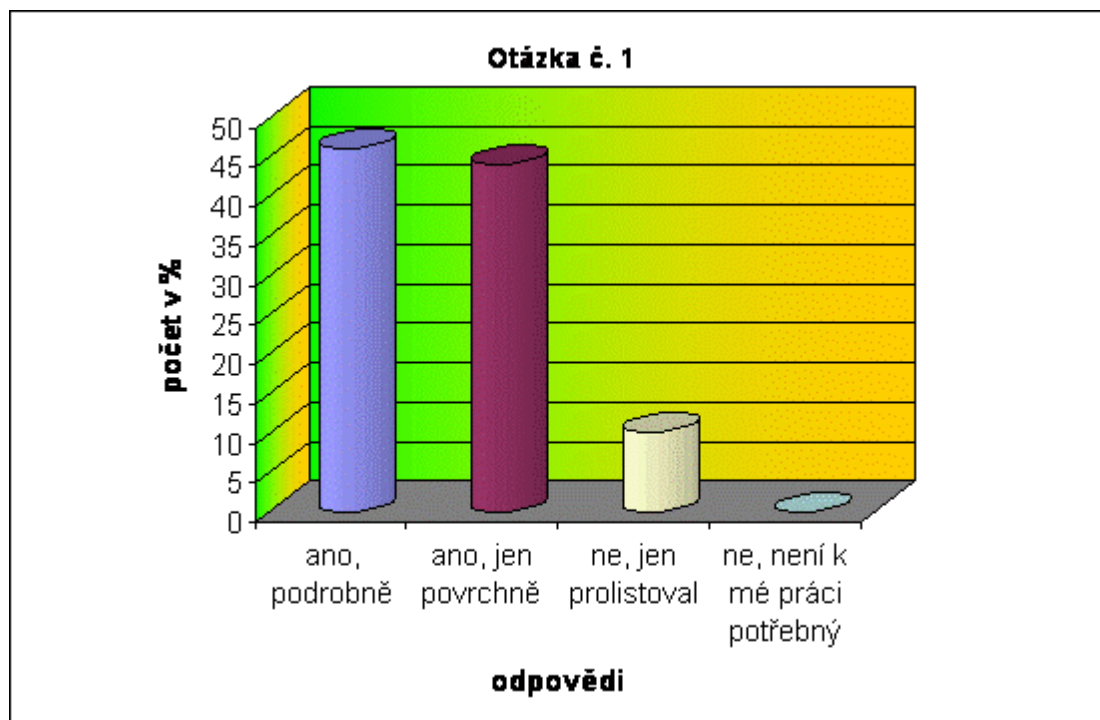
26.	Je kniha školních úrazů, kde jsou mimo jiné vedeny citlivé údaje o zdravotním stavu žáka, uložena tak, aby k ní měly přístup jen oprávněné osoby?	Ano	Ne		
27.	Řešil(a) jste případ, kdy žák je při odborné praxi seznamován s osobními údaji či citlivými údaji, a následně povinnost mlčenlivosti poruší a údaje sdělí neoprávněným osobám?	Ano	Ne	Žák se s nimi při praxi neseťká	Odborná praxe není součástí výuky
28.	Používáte ve škole kamerový systém?	Ano, se záznamem	Ano, bez záznamu	Ne	
29.	Pokud je kamerový systém se záznamem používán v době výuky, má Vaše škola toto zpracování uvedeno v registru vedeném Úřadem pro ochranu osobních údajů?	Ano	Ne	Netýká se naší školy	
30.	Pokud mají žáci mailové adresy na serveru školy, dodržujete listovní tajemství?	Ano	Ne	Netýká se naší školy	
31.	Mají žáci Vaší školy elektronické karty?	Ano, pro vstup do budovy	Ano, pro školní knihovnu	Ano, pro školní jídelnu nebo na kopírování	Nemají elektronické karty pro používání ve škole
32.	Používá se pro nějakou službu či vstup otisk prstu žáka?	Ano, pro vstup	Ano, pro jiné služby	Ne	
33.	Jsou ve výroční zprávě o činnosti školy uvedeny osobní údaje žáků v negativních (špatný prospěch, kázeňské přestupky apod.) nebo v pozitivních souvislostech (úspěchy v soutěžích, vynikající prospěch)?	Jen pozitivní souvislosti	Jen negativní souvislosti	Negativní i pozitivní souvislosti	Žádné osobní údaje žáků
34.	Jsou ve zprávě o vlastním hodnocení školy uvedeny osobní údaje žáků v negativních nebo v pozitivních souvislostech?	Jen pozitivní souvislosti	Jen negativní souvislosti	Negativní i pozitivní souvislosti	Žádné osobní údaje žáků
35.	Jsou osobní údaje žáků na webových stránkách uváděny po jejich	Ano	Ne		

	souhlasu?				
36.	Poskytujete osobní údaje žáků orgánům Policie ČR, sociálně právní ochrany dětí, soudům, probační a mediační službě a orgánům státní sociální podpory vždy na základě jejich písemné žádosti?	Ano	Ne, někdy ústně telefonem	Ne, někdy ústně při jejich návštěvě	
37.	Poskytujete osobní údaje žáků telefonem osobám, které volají a představí se jako rodiče žáka?	Ano	Ne		
38.	Jsou ve Vaší škole pořizovány audiovizuální záznamy hodin?	Ano, vždy se souhlasem žáka nebo zákonného zástupce	Ano, souhlas žáka nebo jeho zákonného zástupce škola nemá	Ne	
39.	Je ve smlouvě (pracovní, obchodní) o správě počítačové sítě ošetřena povinnost mlčenlivosti o osobních údajích žáků?	Ano	Ne		
40.	Na kterém typu střední školy pracujete? (označte i více odpovědí)	Gymnázium	Střední odborná škola	Střední odborné učiliště	
41.	Kolikátý rok jste ve funkci ředitelky/ředitele školy?	Do 5 let	Nad 5 let a méně než 10	Nad 10 let a méně než 15 let	Nad 15 let

Příloha č. 2 - Vyhodnocení dotazníku

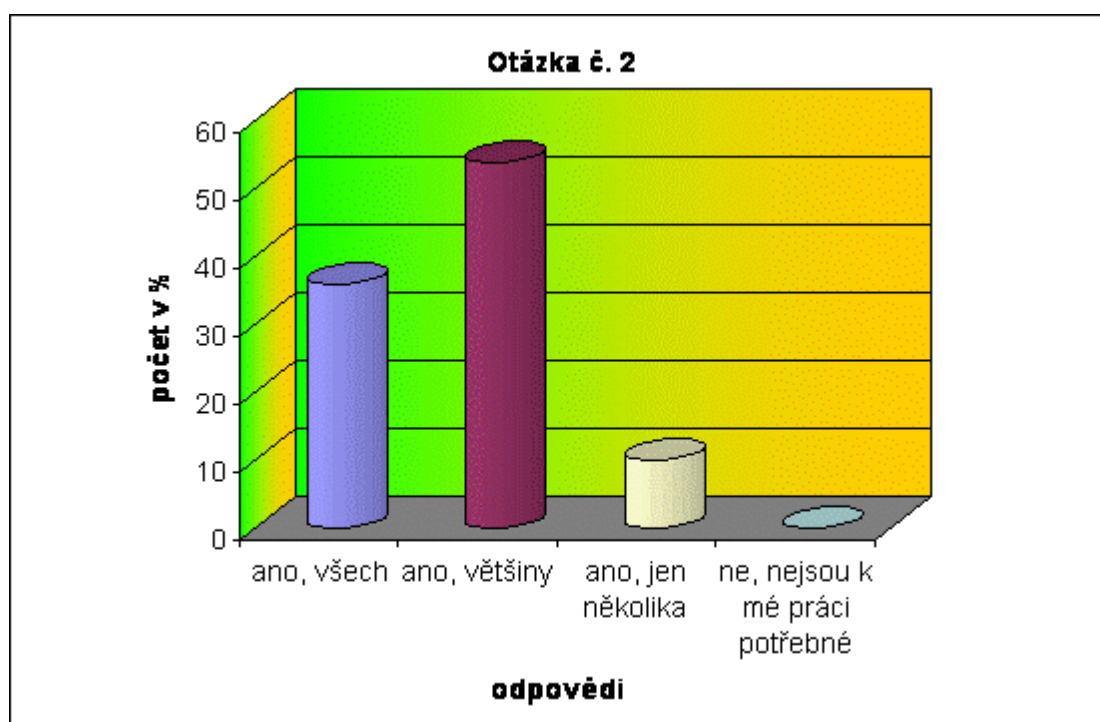
Otázka č. 1: Prostudoval(a) jste zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů?

	ano, podrobně	ano, jen povrchně	ne, jen prolistoval	ne, není k mé práci potřebný
počet	23	22	5	0
počet v %	46	44	10	0

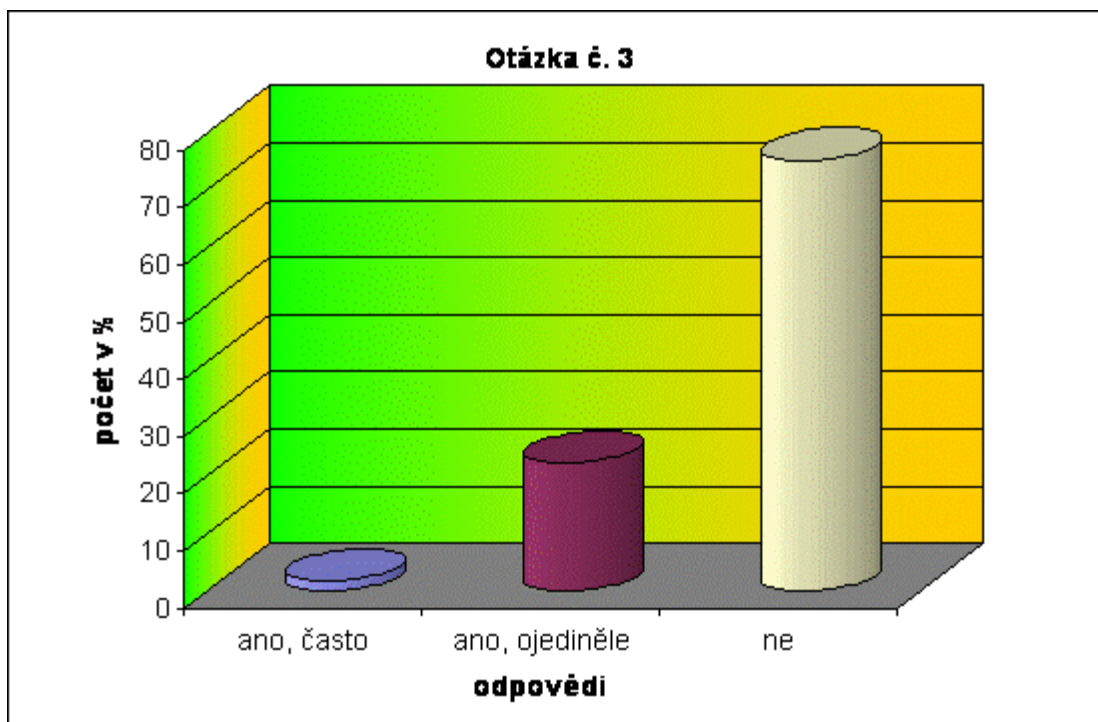
Otázka č. 2: Je Vám znám obsah pojmů: osobní údaj, citlivý údaj, zpracování osobních údajů, anonymní údaj, zveřejněný osobní údaj, správce, zpracovatel a příjemce osobních údajů, souhlas subjektu údajů?

	ano, všech	ano, většiny	ano, jen několika	ne, nejsou k mé práci potřebné
počet	18	27	5	0
počet v %	36	54	10	0

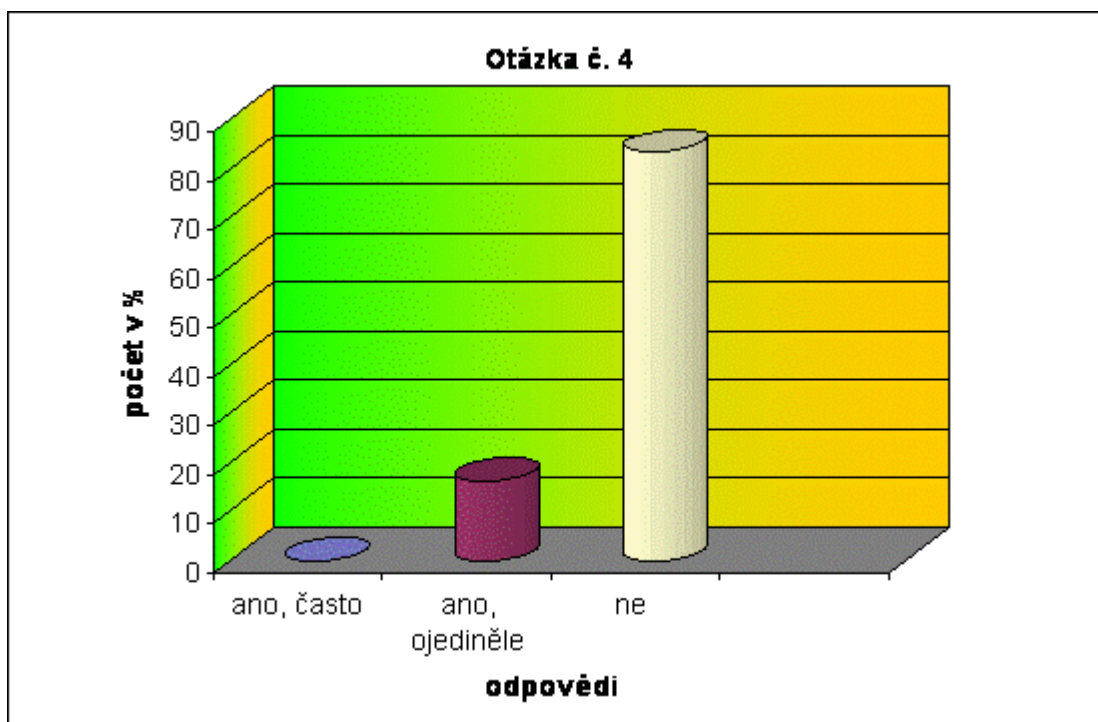
Otázka č. 3: Osobní údaje žáků jsou používány i pro jiný účel, než pro který byly shromážděny?

	ano, často	ano, ojedinele	ne
počet	1	11	37
počet v %	2	22,4	75,5

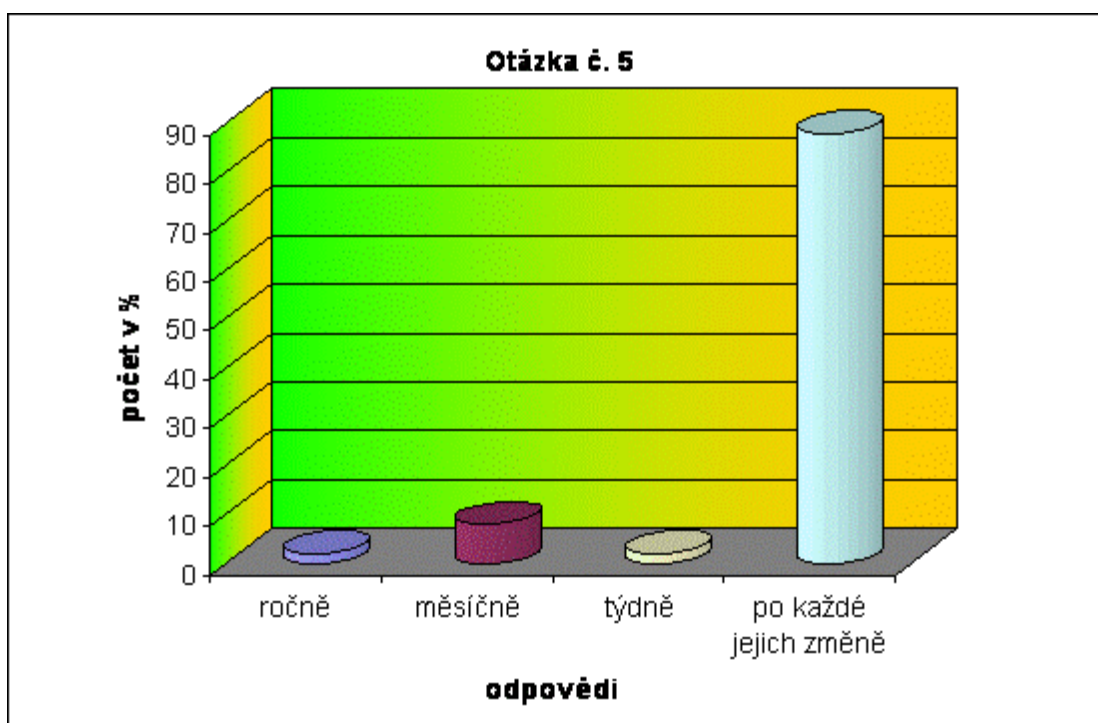
Otázka č. 4: Osobní údaje žáků jsou sdružovány s dalšími osobními údaji za jiným účelem, než pro který byly shromážděny?

	ano, často	ano, ojedinele	ne
počet	0	8	41
počet v %	0	16,3	83,7

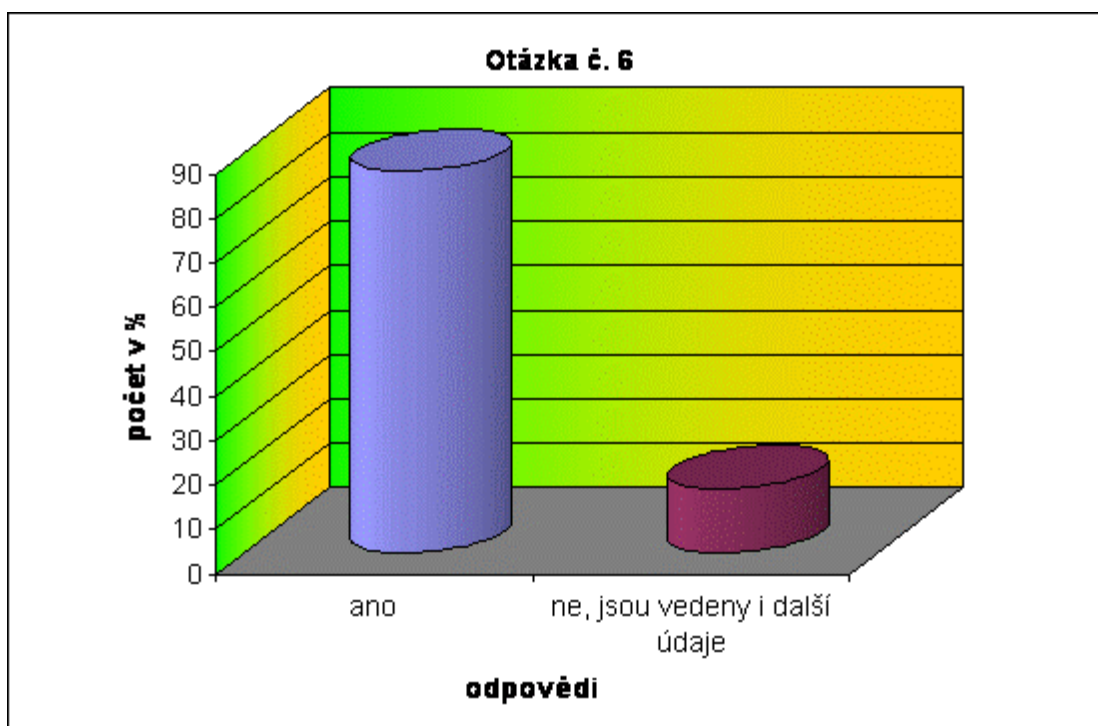
Otázka č. 5: Jak často jsou osobní údaje žáků vedené ve školní matrice školy aktualizovány?

	ročně	měsíčně	týdně	po každé jejich změně
počet	1	4	1	44
počet v %	2	8	2	88

Otázka č. 6: Jsou ve školní matrice školy vedeny jen údaje vymezené v § 28 školského zákona?

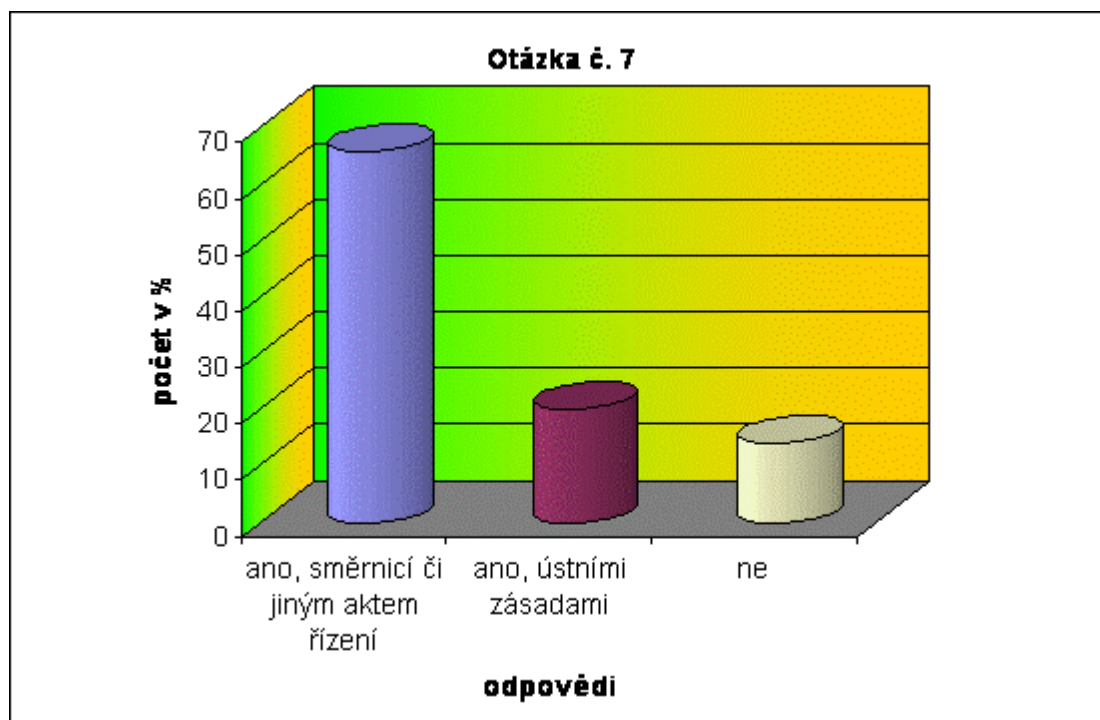
	ano	ne, jsou vedeny i další údaje
počet	42	7
počet v %	85,7	14,3

Otázka č. 7: Jsou ve škole zpracována technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů?

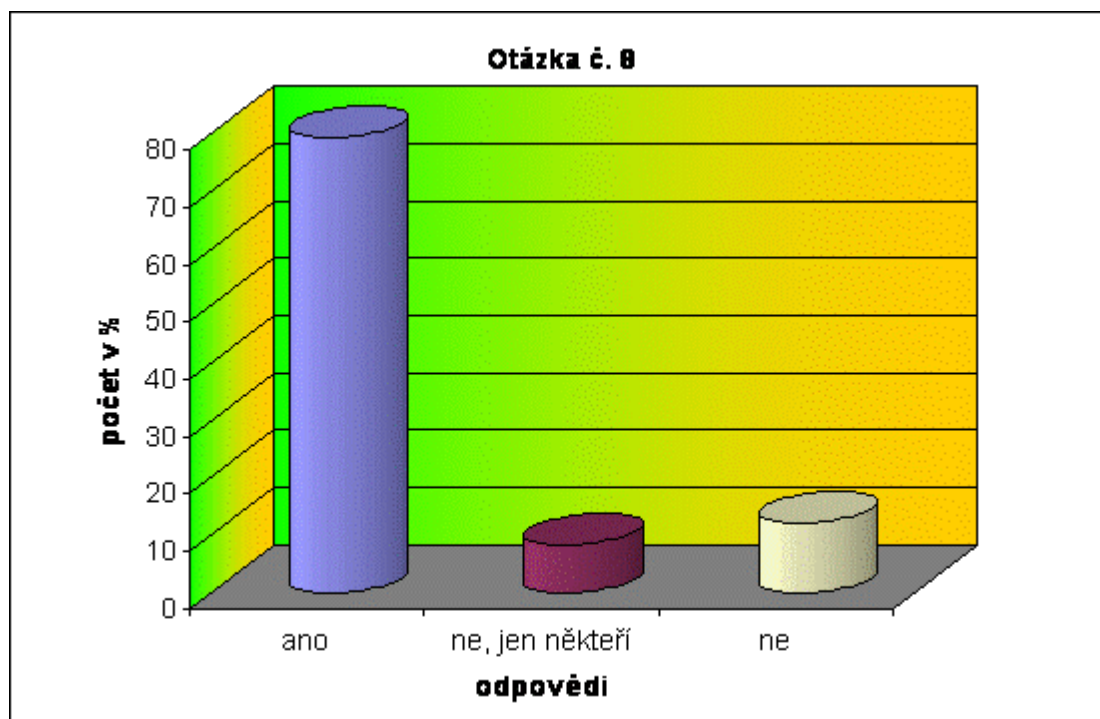
	ano, směrnici či jiným aktem řízení	ano, ústními zásadami	ne
počet	33	10	7
počet v %	66	20	14

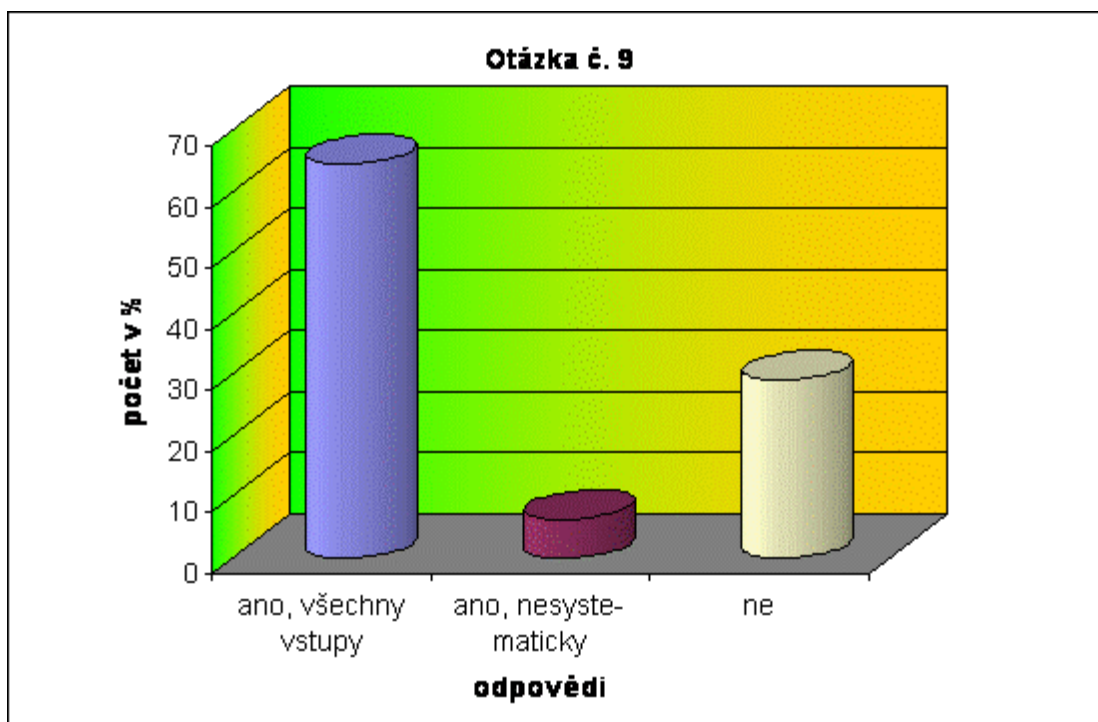
Otázka č. 8: Byli s technicko-organizačními opatřeními prokazatelně seznámeni všichni zainteresovaní zaměstnanci?

	ano	ne, jen někteří	ne
počet	39	4	6
počet v %	79,6	8,2	12,2

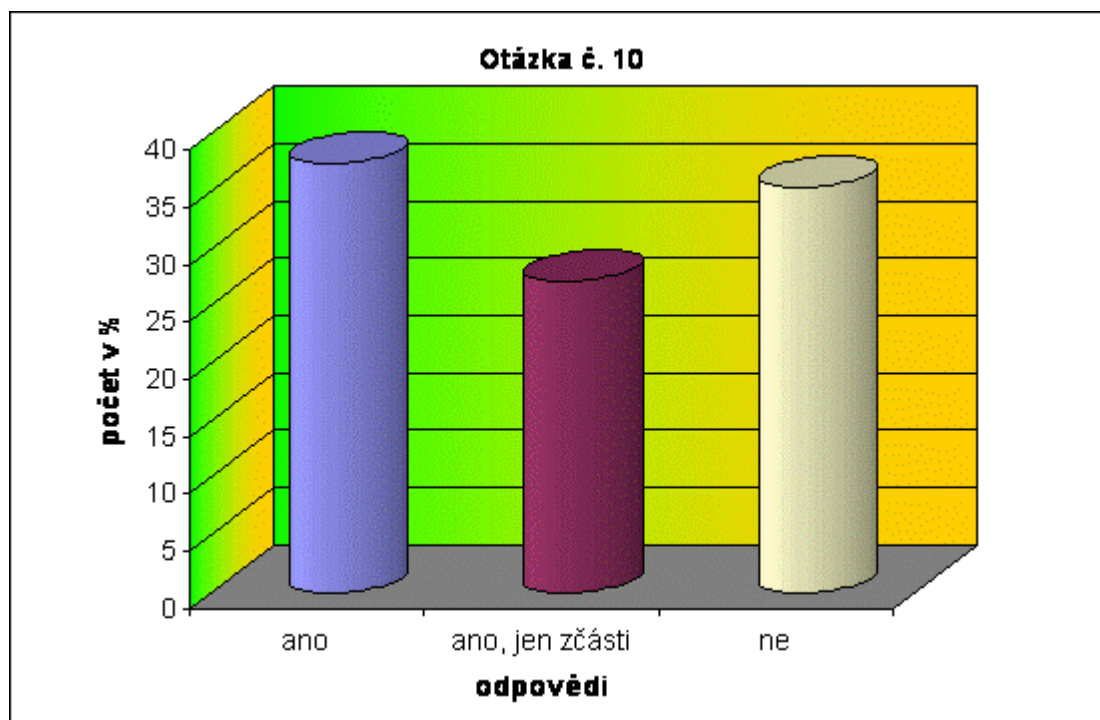
Otázka č. 9: Je evidováno, kdo a kdy manipuloval s osobními údaji žáků v elektronicky vedené školní matrice školy? (odpovězte pouze, pokud máte takto matriku vedenu)

	ano, všechny vstupy	ano, nesystematicky	ne
počet	31	3	14
počet v %	64,6	6,3	29,2

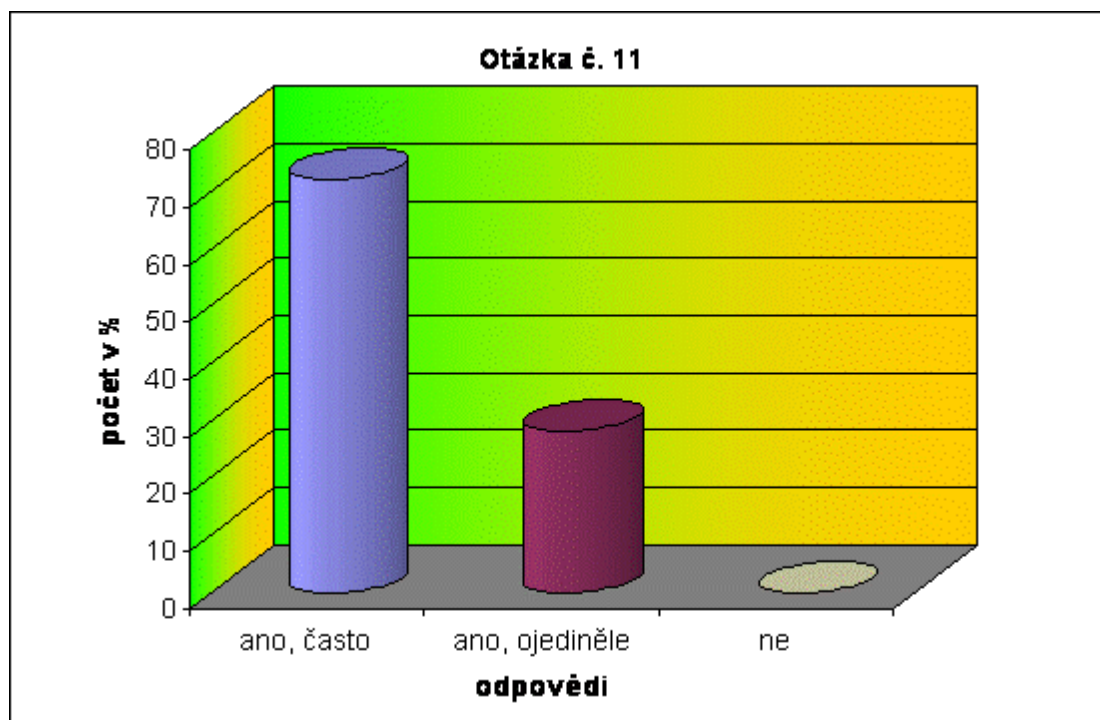
Otázka č. 10: Jsou rizika spojená s neoprávněným přístupem k osobním údajům žáků zahrnuta do systému rizik v organizaci?

	ano	ano, jen zčásti	ne
počet	18	13	17
počet v %	37,5	27,1	35,4

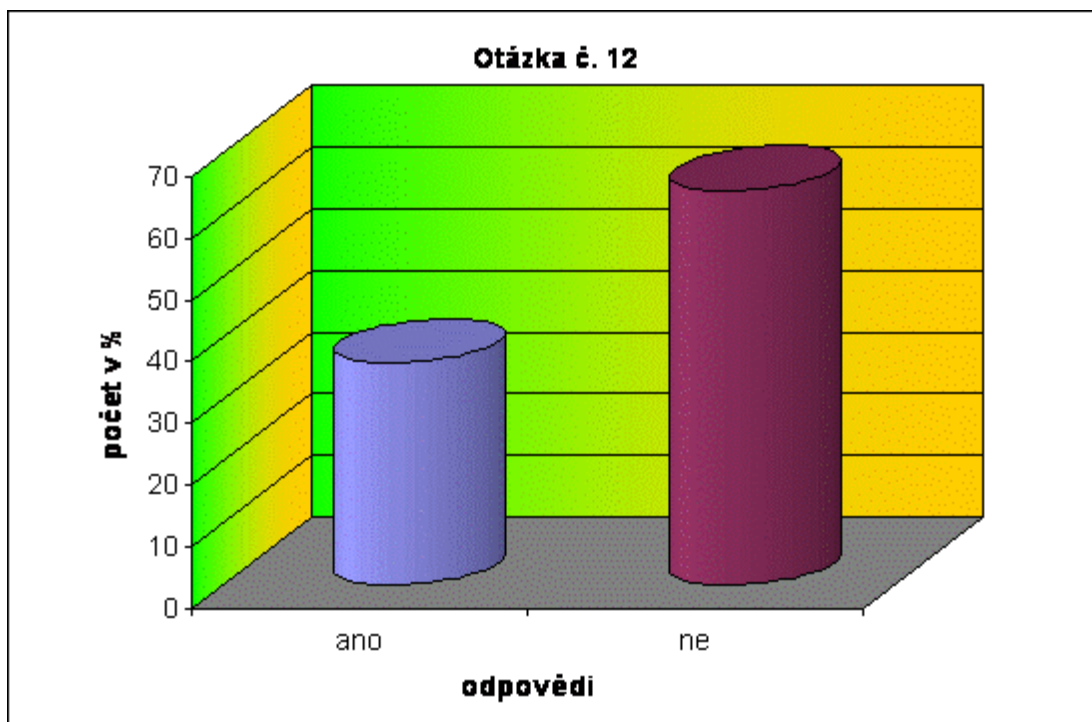
Otázka č. 11: Je zpracovávání osobních údajů žáků kontrolováno vedením školy?

	ano, často	ano, ojedinele	ne
počet	36	14	0
počet v %	72	28	0

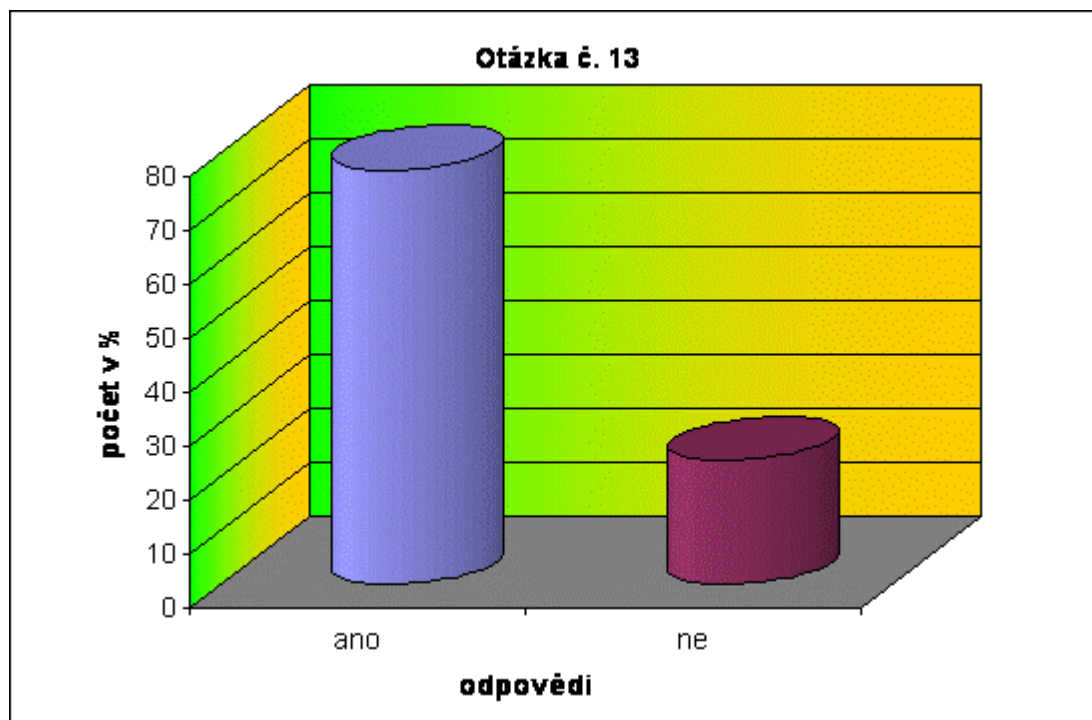
Otázka č. 12: Jsou pravidla pro zpracování osobních údajů stanovena zvlášť pro elektronické a zvlášť pro písemné vedení?

	ano	ne
počet	18	32
počet v %	36	64

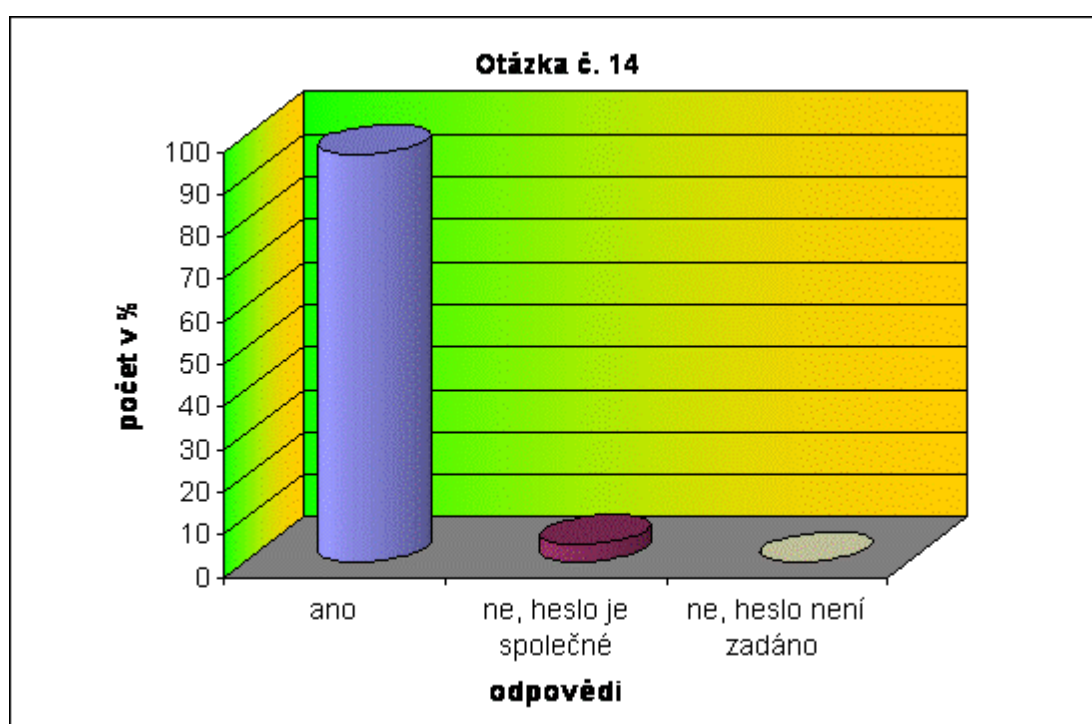
Otázka č. 13: Je zpracován klíčový režim budovy školy?

	ano	ne
počet	37	11
počet v %	77,1	22,9

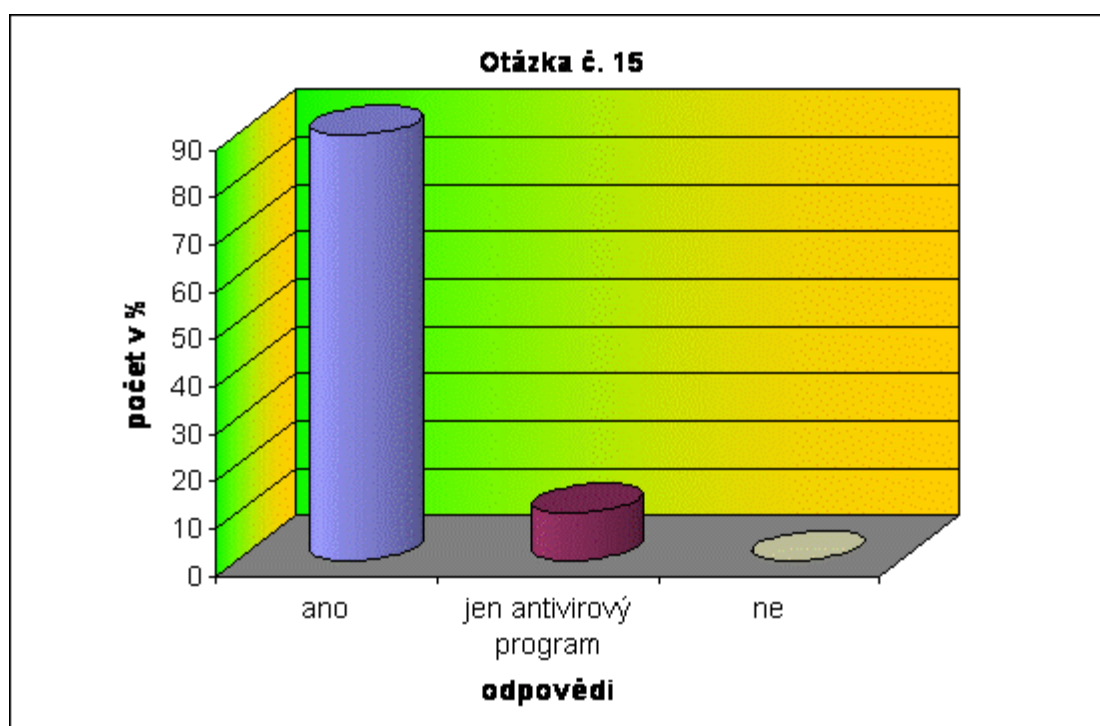
Otázka č. 14: Jsou prostředky informační techniky, pomocí nichž jsou vedeny osobní údaje žáků, chráněny heslem jedinečným pro každého oprávněného zaměstnance?

	ano	ne, heslo je společné	ne, heslo není zadáno
počet	48	2	0
počet v %	96	4	0

Otázka č. 15: Jsou počítače, v nichž jsou osobní údaje žáků, chráněny antivirovým a antispamovým programem, který je pravidelně a často aktualizován?

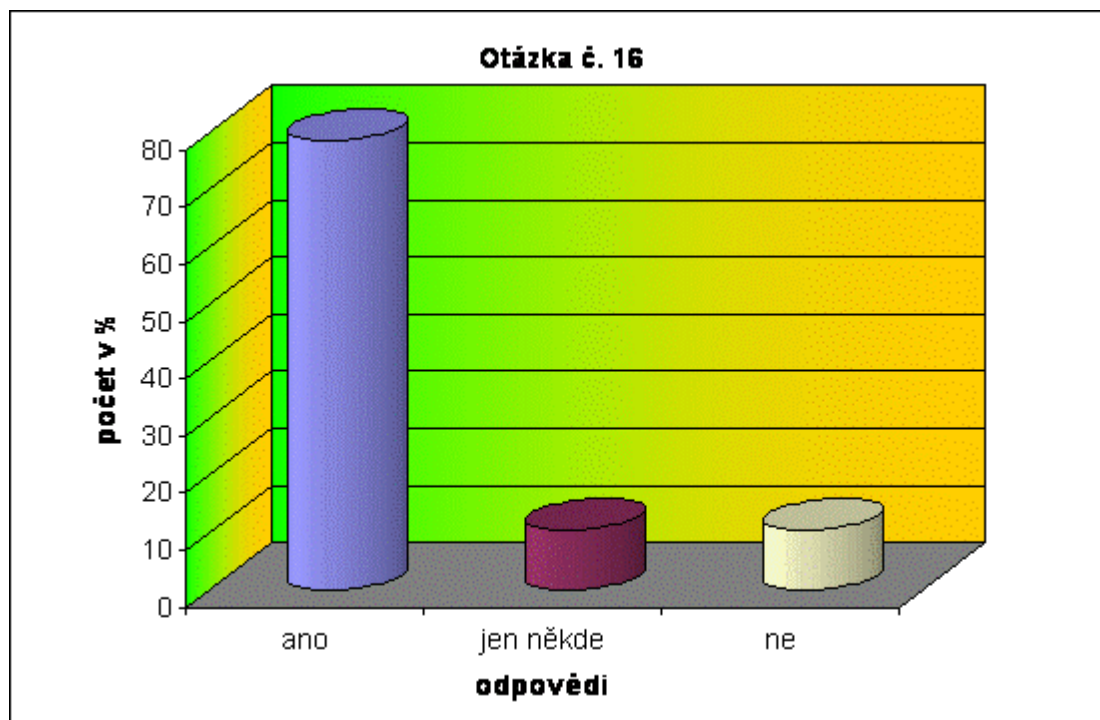
	ano	jen antivirový program	ne
počet	45	5	0
počet v %	90	10	0

Otázka č. 16: Jsou hesla na počítačích, v nichž jsou uloženy osobní údaje žáků, tzv. silná?

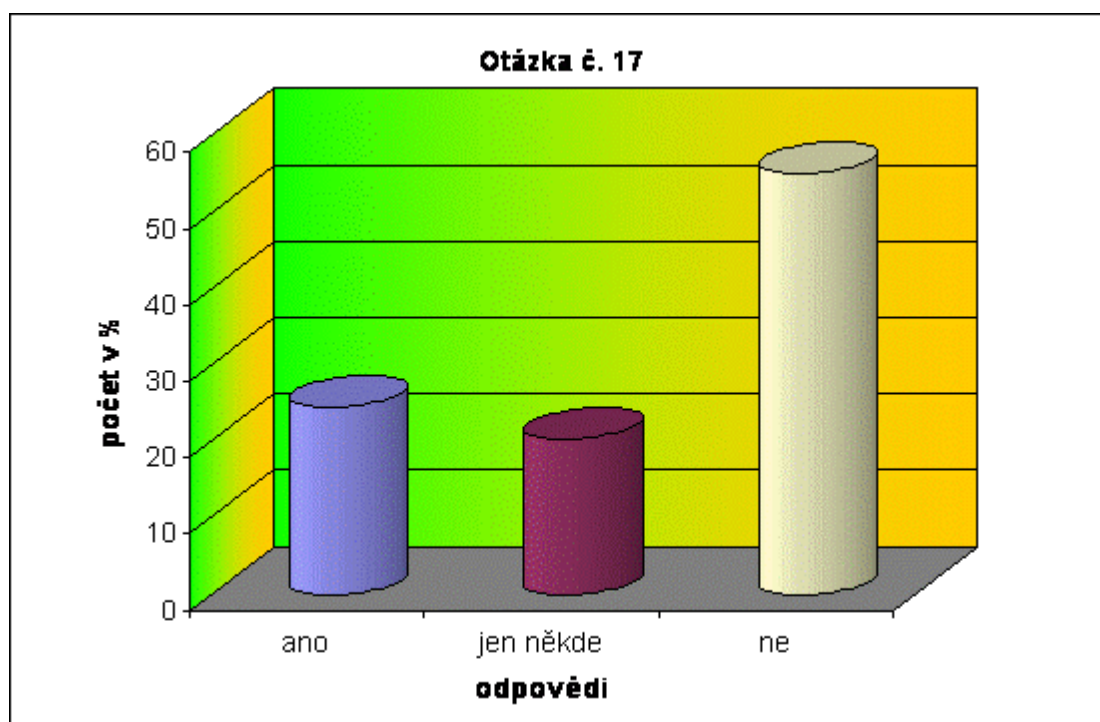
	ano	jen někde	ne
počet	37	5	5
počet v %	78,7	10,6	10,6

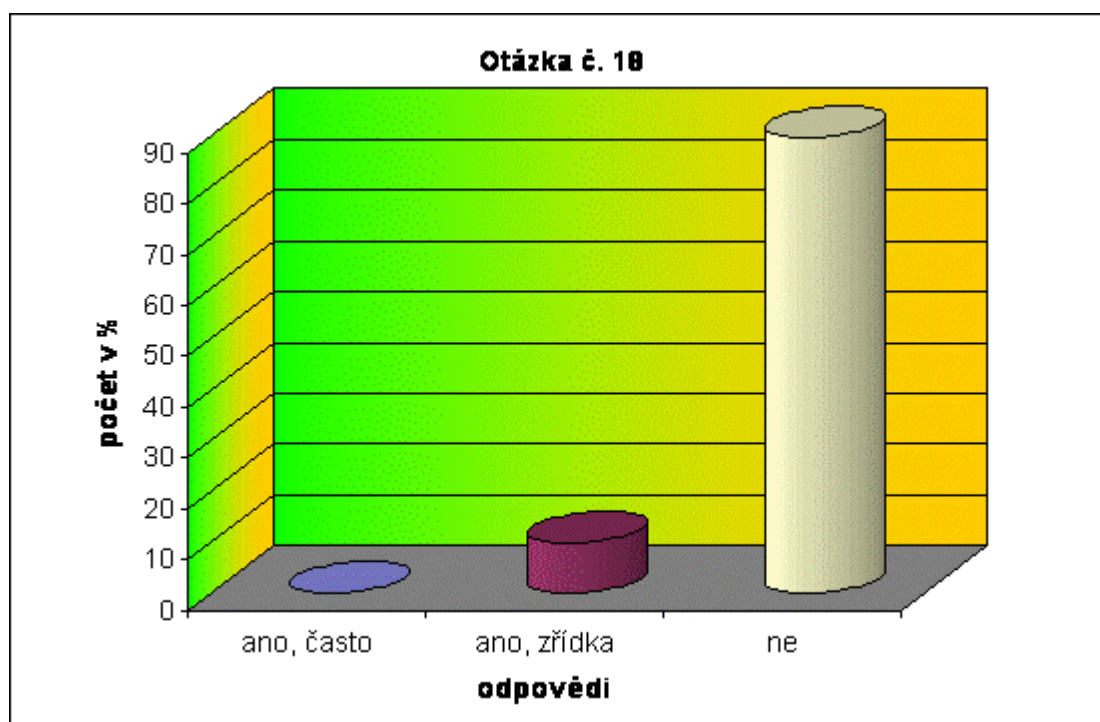
Otázka č. 17: Jsou hesla na počítačích, v nichž jsou uloženy osobní údaje žáků, měněna v předem dané periodě?

	ano	jen někde	ne
počet	12	10	27
počet v %	24,5	20,4	55,1

Otázka č. 18: Jsou počítače nebo notebooky s osobními údaji žáků odnášeny mimo budovu školy?

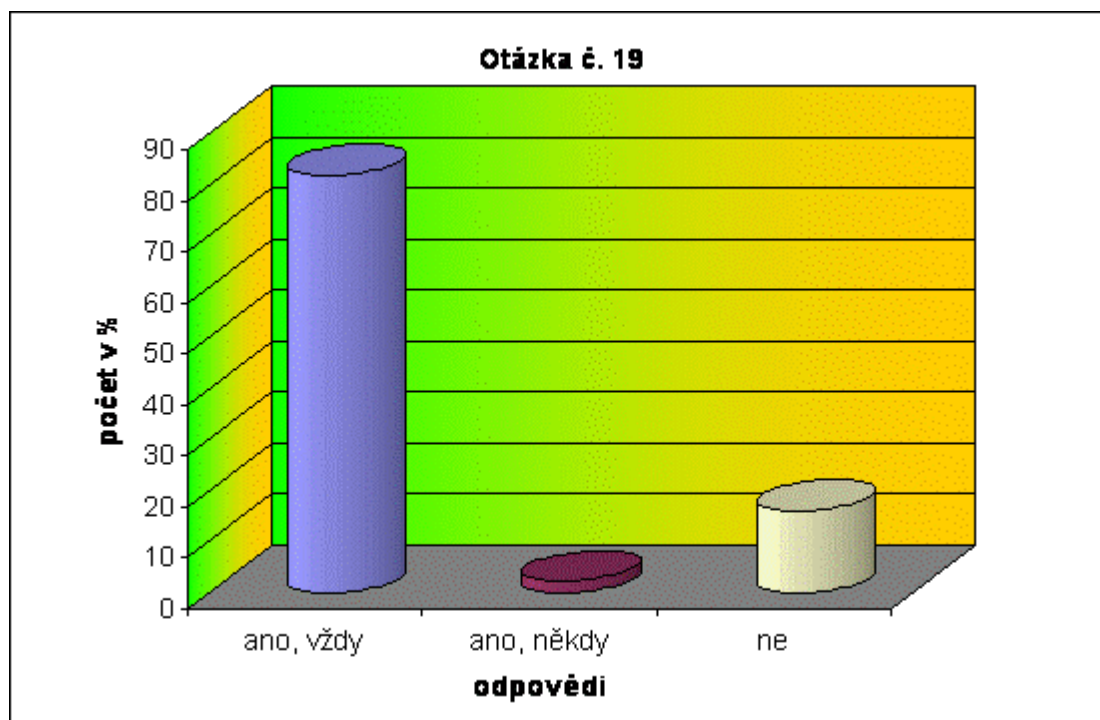
	ano, často	ano, zřídka	ne
počet	0	5	45
počet v %	0	10	90

Otázka č. 19: Jsou osobní údaje žáků v počítačích, které jsou likvidovány nebo prodávány, řádně mazány?

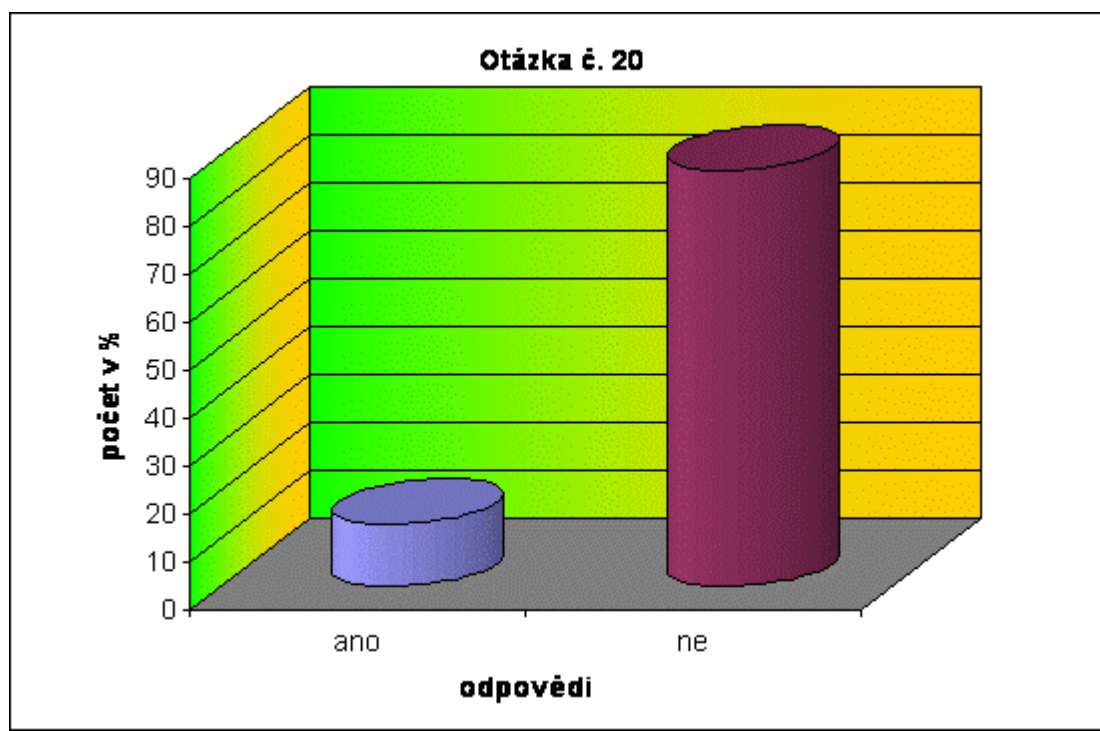
	ano, vždy	ano, někdy	ne
počet	41	1	8
počet v %	82	2	16

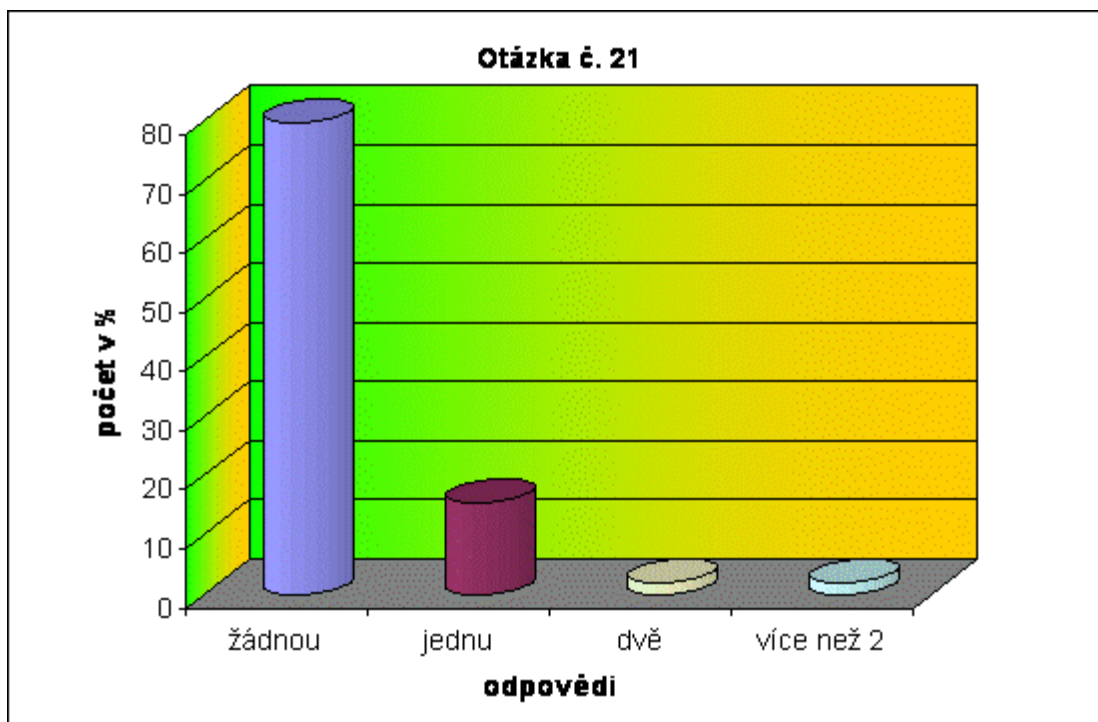
Otázka č. 20: Zpracovává škola osobní údaje, jejichž zpracování vyžaduje oznámení do registru vedeného Úřadem pro ochranu osobních údajů?

	ano	ne
počet	6	40
počet v %	13	87

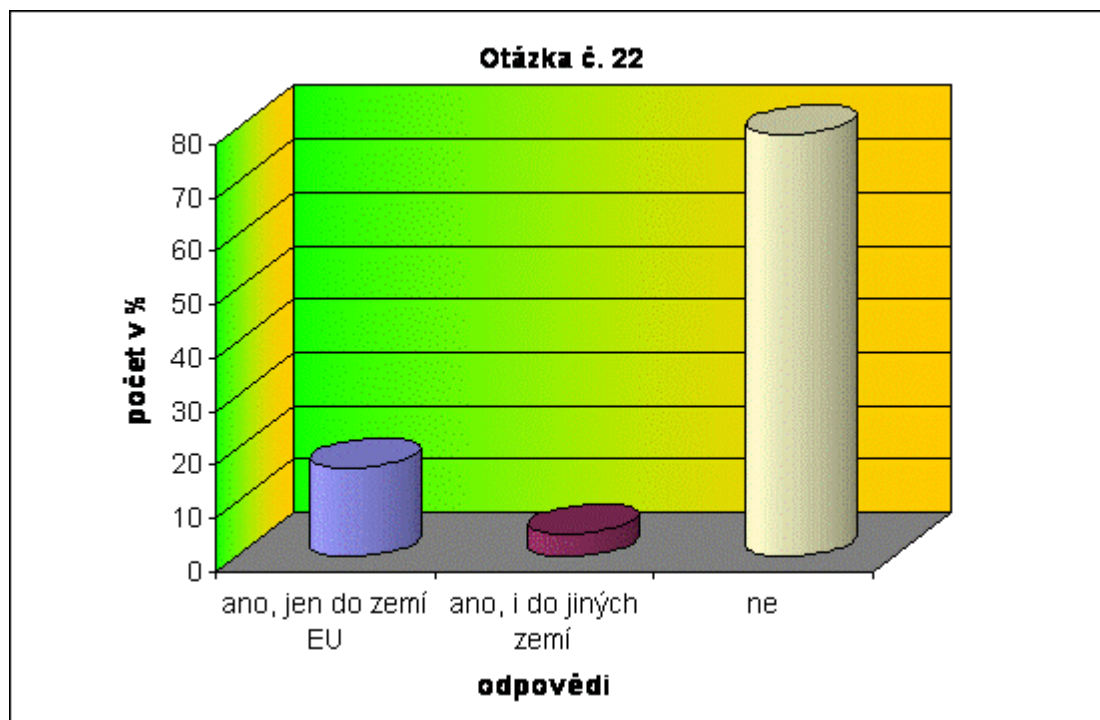
Otázka č. 21: Kolik má škola registrací v registru vedeném Úřadem pro ochranu osobních údajů?

	žádnou	jednu	dvě	více než 2
počet	36	7	1	1
počet v %	80	15,6	2,2	2,2

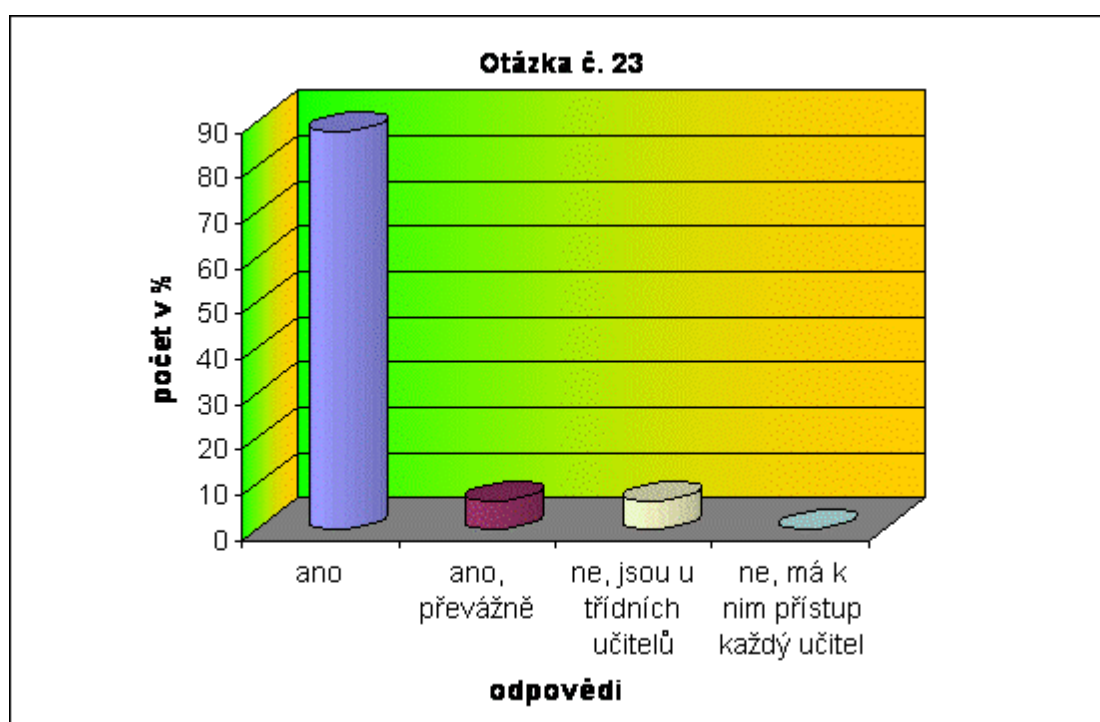
Otázka č. 22: Předává škola osobní údaje žáků do zahraničí?

	ano, jen do zemí EU	ano, i do jiných zemí	ne
počet	8	2	38
počet v %	16,7	4,2	79,2

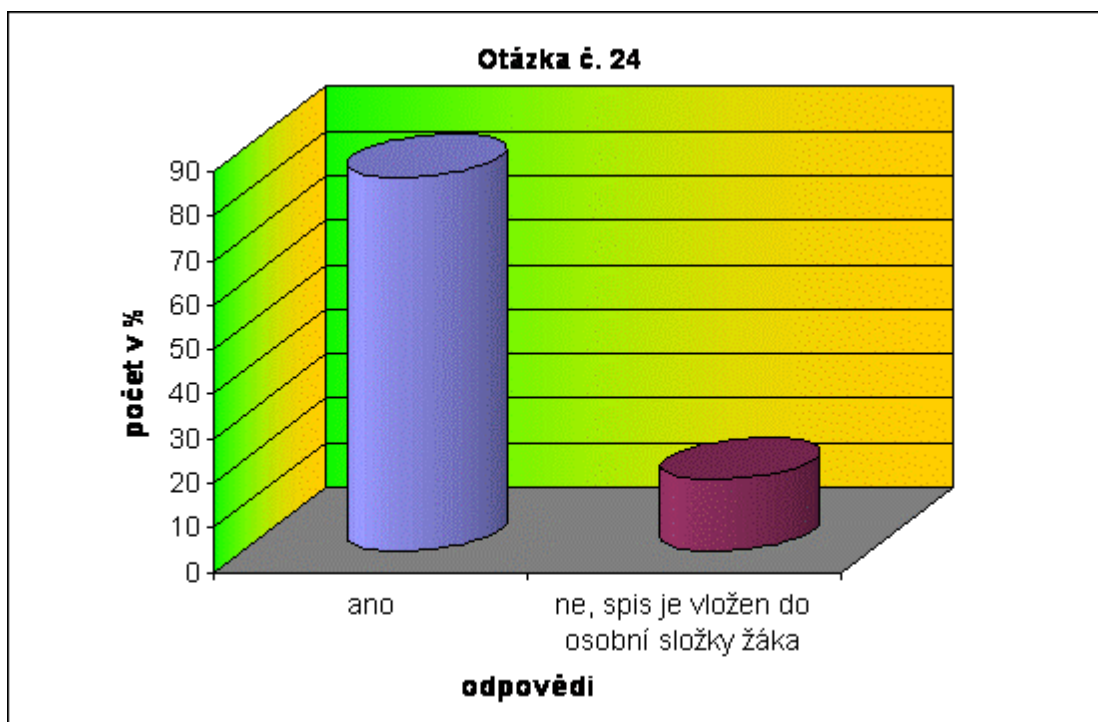
Otázka č. 23: Jsou zprávy z vyšetření žáků v pedagogicko-psychologické poradně uloženy u výchovného poradce, který instruuje vyučující, jak k žákovi přistupovat ve výuce?

	ano	ano, převážně	ne, jsou u třídních učitelů	ne, má k nim přístup každý učitel
počet	43	3	3	0
počet v %	87,8	6,1	6,1	0

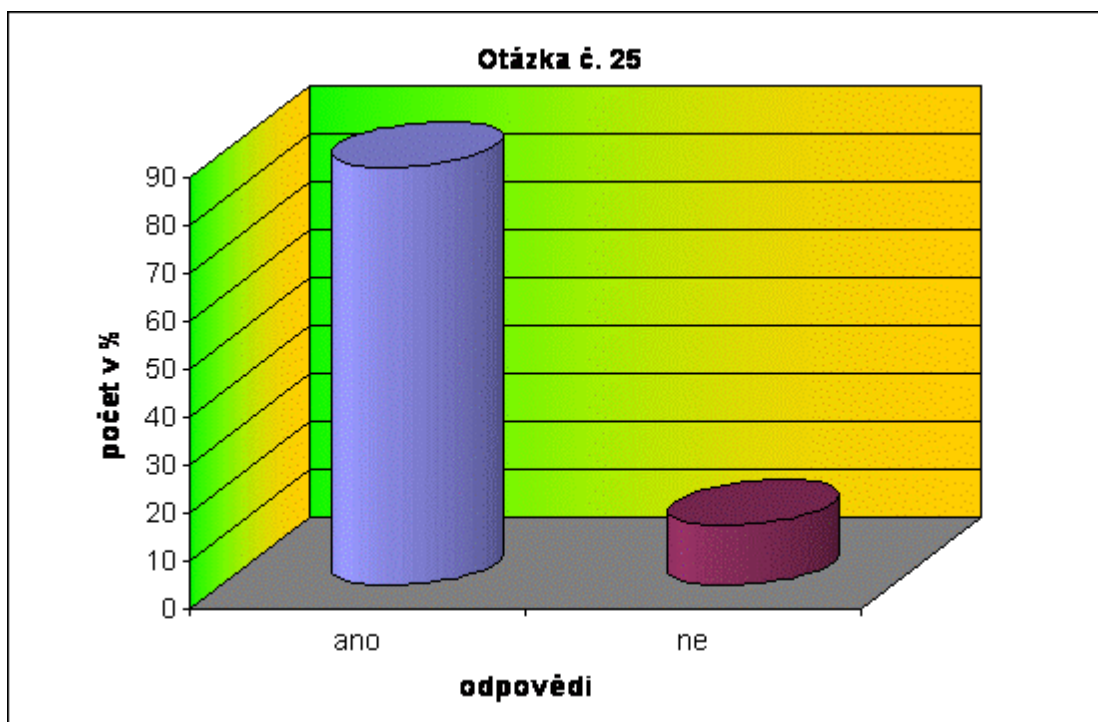
Otázka č. 24: Je správní spis vedený v souvislosti s přijímacím řízením u přijatých žáků archivován po ukončení přijímacího řízení samostatně?

	ano	ne, spis je vložen do osobní složky žáka
počet	42	8
počet v %	84	16

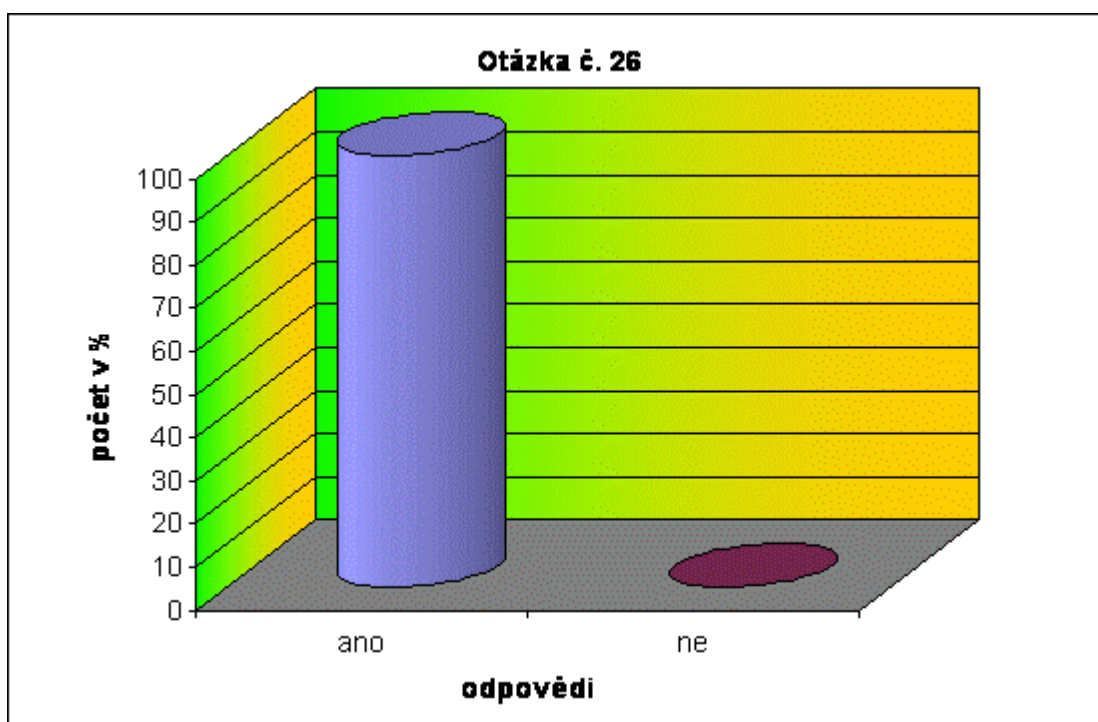
Otázka č. 25: Jsou třídní knihy, pokud jsou vedeny v písemné formě, ukládány tak, aby byl znemožněn neoprávněný přístup k nim?

	ano	ne
počet	42	6
počet v %	87,5	12,5

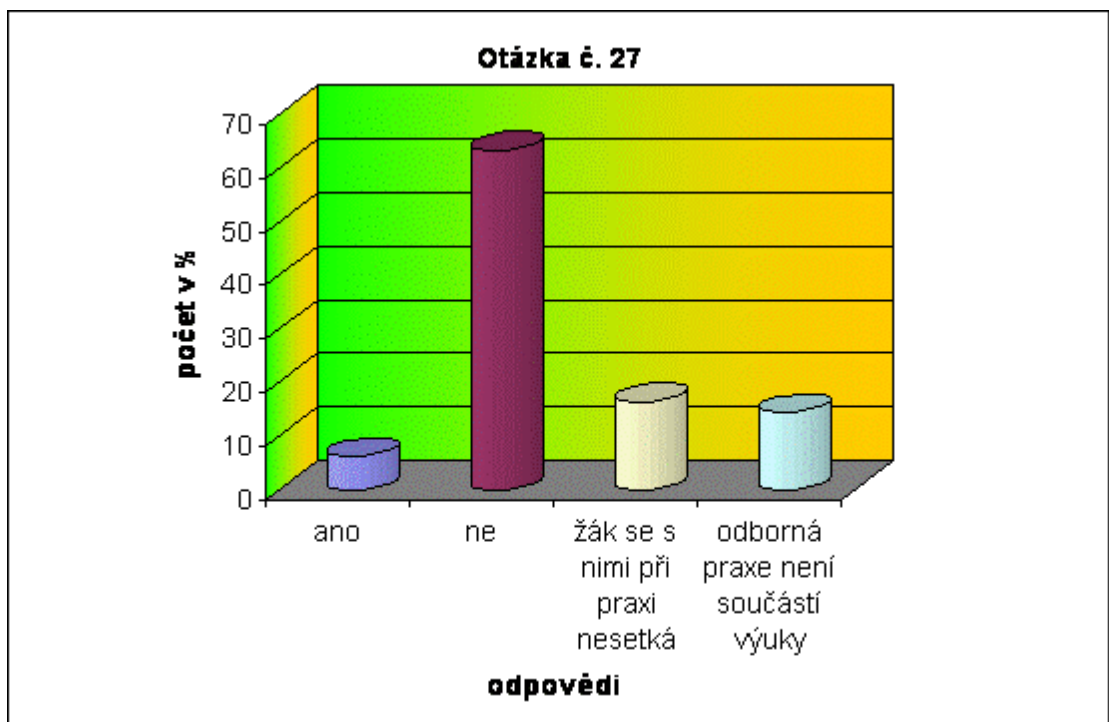
Otázka č. 26: Je kniha školních úrazů, kde jsou mimo jiné vedeny citlivé údaje o zdravotním stavu žáka, uložena tak, aby k ní měly přístup jen oprávněné osoby?

	ano	ne
počet	48	0
počet v %	100	0

Otázka č. 27: Řešil(a) jste případ, kdy žák je při odborné praxi seznamován s osobními údaji či citlivými údaji, a následně povinnost mlčenlivosti poruší a údaje sdělí neoprávněným osobám?

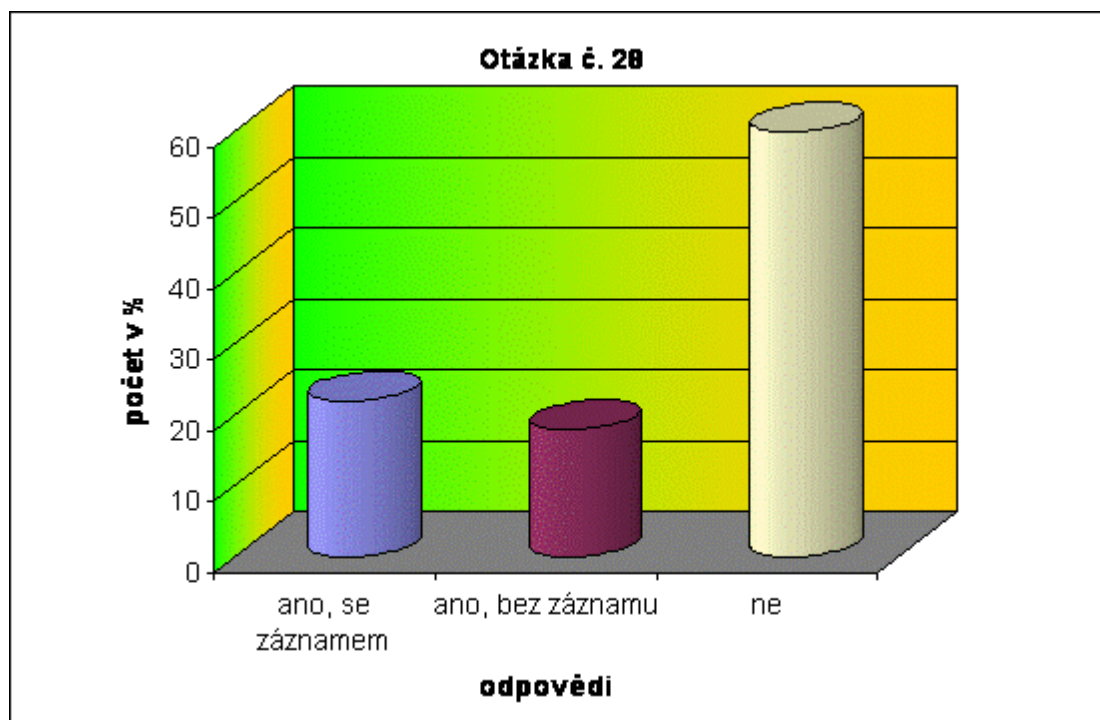
	ano	ne	žák se s nimi při praxi nesetká	odborná praxe není součástí výuky
počet	3	31	8	7
počet v %	6,1	63,3	16,3	14,3

Otázka č. 28: Používáte ve škole kamerový systém?

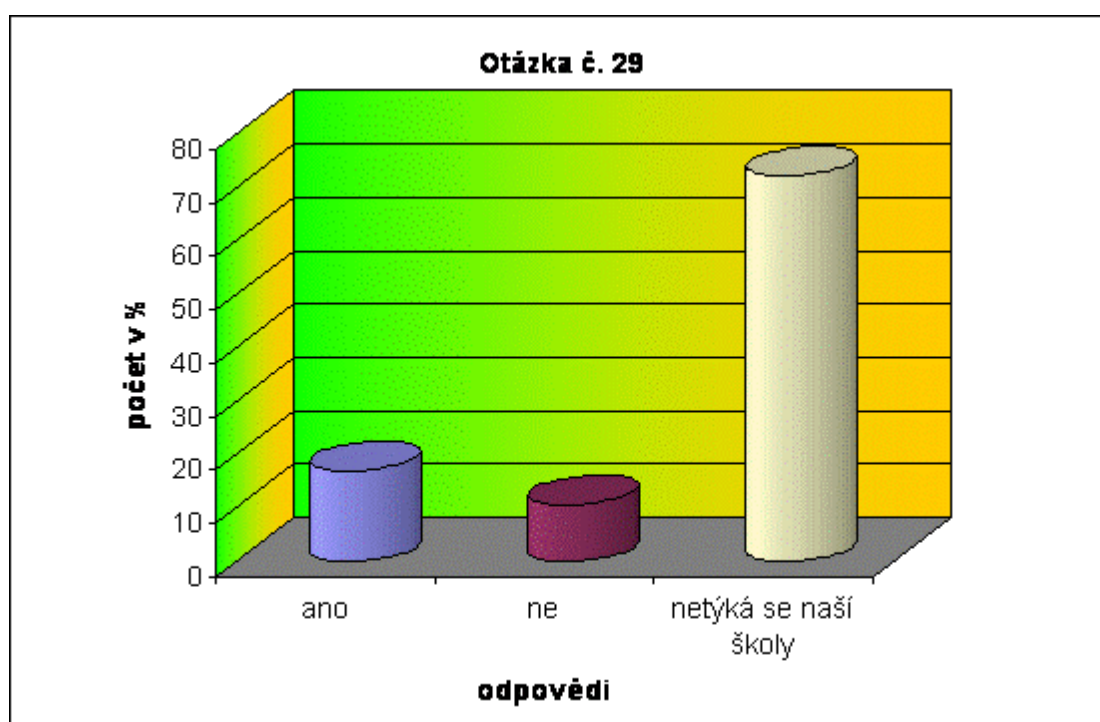
	ano, se záznamem	ano, bez záznamu	ne
počet	11	9	30
počet v %	22	18	60

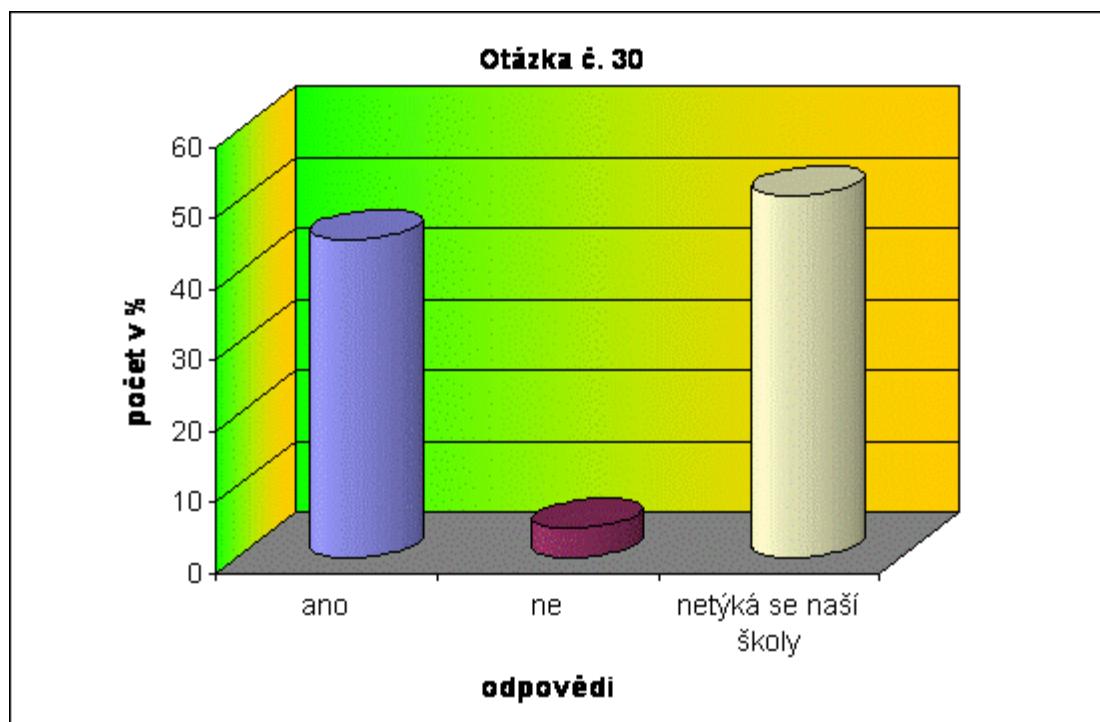
Otázka č. 29: Pokud je kamerový systém se záznamem používán v době výuky, má Vaše škola toto zpracování uvedeno v registru vedeném Úřadem pro ochranu osobních údajů?

	ano	ne	netýká se naší školy
počet	8	5	34
počet v %	17	10,6	72,3

Otázka č. 30: Pokud mají žáci mailové adresy na serveru školy, dodržujete listovní tajemství?

	ano	ne	netýká se naší školy
počet	22	2	25
počet v %	44,9	4,1	51

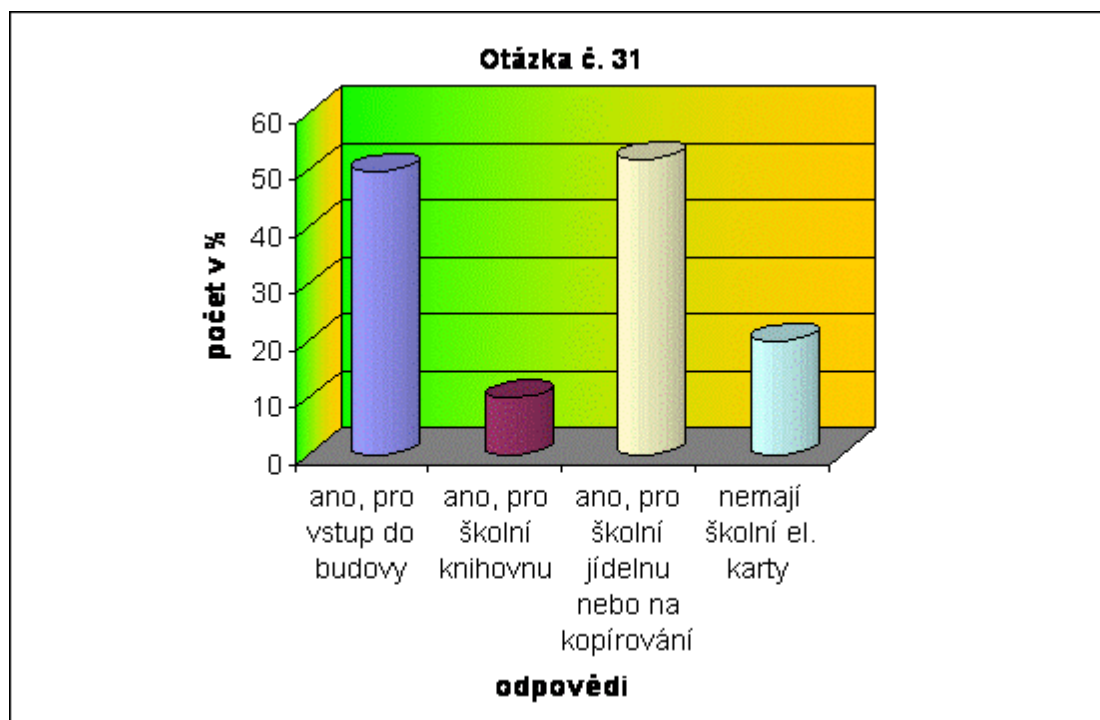

Otázka č. 31: Mají žáci Vaší školy elektronické karty?

	ano, pro vstup do budovy	ano, pro školní knihovnu	ano, pro školní jídelnu nebo na kopírování	nemají školní el. karty
počet	25	5	26	10
počet v %*	50	10	52	20

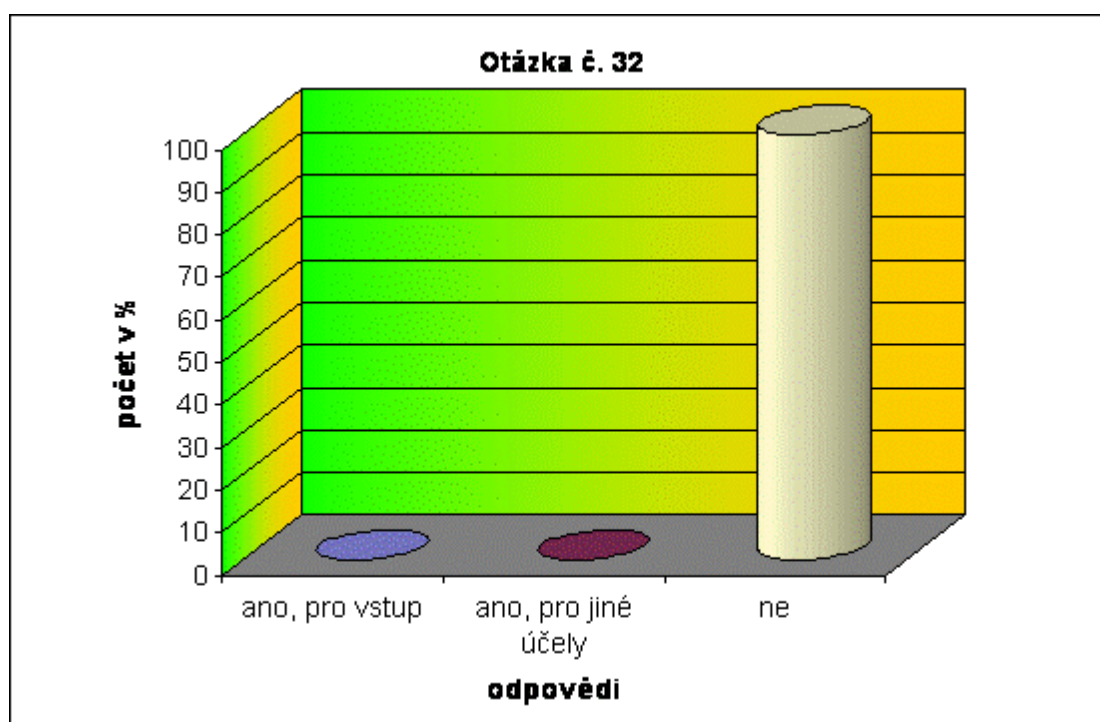
* možnost více odpovědí, vztaheno k 50 školám

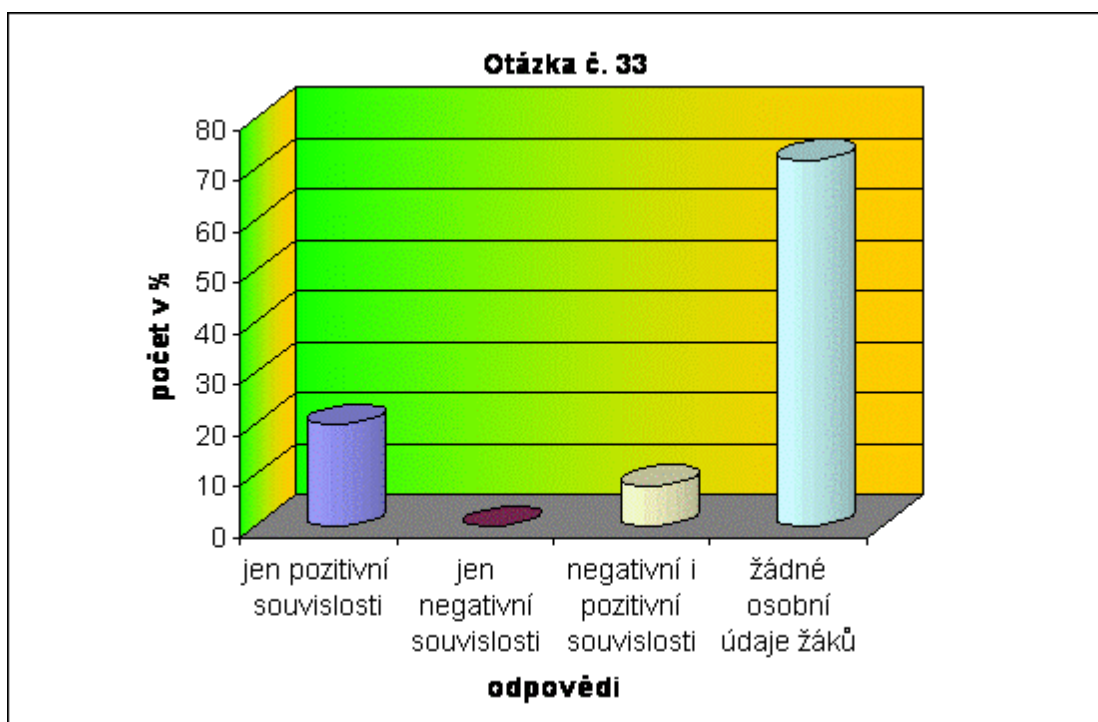
Otázka č. 32: Používá se pro nějakou službu či vstup otisk prstu žáka?

	ano, pro vstup	ano, pro jiné účely	ne
počet	0	0	50
počet v %	0	0	100

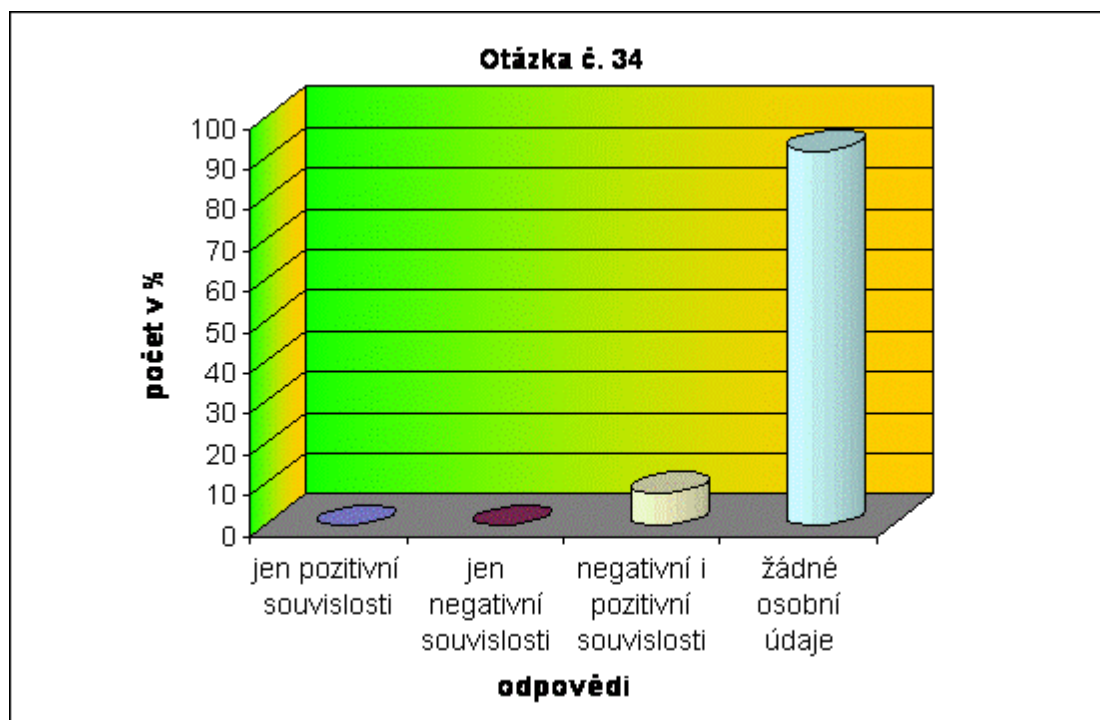
Otázka č. 33: Jsou ve výroční zprávě o činnosti školy uvedeny osobní údaje žáků v negativních (špatný prospěch, kázeňské přestupky apod.) nebo v pozitivních souvislostech (úspěchy v soutěžích, vynikající prospěch)?

	jen pozitivní souvislosti	jen negativní souvislosti	negativní i pozitivní souvislosti	žádné osobní údaje žáků
počet	10	0	4	36
počet v %	20	0	8	72

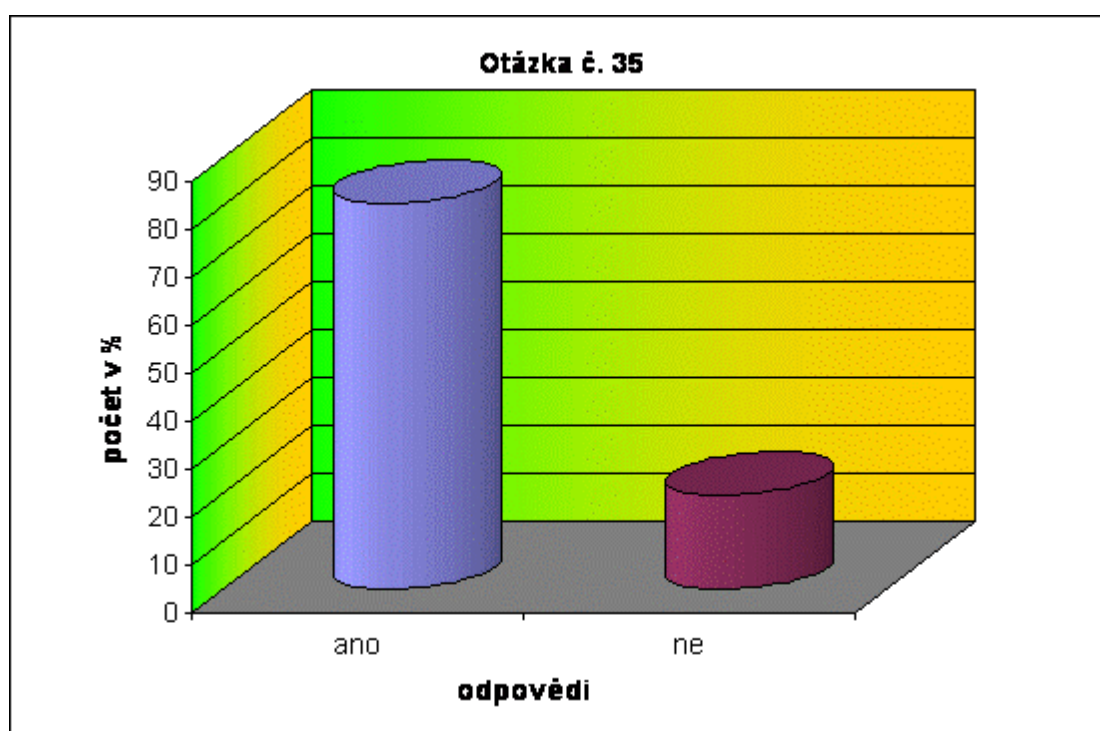
Otázka č. 34: Jsou ve zprávě o vlastním hodnocení školy uvedeny osobní údaje žáků v negativních nebo v pozitivních souvislostech?

	jen pozitivní souvislosti	jen negativní souvislosti	negativní i pozitivní souvislosti	žádné osobní údaje
počet	0	0	4	46
počet v %	0	0	8	92

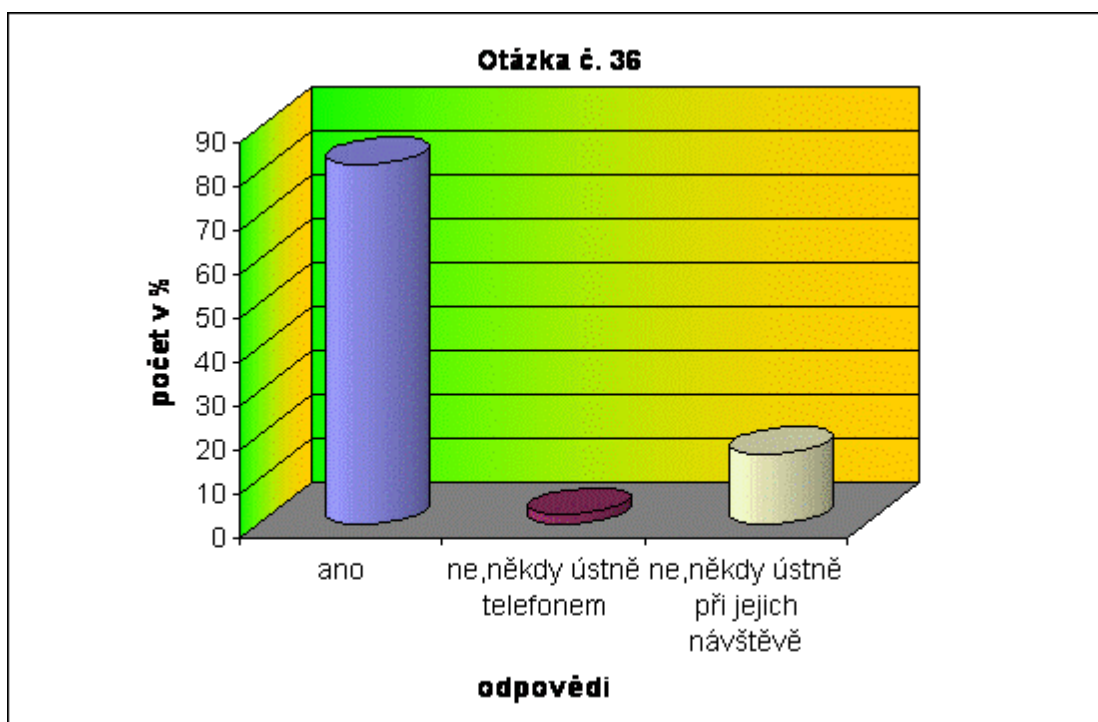
Otázka č. 35: Jsou osobní údaje žáků na webových stránkách uváděny po jejich souhlasu?

	ano	ne
počet	33	8
počet v %	80,5	19,5

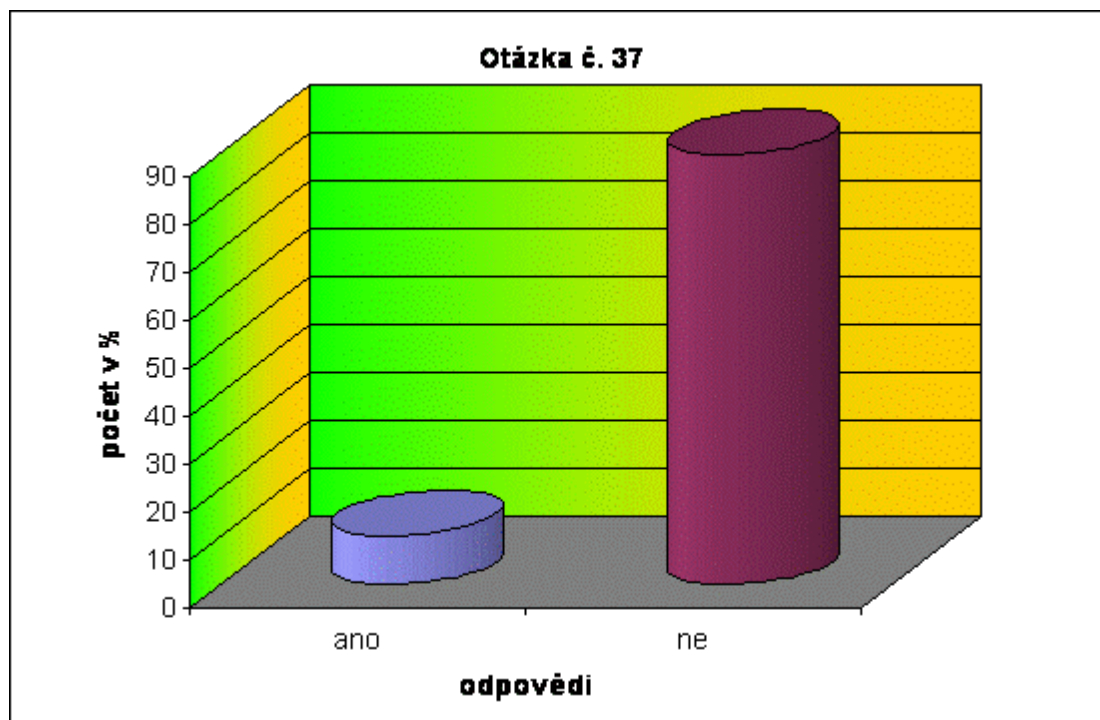
Otázka č. 36: Poskytujete osobní údaje žáků orgánům Policie ČR, sociálně právní ochrany dětí, soudům, probační a mediační službě a orgánům státní sociální podpory vždy na základě jejich písemné žádosti?

	ano	ne,někdy ústně telefonem	ne,někdy ústně při jejich návštěvě
počet	41	1	8
počet v %	82	2	16

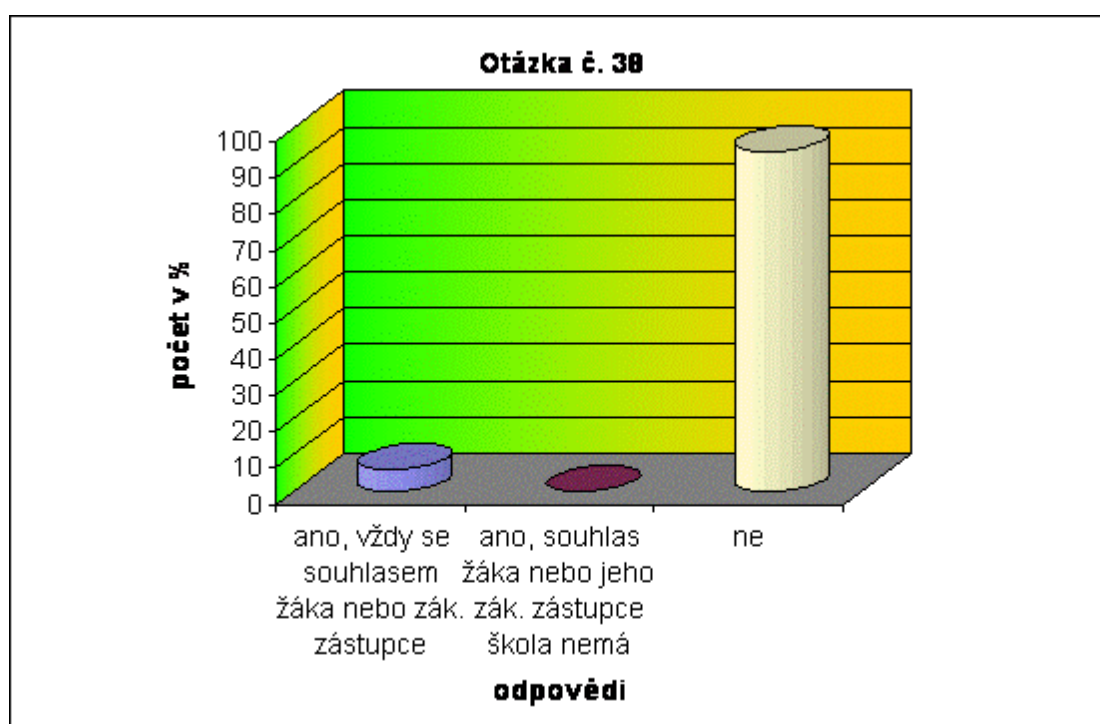
Otázka č. 37: Poskytujete osobní údaje žáků telefonem osobám, které volají a představí se jako rodiče žáka?

	ano	ne
počet	5	44
počet v %	10,2	89,8

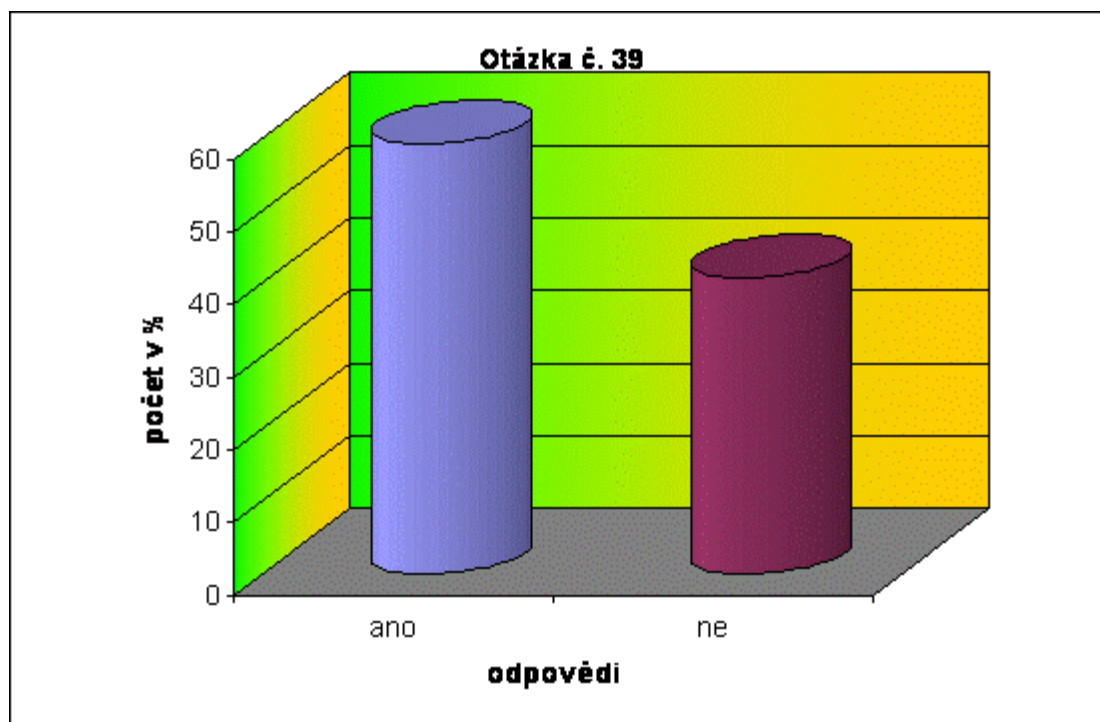
Otázka č. 38: Jsou ve Vaší škole pořizovány audiovizuální záznamy hodin?

	ano, vždy se souhlasem žáka nebo zák. zástupce	ano, souhlas žáka nebo jeho zák. zástupce škola nemá	ne
počet	3	0	47
počet v %	6	0	94

Otázka č. 39: Je ve smlouvě (pracovní, obchodní) o správě počítačové sítě ošetřena povinnost mlčenlivosti o osobních údajích žáků?

	ano	ne
počet	29	20
počet v %	59,2	40,8

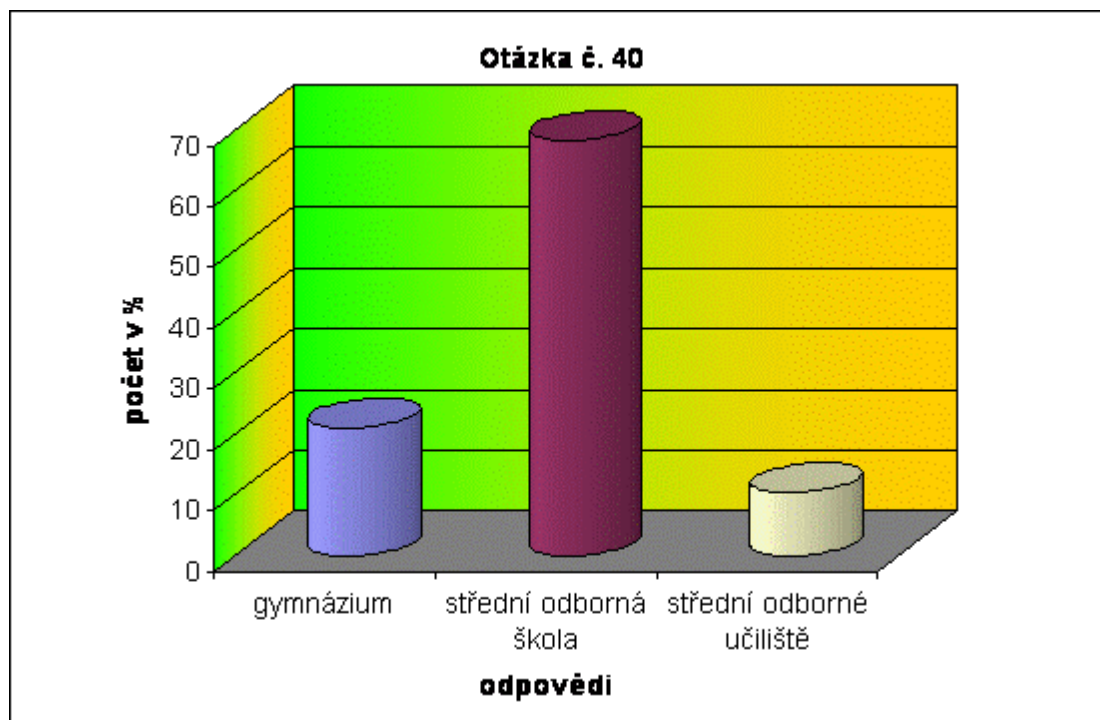

Otázka č. 40: Na kterém typu střední školy pracujete? (označte i více odpovědí)

	gymnázium	střední odborná škola	střední odborné učiliště
počet	12	39	6
počet v %*	21,1	68,4	10,5

* možnost více odpovědí, vztaženo k 57

Otázka č. 41: Kolikátý rok jste ve funkci ředitelky/ředitele školy?

	do 5 let	nad 5 let a méně než 10	nad 10 let a méně než 15 let	nad 15 let
počet	13	13	6	18
počet v %	26	26	12	36

